ژوندون

اطلاعات او کلتور

شنبه ۳۱ جوزا ۱۳۵۹ ۲۱ جون ۱۹۸۰

زنان و مردان هنرمند در راه جاودانگی

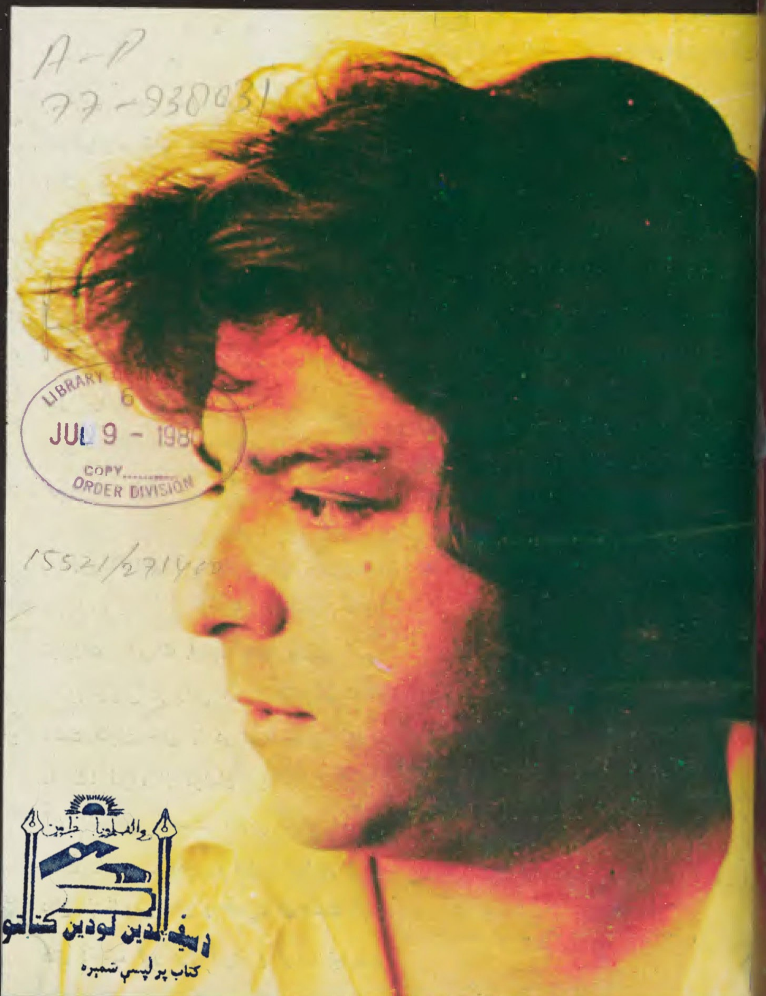
نفرین باد به کسانیکه حادثه می آفرینند
و وحشت می پراکنند .

همین اکنون در کابل هفتاد -
هزار خانواده بی سرپناه
وجود دارد .

اشک و گل دو هدیهٔ دوستداران -
احمد ظاهر در سالروز مرگ او .

شمارهٔ سیزدهم سال سی و دوم

قیمت یکشماره (۱۳) افغانی

ببرك كارمل منشی عمومی كمیته مركزی حزب دموکراتیك خلـــق افغانستان رئیس‌شورای‌انقلابی وصدراعظم جمهوری دموكراتيك‌افغانستان موقعیکه نخستین کنگره کارمندان طبی کشور را بابیانیهٔ شان افتتاح مینمایند .

اختصار وقایع مهم هفته

نخستین کنگره کار مندان طبی جمهوری دموکراتیك افغانستان با بیانیه ببرك كارمل منشی عمومی‌کمیته‌مرکزی حزب دموکراتیك خلق افغانستان ، رئیس شورای انقلابی وصدر اعظم جمهوری دموکراتیك افغانستان قبل از ظهر۲۶ جوزادر تالار سلامخانه ارگ رسما افتتاح گردید.

در آغاز مراسم افتتاح کنگره چند آیت از کلام الله مجید قرائت گردیده و پس از آنکه سرود ملی جمهوری دمو کراتیك افغا- نستان پخش شد به خاطر بزرگداشت شهدای راه انقـلاب حضـــار بپا خا سته و لحظـــه سکوت اختیار کردند .

بعدا پوهاند دوکتور محمد ابراهیم عظیم وزیرصحت عامه در ارتباط به چگونگـــی نخستین کنگره کار مندان طب جمهـــوری دموکراتیك افغانستان مختصرا روشنی‌انداخته واز منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دمو- کراتیك خلق افغانستان رئیس‌شورای‌انقلابی وصدر اعظم جمهوری دموکراتیك افغانستان خواهش نمود تا با بیانیه شان کنگره کار مندان طب را افتتاح‌نمایند.

ببرك كارمل درمیان احساسات پر شور حضار بیانیه شان را به مناسبت افتتاح‌نخستین کنگره کار مندان طب جمهوری دمو کراتیك افغانستان ایراد نمودند.

* * *

نخستین کنگره کار مندان طبی جمهوری دمو کراتیك افغانستان که بروز شنبه ۲۶جوزا با بیانیه ببرك كارمل منشی عمومی کمیتـه مرکزی حزب دمو کراتیك خلق افغانستان ، رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دمو کراتیك افغانستان افتتاح گردید ، بـا صدور نامه شاد باش شاملان کنگره خطاب به کمیته مرکزی حزب دمو کراتیك خلـــق افغانستان وشورای وزیران جمهوری دموکر- اتیك افغانستان ، عصر روز ۲۷ جوزا خاتمه یافت .

* * *

سلطان علی کشتمند عضو بوروی سیاسی کمیته مرکزی حزب دمو کراتیك خلـــق افغانستان ، معاون شورای انقلابی معاون صدر اعظم و وزیر پلان جمهوری دمو کراتیـــك افغانستان به غرض اشتراك در جلسه سالیانه روسای حکومات کشور های شورای تعاون متقابل اقتصادی ۲۵ جوزا در رأس یك هیات عازم پراگ گردید.

از حکومت جمهوری دمو کراتیك افغانستان در این جلسه بحیث مشاهد دعوت بعمل آمده است .

در جمله اعضای هیات محمد خان‌جلا لر عضو شورای انقلابی و وزیر تجارت نیزاشتراك دارد .

* * *

دستگیر پنجشیری عضو بوروی سیاسی و عضو شورای انقلابی جمهوری دمو کراتیك افغانستان بعد از ظهر روز ۲۵ جوزا فابریکه قیرریزی جدید شاهراه سالنگ را در خنجان افتتاح کرد

* * *

فیض محمد عضو کمیته مرکزی حـــزب دموکراتیك خلق افغانستان ، عضو شورای انقلابی و وزیر امور سرحدات و قبایل ۲۵ جوزا در میتنگی اشتراك نمود که اقوام مختلف ولسوالی خمکنی استادان و شاگردان ، فعالین حزبی واعضای سازمان دمو کراتیك جوانان آنجا به خاطر استقبال از اصول اساسی‌جمهوری دمو کراتیك افغانستان و پشتیبانی از مرحله نوین تکامل انقلاب ثور در مرکز آن ولسوالی ترتیب داده بودند .

درین گردهم آیی وزیر امور سرحدات وقبایل ، دسایس، توطـئه ها، مـــدا خلات‌و تجاوزات بیشرمانه ارتجاع‌منطقه واعمال امپر- یالیزم جهانی در راس امپر یالیزم امریکا و عظمت طلبان چین را در امور داخلی کشور ما افشا نموده از مردمان باشهامت و دلیر آن ولسوالی خواست تاترین موقع حساس تاریخ وجایب و مکلفیت های شانرا در برابر دفاع از ناموس وطن و حمایت از دست آورد های انقلاب ثور درك نموده و فریب تبلیغات میان تهی وزهر آگین دشمنان انقلاب ثوررا نخورند .

* * *

پوهندوی دکتور راز محمد پکتین عضـو کمیته مر کزی حزب دمو کراتیك خلـــق افغانستان عضو شورای انقلابی و وزیر آب وبرق با کار مندان دوایر ، معلمین واستادان مکاتب ولایت بامیان ۲۶ جوزا در سالون آن ولایت ملاقات کرد .

* * *

عبدالرشید آرین عضو کمیته مرکزی‌حزب دمو کراتیك خلق افغانستان ، عضو شورای انقلابی ، وزیر عدلیه ولوی خارنوال ۲۶ جوزا در کنفرانس زراعتی اشتراك نمودکه در عمارت کمیته ولایتی ولایت هلمند دایر گردیده بود.

* * *

انجنیر نظر محمد عضو کمیته مرکـــزی حزب دموکراتیك‌خلق افغانستان، عضو شورای انقلابی و وزیر فواید عامه قبل از ظهر ۲۷ جوزا از جریان درس لیسه صنایع شهر هرات دیدن کرده ونقش جوانان و دانشجویان را بحیث قشر پیشتاز در راه اعمار وشگوفانـی کشور تشریح کرد .

* * *

پوهنمل گلداد عضو کمیته مرکزی عضو شورای انقلابی و وزیر تحصیلات عالی‌مسلکی ۲٦ جوزا درحالیکه والی غـور حاضر بود با موسفیدان ومشران اقوام مختلف ولایت غـور در سالون آن ولایت ملاقات نمود .

دلومړی حل لپاره دمیندو او ماشومـانوساتنی او روغتیا ته ددولت ځانګړی پاملرنه
ونی اړخ غوره کوی ...

«ببرک کارمل»

۳۱ جوزا ۱۳۵۹ـ۲۱ جون ۱۹۸۰

دهیواد دطبی کارکوونکو لومړنی کنګره

انسان دنړی دیوه ډیر اوچت ژوندی موجود حیث دټولو پدیدو په څیر ځانته ماضی او ریـخ لری‌چی هری برخی مطالعه‌یی له‌رازراز ړ نوونوخخه ډکه ده . خوهغه څه چی‌دلومړیو راوونو خخه بیاتراوسه ،دانسان د تکـا مـل ه لړکی دوام کړیدی دطبیعت پر ضد ، د ولو مشکلاتو او پروبلمونو پر ضد او د ټولو ږو میراثونو پر ضد ، بی امانه جګړه ده‌چی نسان د مبارزی لویی لاری ته وربولی .

انسانی غوښتنو او هیلو ته درسیدو لپاره باید د ژوند له نا خوالو سره مبارزه پکار ده چی له ښه مر غه زموږ د خلکو ژوند له‌مبارزی اوجګړی خخه ډک دی. له راز راز ستو نـزو سره مبارزه چی زموږ خلك هره ورځ ورسره لاس او ګریوان دی .

پدی لړکی انسان له‌طبعی خنـډونو او د ناپوهی او وروسته پاتی توب له مظاهرو سره په مبارزه بوخت پاتی‌شویدی او پدی برخه کی یی یو څه کار ونه کړیدی چی دا په خپل وار سره موږ ته د ډاډه او له سوونزنو فارغ ژوند زیری راکوی .

دثور د بریالی انقلاب په راتلو سره او په تیره بیا دانقلاب دنوی تکاملی پړاو په پیل کیدو زموږ دخلکو دژوندانه په‌بیلابیلو بر خو کی‌یولړ بدلونونه منځ ته‌راغلی دی چـــی دا ټول بدلونونه دهراړ خیزی او دقیقی انسانی خیړنی سره طرح او تدوین شوی او عملی کیږی دا چر خش او بدلون څه سطحی‌چرخش ندی بلکه دایوه پلان شوی او ژوره چـــاره

ده چی پدی توګه زموږ هسکیرلی اوکړیدلی ملیونی پرګنی له‌هر ډول رنځونو او کړاوونو خخه ژغورلی شی او په‌یوی خلا صی او لــه هیلونه ډکی را تلونکی کی ژوندو کړی او دروغتیا له نعمت نه په برخور دارو او لـــه تشویش او غمونو خخه په‌خلاصی فضا کـــی خوشاله ، نیکمرغه او بریالی ژوند ولری .

ددغو ښو هیلو او لوړو آرمانونو سره په ارتباط کی زموږ ولسی او انقلابی دولت خلکو ته دروغتیایی ښو شرایطو د برابرولو پـــه نیت دطبی کار کوونکو لومړنی کنګره پـــدی هغه کی راوبلله چی پدا شان سره زموږ خلکو ته دزیاتو روغتیایی امکا تو دبرابرولو او دجسمی او روحی روغتیا دتامین په خاطر ګټور اقدامات وکړی .

ټولنه هغه وخت کول شی چی په بری سره دودی او پر مختګ لارووهی چی روغ رمـټ خلك و لری . او که دغسی روغ‌رمـټ‌غړی ونه لری نوځنګه کولی شی چی هیواد او ټولنه دبریالیتوب او ښه ژوند خواته ولیږدوی اوخپل هغه ستر مسوولیتونه سرته ورســوی چی دوطن مورږی په اوږو ایښی دی ؟

ځکه ویلی یی دی چی سلیم عقل په‌سالم بدن کی دی . که روغتیا نه وی نو له یو کمزوری او ناروغ سړی خخه به څه هیله وکړی شو او کوم کاربه یی‌پراوږو ورواچولی شو .

لکه چی دافغانستان دخلك دموکـــراتیك ګوند دمرکزی کمیتی عمومی منشی، دانقلابی شورا رئیس اوصدراعظم ببرك کارمل دطبـــی کنګری ګډون کوونکو ته‌وویل:

«دهیواد دهری کورنی ، دکورنی‌دهر غړی اوهر افغان زیار ایستونکی دروغتیا سا تنـــی په‌برخه کی دګوند هدفونه ، دهیـــواد دنـــوی روغتیا په برخه کی له ژورو بدلونونو، او د روغو رمټو اودجسمی قدرت دلرونکو خلکـــو له هستولو پرته غیر ممکن دی . البته پدی برخه کی‌یولړ مشخص تدبیرو نه اواقدامـــات شویدی او داجرا کیدو په حال کی دی » .

پــــه تـــیر و فـــا سد و او ورستو ر ژ یمـو نـو کـــی ، لـــه همـا غسی چـی‌د ژوند ټول مادی او معنوی نعمتونه دیوه لږ کی او د ګوتو په شمار اقلیت په لاس کی و ، نو طب او طبابت هم دهمدغه لږ کی په خدمت او انحصار کی و اویواځی دا جبار او لوټمار حاکمه طبقات او قشرونه وو چی دروغتیا له نعمت نه یی برخه درلوده او دخلکو دسیستم

ځیلی اکثریت د روغتیا خیال چانه ساته . نه‌یی دروغتو نونو دجوړولو لټه‌کوله اونه‌یـــی دطبی په برخه کی دکدراونو دروزلو فکر . او نه‌یی په تیته بیه د اروګان خلکو ته ورکول.

وروسته دثور انقلاب او دهغه تر نوی‌تکاملی پړاوه ، دغی برخی ته زیاته توجه وشوه او د ډاکتر انو ، دارو ګانو او عصری روغتونو په‌ځنګ کی‌دطبی‌کدرونو او متخصصینو، بسترو اوتـــداوی دتامینو لو مسالی ته‌هم پاملرنه شویده .

دافغانستان دخلك دمو کراتیك ګوند د مرکزی کمیتی عمومی منشی ، د انقلابی شورا رئیس او صد ر اعظم ببرك کارمل دطب دکار کوونکو په کنګره کی وویل :

په تیرو فاسدو رژیمو نوکی عامه روغتیا یوازی او یوازی دظالمو ، ستمګرو او استثمار ګرو واکمنو طبقو او قشرونو په خدمت کی وه چی له هغو خخه موږ ته دروند میراث پاتی دی . افغانستان دبسترو او طبی کدر دشمیر له پلوه دسیمی دهیوادو په نسبت یو ډیـــر بیرته پاتی هیوادو و دهر ولسو زرو تنو لـــه پاره دوه بستری او څه کم یو ډاکتر موجود وو دهیواد ټولنیزاو اقتصادی بیرته پاتی‌شرایط دروغتیا یی او طبی خدمتونو نا برابر حالت او غیر عادلانه والی د درملو او تداوی ګرانبت ټول او ټول په تیره بیا زموږ دماشو مانو او زموږ دمیندو تر منځ دعمر دسطحی دټیټوالی او دمړینو دزیا توالی سبب کیده .

زموږ له هرو پنځو تنو بچیانو خخه چی نوی زیږیدل څه دپاسه‌یو یی له منځه تلل یوښتنه پیدا کیږی چی دتیر وخت په دغه درانده میراث سره به په راتلو نکی کی‌څرنګه یوه عامه روغتیاولرو او دخلکو د روغتیاتعمیم په‌لاره کی څه باید وشی .

له هر څه نه مخکی عامه روغتیا باید پـــه راتلو نکی کی داقتصادی ټولنیزی علمی او فرهنګی پر مختیا په کار کی دخلکو ګـــوند اودولت مرستندو په وی»

اوسی چی دګوند پوه، ګران اوپه مترقـــی ایدیو لوژی باندی سنبال مشر توب د هیواد د ودانو لو او د زیار ایستو نکو دپر ګنولپاره داساسی محیط او روغ رمټ محیط د منځ‌ته راوستلو په لټه‌کـــی دی اوشپه ورځ داسوچ کوی چی دخلکو ګډوطن ، افغانستان دی‌ودان شی. او هیله لری چی ټول پراخ امـــکانات دخلکو دښه ژوند او نیکمرغی لپاره هست شی اوخلك دی دپلارنی وطن‌په‌پراخی ملی جبهی کی سره را ټول شی څوچی ستر بری‌ترلاسه کړی، نوموږ بشپړه ډاډ لرو چی دنوی او غوړیدلی ټولنی له جوړیدو سره به‌چی دثور پرتمین انقلاب اودهغه دتکاملی پړاوپه‌نتیجـــه کی پیل شویده، زموږ زیار ایستونکی خلـــك به له ټولنیز، جسمی او روحی نظره پوره روغتیا ولری .

وپاندی په هیواد کی دطب او روغتیـــــا دتعمیم په‌لورا

درین شماره

آیا رفتن بمدرسه گناه است ؟

• • •

یادونه او در مندونه

به سلسله گفت وشنود ها ونشست های اختصاصی ژوندون در میز گرد

• • •

نفر ین به‌کسانیکه حادثه می آفرینند ووحشت می پراگنند

• • •

جنایت در برابر اطفال

• • •

شعر های میهنی در آهنگ های احمد ظاهر

• • •

دوینتم په ادبیاتوکی دهوجی من دنده .

• • •

مرمرینه مجسمه

• • •

از کجا باید شروع کرد ؟

• • •

فروغ خلاقیت هنروحنجره جانویی‌احمدظاهر

• • •

غوره معلومات

• • •

هنر ومردم

• • •

روی جلد : احمدظـاهر هنرمند محبوب وبرآوازهٔ نسل جوان .

• • •

تابلوی متن: کودکانی زاده فقر در کنـار دستگاه خود ساختهٔ شان .

تبصره

آیا رفتن بمدرسه و فرا گرفتن علم گناه است؟

پیروزی انقلاب آزادی‌آفرین ثور که‌در نتیجه آن قدرت حاکمه از مفت خواران ، استثمار گران و دیگر مر تجعین وابسته به امپریالیزم به مردم افغانستان یعنی کارگ ران ، دهقانان، روشنفکران وطنپرست ، اهل کسبه، کوچیان، روحا نیون وطن پرست ، تجار وسرمایه دار ملی و دیگر طبقات واقشار جامعه انتقال نمود ومردم افغانستان به‌ابتکار حزب دمو کراتیك خلق افغانستان و تحت رهبری این گردان زنجیر شکن و پیش آهنگ زحمتکشان کشور در یك‌جبهه وسیع‌ملی پدروطن‌در راه‌ساختمان جامعه‌ی نوین جامعه‌ایکه در آن استعمار و بهره‌کشی نباشد، جامعه ایکه مبری از فقر مادی و معنوی باشد ، بهره ورواز استقلال سیاسی واقتصادی و مبتنی بر دمو کراسی اقتصادی و سیاسی باشد ، به پیش رفتن آغا کردند .

آیا اهداف بالا غیر انسانی است ؟ آیا ارادهٔ مردم یك کشور برای دستیابی به‌اهداف والایی شان دشمنی با کسی است ؟ آیا راه ورسم مستقل رادر پیش گرفتن وبدست خود سرنوشت خودرا تعیین کردن گناه است؟ و ....

البته نزد حق‌وحقیقت وحق‌بینن و حقیقت خواهان این مطالب گناه نیست و آنها پیوسته در راه تحقق این آرمان های بشری جلو جهد می کنند ومی رزمند ولی با تاسف باید گفت که نزد محافل ارتجاعی ومفت خوار و عقب گرا ودشمنان اصلی‌بشریت‌اراده‌ی آزادمردم، حق تعیین سرنوشت مردم بدست خود مردم گزیدن راه رشد مستقل و علمی ، کوتاه ساختن دست ارتجاع وامپریالیزم از کشور و سر نوشت خود و ... گناه است . چرا ؟

زیرا آوانیکه یك کشور راه آزاد ومستقل رشد و حق تعین سر نوشت خود را بدست گیرد منافع حریصانه استعمار وارتجاع وامپریالیزم در آنجا از بین می رود وبساط مفت خواری و بهره کشی از ملت چیده می شود آنها یعنی مر تجعین داخلی وبین المللی دیگر نمی توانند مردم آن کشور را چپاول کنندو..

این نیرو ها یعنی ارتجاع تاریخ زده‌ی فیودالی وسلطنتی‌بادستیاری امپریالیزم جهانی دست به اعمال هستریك (دیوانه وار) می‌زنند، عکس العمل نیروهای سرنگون شده ومتحدین آن ها که عمری بر مردم کشور ما حکمرانی نموده اند علاوه از آنکه دست به توطئه و خیانت ودسیسه برعلیه کشورما، انقلاب ماو مردم ما زدند ومی زنند در ساحه‌ی تبلیغاتی نیز چون دیوا نگان با خود سخن می گویند وهکذا این سخنان دیوانه وار را توسط‌دستگاههای وسیع تبلیغاتی پخش می نمایند .

در افغانستان انقلابی مادر ظرف همین دو سال بعد از پیروزی انقلاب ثور و بخصوص بعد از پیروزی مرحله‌ی جدید و تکاملی آن ما بچشم سرمی بینیم که مقاومت و تلاش های مذبوحانه‌ی این نیرو ها چقدر غیرانسانی و چقدر سفا کانه و بیرحمانه است خوشنما تر اینکه این نیرو ها بنام اسلام و اسلامیت‌اعمالی را مرتکب می شوند که اسلام و اسلامیت از آن عار دارد ، آنها به این نام به قتل ، غارت چپاول ، قطاع الطریقی ، قتل اطفال بی گناه زنان ، پیر مردان و حتی کسانیکه مصروف عبادت در مساجد می باشند ، دست می زنند

آیا می توان این اشخاص ونیرو هارا که آرامی مردم رابرهم می‌زنند دستان شان بخون اطفال معصوم و مسلمانان مومن آغشته است و به امر باداران امپریالیستی و عظمت طلب خود این، اعمال را مرتکب می شوند مسلمان بنامیم ؟ طبیعی است که جواب منفی است . مردم مسلمان افغانستان هر گز اجازه نمی دهند که مسلمان نماهای قاتل بنام اسلام وزیر شعار مقدس وپاکیزه الله اکبر و زیر نام کتاب مقدس آسمانی مسلمانان یعنی‌قرآن عظیم الشان و ... جنایاتی را مرتکب شوندکه نه تنها با اصول اسلام صریحاً مخالف است بلکه انسان وانسانیت از آن نفرت دارد .

وباید دانست که این اعمال این جنایتکاران در قبال دولتی صورت می گیرد که دفاع ، حفاظه و آزادی دین مبین اسلام را نه تنها وظیفه خود می داند بلکه به‌آن صبغه‌ی‌قانونی داده است‌چنانچه در ماده (٥) اصول اساسی جمهوری دمو کراتیك افغا نستان که حیثیت قانون اساسی موقت جمهوری دموکراتیك افغانستان را دارد چنین گفته شده است «درجمهوری دمو کراتیك افغا نستان احترام رعایت و حفظ دین مبین اسلام تامین می شود وآزادی اجرای مراسم دینی و مذهبی برای‌تمام مسلمانان تضمین می‌گردد ...»

لذا کاملا آشکار می‌گردد که آن تیکه‌داران دین! آن طرفداران دروغین اسلام برای اسلام واسلامیت فعالیت نمی کنندبلکه نسبت اینکه منافع خود شان وباداران مرتجع وامپریالیست شان بخطر افتاده است ، دست به اعمال جنایت کارانه وسفاکانه می زنند و باعث نا آرامی واذیت مردم ما می شوند . آیا سوزاندن مسجد که‌محل عبادت مسلمانان‌است خودعمل صریح خلاف اسلام نیست؟ مگر همین راهزنان و قطاع الطریقان ده ها مسجد ومدرسه‌ی دینی را بیرحمانه به آتش‌نکشیدند؟

واینك درین اواخر این چاکران زر خرید ارتجاع بین المللی ٠ این نوکران گوش‌بفرمان امپریالیزم امریکا ، صهیونیزم اسرائیل ؛ این خدمتگذاران شونیزم عظمت طلب چین دست به جنایات تازه تر وننگین تر زده‌اند آنها درین دفعه بصورت علنی و مشهود کینه توزی خود را با زندگی و علم در عمل ثابت ساخته وموقف خودرا درقبال آموزش وفرهنگ بخوبی نمایانده اند ٠ دست پروردگان‌ارتجاع منطقه وامپر یالیزم جهانی با استفاده از مواد زهر زای ساخت باداران خود به مسموم‌ساختن دسته جمعی شاگردان مکاتب پرداخته اند . بیایید که‌بااین دشمنان انسانیت ، اسلامیت وبشریت محاسبه نمائیم .

آیا دین مبین اسلام فرا گرفتن علم را بر هر مرد وزن مسلمان فرض نه گردانیده است ؟ آیا علم ودانائی را وسیله شناخت‌بهتر احکام‌دینی و قدرت لایزال آسمانی ندانسته اند ؟ آیا این موضع گیری آنان درست عمل ضد اسلامی و کفر نیست ؟ لابد بدون مغرضین همه خواهند گفت که هیچ مسلمانی واقعی‌در جهان نخواهد بود که این اعمال ضد انسانی را اسلام واسلامیت بدانند وآنرا تائیدکنند .

پس هموطنان گرامی ! خود شما درین چند روز آخرشاهداعمال جنایتکارانه عناصرمخرب ودشمنان خدا وبشر واسلامیت را خوب می بینید سوالی‌بمیان میاید که‌مطلب این عناصر پلید که خواهران ، برادران ، دختران وپسران ما وشما را توسط ادویه های ساخته شده در فابریکه های‌آدمکشی‌امپر یالیستی وشوونیستی مسموم می‌سازند چیست ؟ آیا با مسموم‌ساختن اطفال و جوانان ونا آرام ساختن فامیل هاآنها چه سودی می برند ؟

جواب واضح است : این عناصر یعنی کسانیکه در مکاتب ، مساجد ، بس های شهری ، فابریکه ها کار گاهها و غیره مواضع پرنفوس ومحلات کار زهر های سمی استعمال می‌کنند یا هیچ‌وجدان ندارند ویااینکه‌وجدان شان آنقدر کثیف است که از رنج و زحمت ونا آرامی و مریضی دیگران لذت می برند درغیر آن نام این کار را هیچ چیز دیگر گذاشته نمی توانیم ٠ ولی ازین اعمال خلاف بشری‌آنها یك استنباط دیگر هم شده می تواند و آن اینکه این جنایتکاران علیه بشریت اهدافی دارند که مانند همین اعمال شان غیر انسانی است آنها وباداران شان یك عمر طولانی از هموطنان شریف و زحمتکش ما بهره کشی کردند یك عمر بر آنها ظلم و ستم رواداشتند یك عمر وسیله‌ی نفوذ بیگانگان در کشورما شدند لذا امروز اگر به این اعمال هم دست می زنند ادامه‌ی همان اعمال خلاف بشری است که در گذشته ها علیه هموطنان ما مرتکب شده اند .

مردم افغانستان باپیروزی انقلاب ظفرمند ثور وبخصوص پیروزی مرحله‌ی نوین‌وتکاملی آن راه خود را که عبارت از ایجاد جامعه‌ی بدون استثمار فرد ازفرد می‌باشد ٠ انتخاب کرده اند هیچ نیروئی قادر نیست این حرکت انسانی و شرافتمندانه را متوقف سازد ، دولت و حزب انقلابی ودموکراتیك وزعامت انقلابی آن باطرح سیاست روشن، انقلابی انسانی وتقدیم اهداف والای خود به همه‌ی مردم افغانستان با جدیت تکاپو می کنند که افغانستان‌سربلند وانقلابی را باسرعت هرچه ممکن وبادرنظر داشت شرایط وامکانات‌موجود به سر منزل مقصود برسانند ولی با تاسف باید گفت که دشمنان وطن وانقلاب چون دزدان نیمه شب و چون قطاع الطریقان علیه حزب ، دولت وانقلاب مردم افغانستان عمل می نمایند و آنها فکر می کنند که بااین اعمال خود مردم افغانستان را از راهی که در پیش گرفته اند واتخاذ کرده‌اند منصرف بسازند ولی باید به آنها بصراحت گفته شود که فکر وخیال آنها خیال است ومحال وجنون

مردم ما امروز دوست ودشمن خود راخوب شناخته اند ودیگر در مملکت ما شرایط‌پنجاه یا شصت سال قبل نیست که مر تجعین و دشمنان مردم بتوانند باحیله هاونیرنگ های قماش انگلیسی یکباردیگر خودرا تا گلو درخون زحمتکشان و سایر مردم آزاده وشرافتمند کشور ما غرق بسازند . زیرا امروز علاوه از اینکه شرایط عینی وذهنی مردم ما با آن زمان ها فرق فاحش دارد مردم ما وبخصوص زحمتکشان ماحزب‌انقلابی‌وپیشرو یعنی‌حزب‌دموکراتیك خلق افغانستان را در خدمت خوددارند مردم ما به پایمردی اردوی دلیر وآزادی آفرین و برهبری حزب دمو کراتیك خلق افغانستان انقلابی را به پیروزی رسانیده اند که راه‌باز گشت‌مفت خوارانو دیگر مرتجعین ودست پرورد گان ارتجاع وامپر یالیزم را مسدود ساخته است چنانچه این موضوع را با از بین بردن امین وباند جنایتکارش که در صدد باز گشت کشور به شکل مستعمره‌ی امپریالیزم وارتجاع‌ومحل‌کامروائی مفت‌خواران بود در عمل به اثبات رسانیدند .

اسلام دین مردم افغانستان ومردمان‌مسلمان سراسر جهان است هیچکس‌حق‌ندارد از آن به ضرر مردم و آنهم مردم مسلمان جهان سو استفاده نماید چه‌اسلام طوریکه می دانیم که دین اسلام با تحلیل منطقی ای که دارد هرگز مانع پیشرفت جوامع بشری وعامل عقب‌ماندگی وبدبختی بشر یت نبوده‌ونیست ولی دشمنان اسلام‌واسلا میت‌در راس امپر یا لیزم امریکا این دشمن شماره اول انسانیت واسلام هم مستقیماً خودش (چنانچه که خلق عرب‌فلسطین ودیگر مسلمانان شرق میانه را با تحریك و مسلح ساختن اسرائیل نا آرام و غمدیده ساخته است) ویا توسط عمال و کماشتگان خود (مانند عمال و قطاع الطریقانی را که در کشور ما مامور نا آرامی و توطئه ساخته است) دست به اعمال ضد انسانی می زند .

بقیه درصفحه ٤٤

گره کتونکی : سهیلنی

یادونه‌اودرمندونه

یا دونه اودرمندونه دسلیمان لایق دپښتو شعرونو نو ی جو ټګ ټی چی د ۱۳۵۷ کا ل دزمری میا شت په ورو ستیو ورځو کی د بیهقی کتا ب خپرو لو دټا پنځی پوا سطـــه خپور شو یدی .

دکتا ب پو ښ په ښکلی رنګ او ډنډمو په ورو ښا یسته شوی چی دکتا ب پـــــه ختډ کی د بیهقی کتا بخپرو نی نښه لـــه ورا یه ښکا ری .

کتاب په ۲۹۸مخونو کی لـــه یوی‌سریری سره خپور شو ی چی د شعر یو سلو یوولس سر لیکو نه لری . په دغه جو ټګ کـــی دبیلا بیلو و ختو نو یا دو نه چی پـــــه واقعیت کی دشا عر دژو ندا نه ډلوېډ زورو او سپرو نو ښونه هیر یدو نکی خا طرا ت دی چی د پښتو ژبی دادبیا تو دنا ریخ پـــــره خلاند ه پا ڼه ده .

دیا دو نو او در مند ونو مجمو عه دشعر دمجمو عو له هغه ډلی څخه دی چی دپښتو ادب په هسك کی لکـــه یو روڼ‌او خلانـــــد ستوری ځلیږی .

له دی سره سره چی دبیهقی کتا بخپروله ټا پنځی د کتا ب په خپرو لو کی زیا تـریار ایستلی او په ښکلی ښه یی خپورکـړی دی خوډیری چاپی تیروتنی او غلطی‌لـــــری‌چی لو ستو نکی یی په خر ګند ه تو ګه‌لیدلای شی . دغه تیرو تنی د لیك دود په ډیروځایو کی تر ستر ګو کیږی چی په غوره تو ګه دپښتو ژبی دبیلا بیلو (ای) ګا نو تر مینځ هیڅ تو پیر نشته .

ددی لپاره چی لوستونکـی له لـوستلـو څخه په سمه تو ګه ګټه تر لا سه کړ ی لو ښا یی چی د لیك دود دنیمګړ تیا و ډله مینځه وړلو خوا ته کلکه پا ملر نه وکړی.

د(یا دو نه او در مندو نه) کتا ب چـی دسلیمان لایق د شعـرو نو نو ی جـونګ دی د شاعر دژوندانه د بیلا بیلو پړاو و نـــــو رنګین خا طرا ت دی .

ددی لپاره چی ددغه اثر په ار زښت ښـه وپوهیږو لازمه ده چی د شاعر د پیژ ند نی او دهغه د شعر ی نړی په لید یو لــــړ معلو ما ت وړاند ی شی چی لو ستو نکی د همد غو معلو ما تو په رڼا کی نتیجه ګیر ی ته ور سیږی .

سلیما ن لایق دپښتو ژبی ژ من شا عـــر دی چی دخپلو انقلابی شعرو نو په بو للو او ترانویی دخوبوږو، بیوزلواوبی خبره سانـــل شوو خلکو د و یښو لو او خبرو لو د ډد ه سر ته رسو لی ده .

لایق ځکه یو ژمن او انقلابی شاعـــــرګڼل کیږی چی دشعر په نړی کی یی لو ی بدلون راو ستلی او پخپله لار با ند ی کلك باور لری چی دهمد ی باور او ژمنی په رڼا کـی یی پښتو شعر ته نو ی رنګ او مضمو ن ور کړی دی چی د پښتو شعر پا نګه لــــه همدی کبله شتمنه شوه او ډیره غښتلتیایی و موند ه .

لایق خپل ټول شعر ی استعداد دزیارایستو- نکو او پتمنو خلکو دچو پـــړلپاره‌کــــاروی او هیڅکله دزبیناك ګـــرو او ښکیــــلاك ګرو ستا ینه نکوی او دشعر د مر غلرو ښکلی امیل یی دکا ر شو و لی غا ړ ی هارکړی دی .

دیو ر تنی اثبا د ثبو ت لپاره دده دجونګ یوه برخه لیکـــو چـــی‌لیکـــلی یی‌دی:

«هو آواز می د مظلوم د سر سپر شو
هر یو بیت می د محرو م دزړ ګی خو نه
دحر ما ن په لمبوو سوم خو ټیټ‌نه‌شوم
ومی نه کړل مغرور ا نو نه عذ ر و نـــــــه»

شا عر باوری دی چی هنر با ید دخلکو دچو پړ لپاره و کا رول شی او د(هنر د هنر لپا ره) سره مخا لف دی نو ځکه ور تـــه شاعر ویلای شو چی د شعـــر دتندرین غـــږ پواسطه د زیار ایستو نکو دچوپـــړننګـــه او ملاتړ کوی .

دی ځکه یو رئالیست او ریښتینی شا عر دی چی همیشه یی پخپل شعرکی دخلکو د رنځو نـــو بیوز لیو، سپکاو یو ـوهلو، ټکولو لو ږی او تند ی - ویا ړ نو او و یر نو سندری بلـــلی او دولـــــس د ژوندانـــه‌د واقعیتونو دمـــــخ ځادربی‌خیرلی او هـــــرڅه یی په ډاګه کړیدی .

هیڅکله یی دخلکو دغو لو او ، تیرایستلو او بی لاره کو لو لپاره یوه کر ښه هم نه ده و یلی او هر څه چی یی و یلی دی دخلکو دپوهولو، ویښو لو او را پا څو لو لپاره بی ویلی دی .

«دشاعردژوندانه چاپیریال ډیر وړو کـــی او دهغه دسر غړ الد نظر دتړ لو او په‌زنځیر کو لو لپاره دخلکو دښمنا نو له هر څه نه کار اخیستی دی . مګر له دی سره سره شاعر خپل اواز او آزاد لید دهغـــوی پـــه زندا ن کی نه بند ی کوی او دبا ند ی یی را با سی او له ټو لو بند یزونو سر بیره خپل آواز جګوی» .

دیو ر تنیو کر ښو د جو تو لو لپاره د یا دو نو در مندو نو یوه برخه و ړا ند ی کوو :

«ډیر وګړی به زمالـــــه مـرګــــه وروسته
زما په شعر با ند ی ووایی ایراد ونه
ښایی څینی په دی پوه شی چی په خولـــه‌می
ظا لما نو لګو لی وو مهر و نـــــــه
ما آسما ن د آزادی ته لار کو له
خو افسو س صیاد می ما ت کړلوزرونه
لاس می جګ کړددردمن‌دسر سا تو ته
که هـــر خویی را څپلی وولاســـو نـــــه»

لایق یو او پتمیسټ شا عر هم دی چـــی دزمانی له خوږو، تر خو ،سړو تو دو ،لوړو ژورو او نا خوا لو سر بیره پخپل شعر کی په بد لو ن باور لری او هر جابر او زورور قو ت دخلکو د غضب په پو لا دین سو ك دړی وړی کیدو نکی بولی ، لکه چــــی لیکلی یی دی :

«ګنی‌ما به دا تاریـــــخ واړولـــی
په تقـــدیر به می وهلی وشنجون
یو زمان‌به‌ددی خلکوپه‌سوك‌مات شی
هغه سر چی جګ آسما ن ته وبرون»

په بل ځای کی یی لیکلی دی :

«داتیاره به تـوله شی له غرونو نه ر نـــا به شی
دا آسما ن به پا ك شی له وریځو نه‌پخلا به شی
داد سو و چیغو د تیر ی او د ستـــــم سیمه
مینه د وروری او آزادی او د صفا به‌شی
داوطن به ښکلی شی ، سمسوربه شی ، آبادبه شی
ښځ به په ګلو نو شی ، ښا یست ددی دنیا به شی» .

دلته ضروری د ه چی ددی خبری یادونه وکړو چی دخو شبینی د تلی د ترونډا لی تر.خنګ کله کله دنا هیلی او بد بینـــی په منګلو کی لا س او پښی و هی او سربیره په دی چی د ژغو رن هلی ځلـــی کـــو ی خو بری یی تر لا سه کړی نه دی .

لکه په دغه لاند ینی شعر کی :

«پیری لکه بیړی چـــــی درنه‌شوی‌له‌بـاره
زموږ د ژوند له مال‌سره‌مجهول‌پلوځیږی
کړه وړه روانه ده موجونه پی وردانګـی
بی دردہ ماڼو ګان نه پی‌پرواکړی‌نه‌ودریږی
ای عقله‌له مغروزانسان نه‌وکړه داپوښتنه
داستا کاره مزلـــونه عاقبت چیری رسیږی» .

نا هیلی دلایق دشعر دپیل او لومړ نـــی پړ او کی بر لا ستو ب لر ی چی د شا عر دنړی لید یوه بر خه جوړوی چی له همد ی نړ ی لید سره سم دبشری ژو ندا نه د پړ مختلو نکی کاروان و دخو ځښت لوری او لو دن نه شی لید لا ی. حا ل داچی دبشریت پړ مختلو نکی ګړ ند ی کار وا ن رر خ نر ور ځی مخ په وړاندی ترو می او دخر ګند هدف په لورخپله لار پرانیـــزی .

هما غو نمره چی دشا عر ژوند له سړو ، تو دو او لو ړو ، ژورو څخه تیریږی نړ ی لیدیی هم روښـــانـــه لار غـوره کوی او شاعر د ناهیلیو ، بدبینیو او څپڅپا ند یو له منګلو نه ځان ژ غوری ، دژوندا نه سمه لاره ټاکی ، هـــدف یی روڼ‌دی ، په بـــری ایمان لری او دانسانی هدف خــــواتـــــه ترو می .

لکه چی دشعر په ژبه وا یی :

«توری وریځی کوږه کوږه پلنـــی‌پـــلنی
تری وتلی دلمر ژیړی ژیړی ستنـــی
دبهار دزړه لو ګی کی مانه‌بر ینبـــی
دامید زر ینی وړانګی سر ی بخو نی
آسمانی بریښنا به وخـــاندی بیـدیاته
که هرڅو توریځو سترګی دی زړ نی
لمر به خور شی دشپنو په تور تا تو
په ګلو نو به شی پټی لو ځی و نـــی
اغزن غرونه ،وچ‌لابنونه،سـپیری‌دښتـــــی
ســـم جنت به شی له خو کوترلمـــنی» .

ددغه بد لو ن په رڼا کی د مبا رزی نړی واټ په اوږدو کی دزما ن څرخ ګړ ری چی همیشنی خوځښت لری او یوه شیبه هم نه دریږی ، مخ په وړاند ی ځی او هرڅه‌پـــه همیشنی بدلون او خو ځښت کی دی .

په خو ځښت کی دژاړه او نوی تر مینـځ خونړی جـــګړه روانه ده چـــی زړه دزمان‌دنه در یدو نکی څر خ دپه ټپه و دړولو هڅـــی کوی خود دغه څر خ په ګړند ی چو رلید و کی وړو کی کیږی، مګر نوی له همد غه څرخ سره سم خوځیږی او خپل ژوندانه ته پا ینت ور کوی .

دا شعر دیو ر تنی خبری ضما نت کوی:

«څرخ دزمان‌ګرځی احمقـــان ورته‌اړم دی
داناورسره ځغلی هرقدم کی‌په مخ‌لویږی
یو باسی د زمان په توفانو کی دژوند لا ر ه
بل سپور دده په‌څټ‌په‌ټپو سترګو پی‌تیریږی» .

پاتی په ٤٥ مخ کی

سلسله گفت وشنودها ونشست های اختصاصی ژوندون در میزگرد

مسایل سیاسی واجتماعی ، فرهنگ و هنر، نوجوانان ، جوانان وخانواده ها

در این دور سخن :

۱- محمد شفیع عظیمی مربی‌شعبه اقتصادی کمیته مرکزی حزب دمو کراتیک خلق افغا نستان .
۲- غلام سخی غیرت رئیس تهیه‌مسکن .
۳- دیپلوم انجنیر عبد الستاراوریا رئیس آبرسانی وکانا لیزا - سیون .
٤- دیپلوم انجنیر داود سروش‌رئیس پروژه‌سازی «شاروالی کابل».
٥- دکتور عبد الواسع بشر یارشهر ساز ومهندس انستیتوت‌پروژه های شهری و تعمیراتی .
٦- حبیب کارگر معاون فنی‌فابریکه خانه سازی .
۷- محترمه حمیده مدیر لیسه‌عالی ملالی .
۸- لیلی کاویان معلم لیسه عالی‌ملالی .
۹- کریم پرو دیوسر مجله تلویزیونی .
۱۰- سید عزیز الله مرموز عضوگروه مشورتی ژوندون .
۱۱- میراگل مدیر ناحیه نزده شاروالی کابل .
۱۲- بازمحمد فاصح مدیر ناحیه ۲ شاروالی کابل شرکت داشتند.

کمبود منزل رهایشی یک دشواری در سطح ملی

خانه بدوش های شهر ما چه میگویند چگونه زندگی میکنند وباچه مشکلاتی روبرو میباشند؟

در تطبیق این پروژه ها سهم دارند و بـــا تشریك مساعی خود کـــوپراتیف را یـــا ر ی مید هند تا سا حه فعا لیت آن گستر ش یابد و در رفع مشکـــــل مسکن بتواند نقش مفید داشته با شد ...

از سوی دیگر فعا لیت ها ی به منظور از میان بر داشتن مشکل کمبود خا نه بـــه کو پرا تیف تهیه مسکن محدود نمگیردد به اساس آمار مو جود در یکسال گـذ شتـه بیش از هفتصد منزل رها یشی خا ر ج از پروژه ها ی مکروریا ن سا خته شد ه است که شا مل پنجصد فا میلی خیر خا نه و پروژه سره مینه میگر دد واین خا نه هـــا به کسا نی تو زیع میگر دد که نه سرپناه دارند و نه هم سر پر ست .

یکبار دیگر تاء کید میکنم ما با تو زیع زمین به و سیله شاروالی مخالف نمیباشیـم بلکه با رو ش شا روالی مخا لفیم که بدون در نظر گر فتن قبلی خد ما ت شهر ی و فرا هم آوری آن متوا تر به توزیع زمین ها ی میپر دازد که بلا فا صله در آ ن‌منازل رها یشی اعما ر میگر دد - منا زل که آب ندارند ، بر ق ندا رند - خد ما ت ترا- نسپورتی ندا رند ، خد ما ت صحی و تعلیمی در آن در نظر گر فته نشد ه و خیلی‌نواقص دیگر ...

راصع :

میتوا نید در این زمینه مثا لی بیا ورید؟

سخی غیرت :

چرا نه - همین اکنو ن توزیع زمیـــن در چمن وزیر آباد با به اتمام رسیده و یـا تا هنوز دوا م دارد - د. حالیکه تا دو متر داخل خـانه های مـردم آب ایستاده است بر ق آن به مطالعه نیا مده است ، مکتب ندارد. خوب‌این مشکلات ومخصوصا مسا له تهیه آب آشا مید نی در این منطقه‌چگونه حل میشود ؟پر ستی است که جوا ب آ ن با شاروالی است

این مشکلات خا ص چمن وزیر آبادنیست در خیر خا نه تا هنوز هم آب با تا نـــک توزیع میگر دد واین ها فقط مشت نمو نـــه خروار است .

این دشواری ها و نا بساما نی ها همـــه راه حل دارد به عنوان مثا ل شـــار وا لـــی کا بل میتوا ند پیش از مر حله تطبیقـــی توزیع زمین با ادارات آب و بر ق تماسی بگیرد و پروژه را در نظر تهیه آب و بر ق مسا عد بسازند .

رووف راصع :

آ قـــــا ی غیـــــر ت آ یا از نظر شما امکا ن پزیر نمیبا شـــــد کـــه وزارت ها و تا سیسا ت دو لتی نیز در رفع مشکل کمبود مسکن نقش داشته با شند به این شکل که هر و احد اداری دو لت باپیش

بینی قبلی مسا یل بود جوی مقدار پو لی را برای قر ضه ها ی دراز مد ت برا ی ماموران بی بضا عت و بی سر پنا ه خود اختصا صی دهد در و کو پرا تیف تهیه مسکن با استفاده از این قر ضه ها برا ی ما مورا ن مستحق خا نه تهیه بدا رد ؟

سخی غیر ت !

خو ش بختانه در این زمینه به گو نه یی که شما آن را به طرح آوردید هشت ماه پیش اقدام ها ی صورت گر فته واز همه ی موسسات دولتی خوا ستند شده تا برا ی سهم گیری در امر مجا دله با کمبود مسکن سا لا نه مقدا ری از بو دجه خود را به حسا ب کوپرا- تیف تهیه مسکن انتقا ل دهند تا بااستفاده از این پو ل ها این مو سسه بتوا ند برا ی ماموران بی استطاعت و بی سر پنا ه دولت خا نه تهیه بدا رد : بعدا ادارا ت پو ل قرضه را در احتیا ط دراز مد ت دو باره حا صل بدارند که امیدد اریم این طر ح مورد توجه قرا ر گیرد و بعد از مطا لعه و تحقیق در زمینه جهت تطبیقی بیا بد .

ما وه را ن ی‌با عیمبئ ی‌کفبار ی ینع‌قوبنی ر شئ

با چنین زمینه سا زی ها دهم چنین‌افزایش بخشیدن به ظر فیت تو لید ی مو سسا ت تو لید سا ختما نی است که ما میتوا نیم شکل مسکن را حل کنیم و گر نه درشرایط کنونی به اسا سی آما ر ماستر پلان شهر کا بل سالانه به پا نزده تا بیست هزار وا حـــد مسکو نی ضرورت داریم در حا لیکه ظرفیت تو لید کو پرا تیفی از ششصد خانه در سا ل تجاوز نمیکند ـ در حدود دو صد خا نه را هم ممکن است که خا نه سا ز ی بسازد و در همین شما ر یکهزار نمره زمین تعمیرا تی هم به وسیله شا روا لی تو زیع گر دد می بینید که ظر فیت تها ی به‌وسیله همه ی این تا سیسا ت به دو هزار خا نه در سا ل هم نمیر سد و این در وا قـع‌ده دو صد از مجمو ع نیا ز مند ی است که بر آورد ه میگر دد .

لطفا دنبا له این جد ل جالب را درشماره آیند ه بخوا نید .

داود سروش :

من در این مورد با آقای غیرت موافق‌نیستم که احداث کارته هایی مانند خیر خانــه ، رحمان مینه ونقاط نو ساز دیگر حتی در شکل ناقص وفاقد برخی از خدمات اجتماعی نیز کاری نادرست بوده است . ما نباید این نکته رااز یاد ببریم که اگر این پلان‌های تفصیلی به عمل پیاده نمیشد به اساس جبر نیاز مندی مردم به همین مقدار و شاید هم بیشتر ، منازل رهایشی خارج از پلان به صورت خود سر و به وسیله مردم اعمار میگردید منازلی به‌سبک وشکل قلعه شاده ، قلعه زمان خان ، دشت ارجی وجاهای دیگر از این قبیل که ناگزیر باید واپس زیر تخریب گرفته می شد درست است که ساحه خدمات اجتماعی در کارته‌های نو ساز انکشاف نیافته ودراین زمینه ها نیاز- مندی های وجود دارد ـ اما این محلات حداقل سرك که دارند ، مارکیت که دارند ، مکتب که دارند در حالیکه در محلات خود ساز وفاقد نقشه حتی سرکی که درموارد ضرورت امبو- لانس وموتر اطفائیه از آن عبور بتواند وجـود ندارد

احمدی نماینده هوتل کانتیننتال :

شمابه دشواری های زندگی مردم درمحلاتی مانند قلعه زمان خان ، قلعه شاده ، دشت‌برچی وجاهای دیگری که خود سر ساخته شده‌است اشاره کردید . میتوانید بگوییدتاتطبیق‌پروژه های دراز مدت به صورت عاجل برای تهیه‌آب برق وسرك برای مردم باشند . این نقاط چه طرح های در دست اجرا میباشد ؟

داود سروش :

در شرایط کنونی نمیتوان سرمایه را در نقاطی به مصرف رسانیدکه در آینده نزدیك تخریب میگردد ، اما به اساس ماستر پلان شهر کابل بیشتر این نقاط و خاصتاً ارتفاعات شهر کابل به ساحه سبز تبدیل خواهد شد.

احمدی :

من یکی از باشنده های قلعه زمان خان هستم که به اجبار منزلی رهایشی به صورت خود سر برای خانواده ام اعمار کرده ام ، اما چرا خودسر ـ به خاطر اینکه به مکروریان مراجعه کردم برایم خانه ندادند . زیرا کـه من مامور دولت نبودم شاروالی هم به همین دلیل از توزیع زمین برای من سرباز زد و آنوقت چاره یی نماند جز اینکه دور از چشم ماموران شاروالی شبانه کار سر پنا هم را به اتمام رسانم ، کاری که همه‌ی مردم بی خانه وراند شده از ادارات می کنند ، اما موضوع این است که حالا مادر مقابل یك کار انجام شده قرار داریم ، تنها در قلعه زمان خان بیش از پنج هزار خانواده زندگی دارند ، اما از خدمات اجتماعی محرومند ، در قلعه زمان- خان آب صحی وجود ندارد و مخصوصاً مردم روی تپه حتی از آب چاه های حفر شده منازل خود هم نسبت شور بودن آن استفاده نمیتواند برق این ناحیه در بدل پر داخت پنج هزار و پنجصد وپنجاه افغانی فی خانواده باالاخره به صورت اساسی تامین شد ، اما تا هنوز یك سرك پخته وحتی خام اساسی در این منطقه وجود ندارد ، ترانسپورت و جود ندارد ، مکتب به اندازه کافی وجود ندارد ومردم با انواع گونه گون دشواری ها زندگی می کنند ،این مشکلات کی وچگونه حل میگردد؟ موضوعـی است که باید به‌آن توجه گردد، مردم‌حاضرند همانطوریکه مصارف کیبل کشی برق را پر- داختند ، مصارف پروژه های‌آب‌صحی واحداث سرك را نیـز بپر دازند ،مشروط به اینکـه واقعاً گا می در جهت رفع مشکلات شان بر- داشته شود .

داود سروش :

من با شما توافق نظر دارم که اگرادارات مسوول در موقع مراجعه مردم دست روبه سینه شان نمیگذاشتند ومشکلات رادر نظرمیگرفتند این همه خانه ها به صورت خود سر ساخته نمی شد وامروز ما بااین همه نا بسامانی روبرو نبودیم ، مساله اساسی این است که حد اقل بعد از این باید بهر قیمتی هست از بی‌مبالاتی دراین مورد جلو گیری شود ، برای رفـع مشکلاتی که شما به آن اشاره کردید ازتمام امکانات ،انرژی‌و قوای موجود استفاده‌میگردد تا به اساس طرح های مطالعه شده از حجم دشواری ها کاسته شود .

شفیع عظیمی :

مشکلات ودشواری های که در زمینه کمبود مسکن وجود دارد ، در یکروز و یکسال بـه وجود نیامده که در یکروز و یکسال از میان برداشته شود ، اما آنچه مسلم میباشد این است که شاروالی های مادر گذشته کلوخ را به آب میماندند و میگذشتند ، کاری که با تاسف در بعداز انقلاب ثور وحتی بعداز مرحله دوم انقلاب نیز صورت گرفته است ، البته دراین زمینه من‌شخص بخصوص‌رامسوول نمیدانم ، گناه همه‌ی این بی مبالاتی هارابابد به حساب حکومت های ارتجاعی گذاشت ، حکـــومـــات نادر ، داود حکـــومـــت امیـن وباند جنایتکار وی ، آنها بیشتر از آنکه به فکر آرامش مردم باشند به فکر اندو ختن پول و سر مایه بودند ـ درتمـــام دو را ن سیاه این حکومت ها انواع توطئه ها به کار گرفته شد تا از انکشاف پروژه های مکروریان سازی جلو گیری گردد ، چرا که امدادشوروی خار چشم آنها بود ، بعـــد از مـــر حله نوین انقلاب ثور بود که علت های نا بسامانی ها به کاوش گرفته شد ومسایل علماً بــه مطالعه آمد تا راه حل دشواری ها فراهم آید، برای رفع معضله کمبود مسکن ما بیشتر از هر چیز به فکتور زمان نیاز داریم .

من با این گفته آقای سروش مخالفم که باید جلو احساس ما لکانه در بمنازل‌رهایشی گرفته شود ما ملکیت های شخصی سالم را احترام داریم ودر هدف است که تمام مـردم افغانستان صاحب سر پناه ومنزل رها یشی شوند ، با چنین بر داشتی است که ماکو- پراتیف تهیه مسکن را که تاپیش از مرحله نوین انقلاب قطاسماً وجود داشت‌فعال‌ساختیم.

لطفاً ورق بزنید

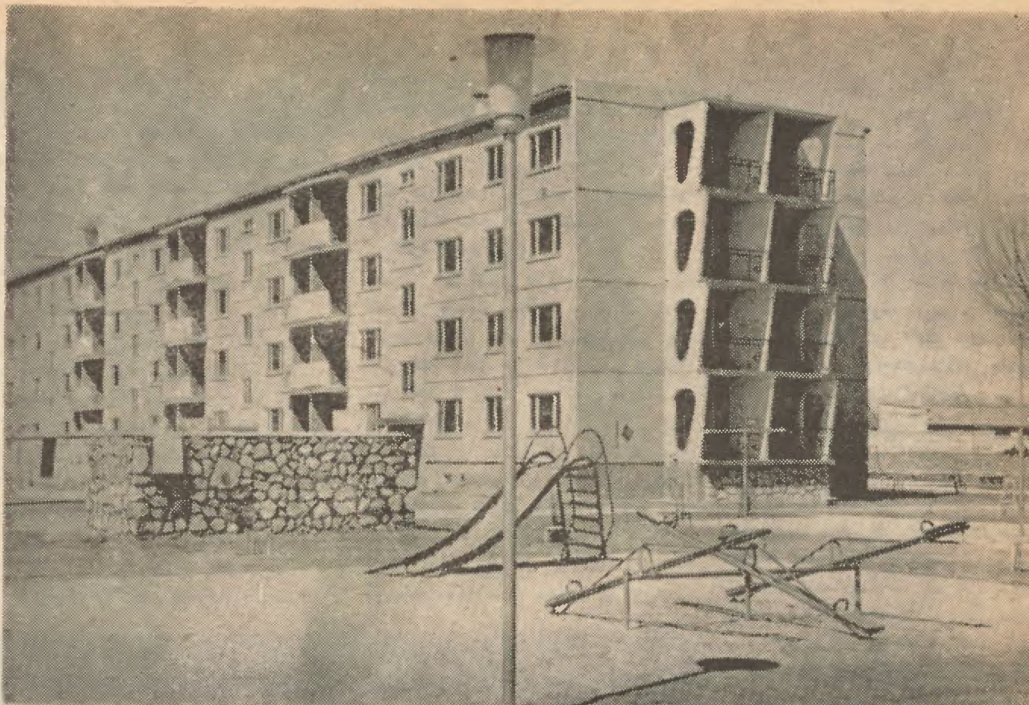

نمایی از میز گرد زوندون که پیرامـــون مشکلات مسکن به‌اشتراك اشخاص ذ یعلاقه‌تشکیل گردیده بود.

که بانك رهنی زمین و یا خانه یی را به تضمین میگرفت برای تقاضا کنند گان قرضه تعمیراتی میداد ، البته کمتر اتفاق میافتاد که گیرندگان این قرضه های بانکی واقعاً از پول داده شده برای تهیه مسکن استفاده نمایند ، اما بهر صورت پول را بنام مسکن اخذ میداشتند ، کوپراتیف تهیه مسکن پیشنهادی دارد در زمینه که آنرا به مقامات مسوول نیز ارائه داشته است وآن اینکه بانك رهنی و تعمیراتی به تضمین کو پراتیف تهیه مسکن برای نیازمندان بی استطاعت ، برای ماموران بی خانه، برای استادان معلمان قرضه بدهد تااین کوپراتیف با استفاده از این کریدت ها خانه بسازد و بانك نیز قرضه ها را به اقساط دراز مدت که پرداخت آن برای مامور بی بضاعت غیرممکن نباشد اخذ بدارد .

به ارتباط گفته های آقای احمدی نیز یاد آور میگردم که‌اینك سیستم‌های بیروکراتیك گذشته در کار کوپراتیف تهیه مسکن نقشی ندارد و هر کس خواه مامور باشد ، یادکاندار خواه یك موسسه شخصی باشد با ارگان دولتی میتواند مشتری این کوپراتیف گـــردد واز امتیازات آن در تهیه مسکن استفاده کند که همین موضوع تعداد تقاضا رادر حدی بلند برده که ما از پذیرش تقاضا های تازه تامدتی به دلیل محدودیت های اقتصادی معذرت می خواهیم .

نکته دیگری که اشاره به آن ضرور می نماید این است که نباید چشم بسته همه‌ی اموری که در گذشته به انجام آمده محکوم سازیم ، تکمیل پروژه های مسکن برای کار- مندان فابریکات همزمان با جریان کـــــار پروژه های این فابریکه هااز مواردی است‌که موثریت زیاددر رفع‌مشکل کمبود مسکن‌داشته است که‌نساجی پلخمری- پروژه‌سمنت هرات، شکر بغلان وپروژه های نساجی قندهار دراین

ساختمان های میکروریان که با وسایل‌مدرن وعصری مجهز میباشد ، همه امکا نات‌وتسهیلات رابرای‌باشندگان‌خویش میسرمیسازد

و میکوشیم کـوپراتیف های مشابه دیگـــری را نیز تاسیس کنیم - حزب دراین زمینـــه توجه جدی دارد تا به کمك کشور های دوست فابریکات دیگری نیز در پهلوی تاسیسات خانه سازی موجود فراهم آید ، اما این ها به تنهای کافی نیست ، برای رفع دشواری های موجود به صورت عاجل مرا عقیده است که باید تفاهم بیشتر ، همکاری بیشتر و مطالعه وتحقیق بیشتر در ارگان های مسوول امور مسکن بوجود آید ، باید سیمینار های علمی

وگردهم آیی های میان مسوولان امور تهیه خانه دایرشود تازمینه بررسی علمی، مشکلات و طرق حل آن پیدا گردد و پیشنهاد هایی مشخصی در زمینه به مقامات صلاحیتدارسپرده شود ، باید وزارت ها موسسات ، کوپراتیف ها واتحادیه هادراین‌مو رد همکاری وسیع داشته باشند وخدمات کو پراتیفی تهیه مسکن را حمایت و تقویه کنند .

راه دیگری این است که سازمان هـــای دولتی به سرمایه دولت واز بودجه اختصاصی خود خانه بسازند و آنرا به صورت موقت در اختیار ماموران نیاز مند خود قرار دهند حتی کوپراتیف ها واتحادیه های دهقانی میتوانند دراین مورد نقش فعال ومثمر داشته باشند تا به این ترتیب بایك تلاش پیگیر واشتراك مساعی به صورت مرحلوی مقداری از حجم مشکلات موجود کاسته شود .

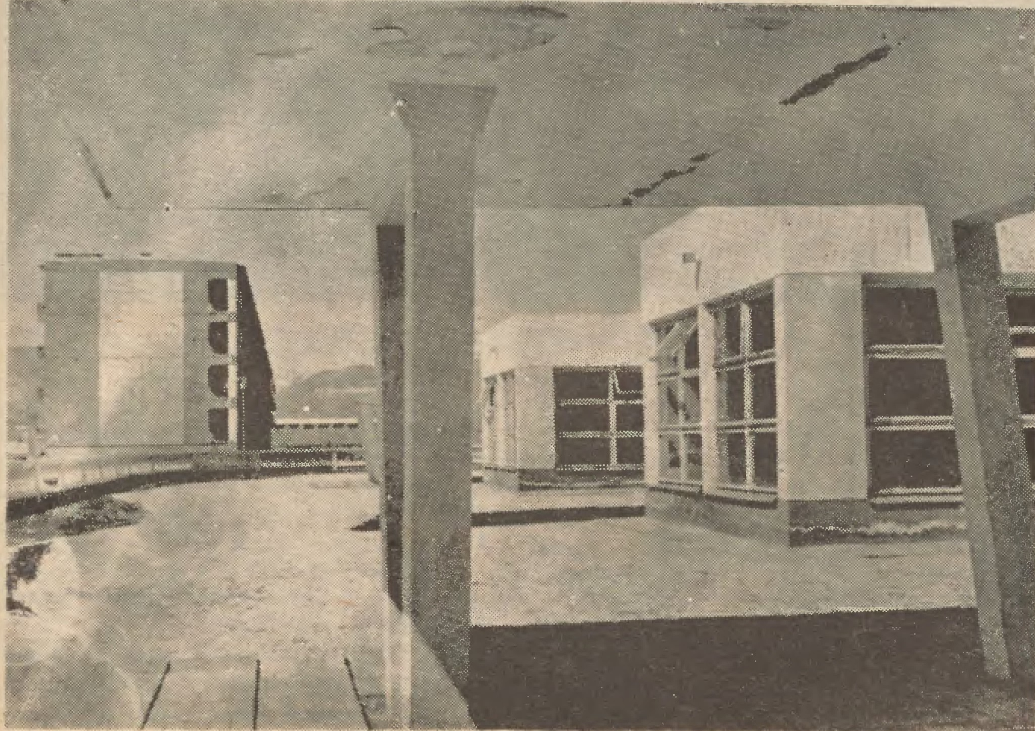
داود سروش :

به جواب انتقاد محترم عظیمی باید بگویم ما کسانی که از نظر فنی و تخصصی درامور ساختمانی و تهیه مسکن کار می کنیم درهمه‌ی مدت وحتی در زمان پیش از انقـــــلا ب هم به اساس آگاهی وجدانی خود اقدام کرده ایم ، البته شرایط مسلط در کار مابی تاثیر نبوده است ، اما ما فلج نشدیم و جز در مدت کوتاه حکومت امین هیچ نقطه تاریکی درطرح ها و پروژه های شاروالی وجود ندارد .

دراین مورد که من از رشد احساس‌مالکیت شخصی و تاثیر آن در حاد شدن پرابلم کمبود مسکن یاد آور شدم ، باز هم تا کید میکنم که‌این موضوع یعنی‌وضع محدودیت درتصاحب زمین محدوده شهر ها حتی در کشور های سر مایه داری‌هم رواج دارد، البته این‌موضوع دیگر است که یك سرمایه دار امریکـای میتواند تمام زمین های یك شهر را خریداری کند وتمام مردم را نیز از شهر بیرون بکشد، اما محدودیت ها ونورم ها بهر صورت وجود دارد .

سخی غیرت :

به تائید گفته های آقای عظیمی یاد آور میگردم که در گذشته به اساس این تعامل

از نظر حفظ‌الصحه و بهداشت اپار تمان‌های‌مکروریان فوق العاده خوب است .

شمار میاید و طرح وتطبیق پروژه مسکن برای کار مندان با اصل پروژه همزمان به آغاز گرفته شده است .

ما باید از این تجربه های کوچك بهره فراوان گیریم و آنرا بسط و توسعه دهیم در ارتباط موضوع یك نکته دیگر هم هست که‌ما باید خصوصیت های جامعه خود را از یاد نبریم ، سال ها شاروالی کابل با تمام قوای خود کوشید از تعمیرات بدون نقشه جلوگیری کندو نتوانست جلو گیر خود سری ها دراین زمینه گردد و متاسفانه اگر تمام قوای امنیتی هم برای جلو گیری از این موضوع بسیج گردند با ز هم امکان ندارد وقتی چنین است چرا نباید شاروالی به مردمی که از روی اجبار باهر شرایطی برای خود سر پناه می سازند کمك نکند تا حد اقل منازل رهایشی ساخته شده از عیب های فنی کمتری بر خوردار باشد اما متاسفانه شاروالی کابل دراین موارد کمتر اندیشه داشته است ، از سوی دیگر شاروالی میتواند دستور العمل های مشخصی را تهیه بدارد که‌تعمیرات باعیب کمترفنی به‌ساختمان گرفته شوند ، به طور مثال شده است که‌خانه های روی به‌جنوب وبا کلکین های‌بزرگ در دو رخ ساختمان اعمار گردد که همین موضوع سبب افزایش برودت در زمستان و گرما در تابستان میگردد ، در حالیکه اگر استندرد معینی مانند بلاك های مکروریان وجود داشته باشد پول مردم بی جهت به هدر نمیرود .

به قول شاروالی کابل همین اکنون درشهر کابل هفتاد هزار خانواده بی سر پناه و جود دارند وهمه ساله از پنجاه تا شصت هزار نفر نیز از طریق تولدات به جمعیت کابل افزوده میگردد که ده تا پانزده هزار خانواده میتواند به محاسبه آید دراین شرایط چگونه میتوان به تنهایی وبدون کمك مردم مشکل مسکن را حل کرد ؟ من فکر میکنم تجربه اداره‌برق در تهیه برق قلعه زمان خان مورد خوبی‌است که باید دنبال گـردد مردم پول میدهند و سرك می خواهند . چرا برایشان سرك‌نسازیم مردم مخارج تامین آب صحی را میپردازند چه دلیلی وجود دارد که برای شان آب آشامیدنی صحی تهیه نگردد ـ منظورم این است که بهبود ذخایر موجود مسکن که به کمك خود مردم میتواند تحقق یابد در رفع معضله کمبود مسکن نقش اساسی دارد .

داود سروش :

شهر نباید بدون نقشه اساسی وسعت داده شود ؛یکی از علل نا بسامانی های موجود در زمینه مسکن این است که حکـو مت هـــای ارتجاعی گذشته از منظور ماستر پلان شهر کابل ابا میورزیدند ، این پلان سه دفعه‌تکمیل گردید وبه منظوری رسیده نتوانست تا آنکه بعداز پیروزی انقلاب به منظوری آمد و جهت چك نهایی به یکی‌از انیستیتوت های درجه اول ماسکو ارسال شد و نمره عالی گرفت .

طرح پلان ۲۵ ساله در شهر کابل کاملا علمی است ونباید امروز با اجازه دادن خانه های بی نقشه وخود سر شرایطی را به وجود آوریم که فردا یا ناگزیر به تخریب نقـاط آباد شده باشیم ویا مانعی در تطبیق پـــلان به وجود آید .

دکتور بشر یار :

آقای سروش رفـع مشکل مسکن را به تطبیق پلان ۲۵ ساله شهرکابل حواله می‌کنند وسخن از این میگویند که تمام ارتفاعات‌شهر کابل با پیاده شدن این پلان به عمل به نقاط سر سبز بدل میگردد ، اما موضوع این است که به صورت عاجل و حد اکثر در جریان‌یك پلان چگونه میتوان به صورت نسبی از حجم مشکلات موجود کاست ، این مسایل با رویا و تخیل حل نمیشود ، تخریب قسمت اعظـــم ساحه شهر کابل ، تبدیل ساختن ارتفاعات به نقاط سبز واعمار تعمیرات بلند منـزل و مدرن هم وقت می خواهد و هم پول فراوان که معلوم نیست در شرایط اقتصادی کشور ما چگونه به عمل پیاده میگردد ، مردم ازشاروالی تقاضای پارتمان های به اسلوب جدیدودارای وسایل رفاهی مدرن را ندارند ، آنها آب ، برق و سرك می خواهند واینکه به صراحت برایشان گفته شود این دشواری ها ونـــا بسامانی ها کی ، چگونه ودر چه مدتی رفع ازمشکلات مردم رفع گردد .

مرموز :

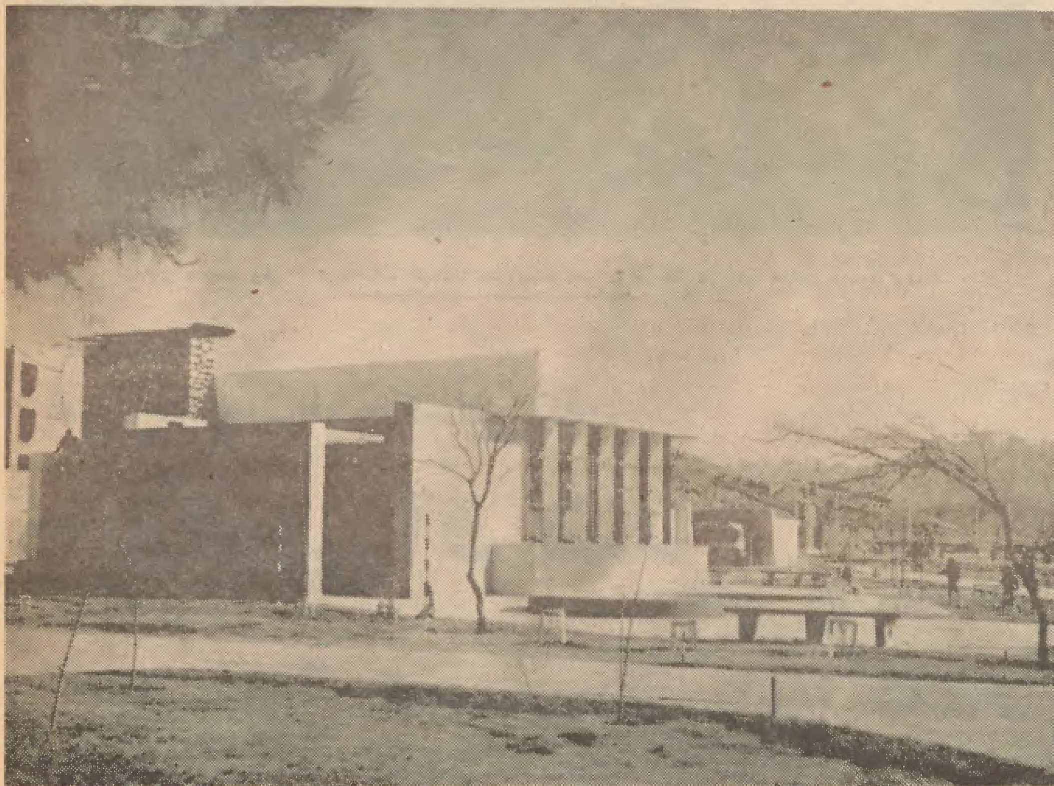
این درست نیست که فکرکنیم باتهیه آب وبرق وسرك توقعات مردم پایان میبابد ومشکل مسکن رفع میگردد ، شما شاهد هستید تمام کسانی که از شاروالی زمین گرفته و خود سر به آبادی آن پرداخته اند نخست و عده داده اند که از زمین استفاده زراعتی می‌کنند، حا لاکه خانه اعمار شد آب می خواهند ،آب را تهیه کنید برق می خواهند وبه همین روش هر روز تو قعی تازه دارند که بر آوردن همه‌ی آنها با توجه به اینکه نقاط‌مسکونی شان باید تخریب گردد جز برباد دادن سرمایه سودی ندارد .

دکتور بشر یار :

مااین موضوع را بی مطالعه به طرح‌نیاورده ایم هیچ کشوری نمیتواند کاملا متکی به تجارب خود باشد ، امروز در سطح بین المللی ودر بهبود ذخایر مسکن را توصیه می کنند ،اما در چه شرایطی ـ مثال زنده این است کـه بما تو صیه شد با صرف هشت میلیون دالر به بهبودشهر کهنه کابل و تکمیل پروژه‌کا- نا لیزاسیون دراین منطقه بپردازیم ـ اما مـا با همین پول میتوانیم برای تمام ساکنان شهر کهنه کابل نقاط مسکونی صحی وتازه ساز اعمار کنیم .

دکتور بشر یار :

مساله شهر کهنه تنها در کهنه بودن آن به‌طرح نیامده است ، نظر متخصصان مشوره دهنده این بوده که نقاط کهنه ساز کابل به خاطر ارزش تاریخی وقدامت ساختمانی کـه دارند به خاطر حفظ فرهنگ ما بهبود یابد اما تخریب نگردد چنانکه چار چتهٔ شهر کـابل با همه ارزش معنوی که داشت تخریب شد وچنانکه خیلی از نقاط مسکونی دیگری که‌هر یك از نظر معرفی بخشی‌از هنر ساختمانی ما

گوشه یی از ساختمان های مدرن که تازه‌اعمار گردیده است .

میگردد ؟

مدیر لیسه ملالی :

من نظر سروش را تایید میکنم که بهر منوالی هست با ید از اعمار خانه ها به‌صورت خود سر جلوگیری گردد و اگر نه روز بروز ساحه دشواری ها وسعت بیشتری میابد .

دکتور بشر یار :

منظور این نیست که از تطبیق پلان ۲۵ ساله صرف نظر گردد وهر کس بهر منوالی که می خواهد خانه آباد کند ، اگرشاروالی میتواند این پلان را تمویل کند چه بهتروگر نه تا شرایط اقتصادی‌ما مساعد گردد بایدبه بهبود ذخیره مسکن کنونی اقدام شود تابخشی

اثر تحقیقات و تجارب فراوان ثابت شده‌است که تخریب کـــردن نقاط مسکـــونی کهنه تا زمانی که شرایط برای نو سازی مساعدنگردد عملی درست نمیباشد وهمه‌ی کشورها ی کـه با مشکل کمبود مسکن روبرو میباشد درپهلوی گسترش فعالیت های خانه سازی مساله بهبود نقاط مسکونی کهنه را نیز در صدر فعالیت های خود قرار میدهند .

برای رفع دشواری های مسکن باید هـــم پروژه های درازمدت در نظر باشد و هم کوتاه مدت وعاجل .

داود سروش :

درست است متخصصان کشور های پیشرفته

در گذشته یك نمونه ومدل بود از میان‌رفت.

داود سروش :

بشریار صاحب طرح ملل متحد برای بهبود شهر کهنه کابل یك طرح مسکونی بود و نه یك طرح حفظ آبدات تاریخی .

دکتور بشر یار :

در همین طرح به قول شما مسکونی خـود به خود مساله آبدات نیز مطرح میگردد شما به هندو گذر کابل سری بزنید و شور بازار را به درستی مطالعه کنید تا ببینید چه نقاط قابل حفظی دراین جای ها هست که میتواند

ناتمام

دسایس وفتنه‌گری دشمنان وطن تا ساحه‌مکاتب کشانیده شد وصدها دختر در اثربخش‌گاز های خطرناك مسموم گردیدند .

وخانواده ها میگویند :

نفرین ونفرت باد به کسانی که:

حادثه می آفرینند ووحشت می پراگنند

* این رپورتاژی است جالب از جـریان‌مسمومیت های مکاتب شهر ما .

• • •

* اعراض مسمومیت موادسمی‌که درمکاتب‌دخترانه انداخته میشود پایین آمدن فشار ، سست شدن نبض، پریدگی رنگ ودلبدی‌میباشد که از یك تاچـهار ساعت دوام می آورد .

• • •

* مواد سمی انداخته شده در مکاتب به‌هیچوجه خطر جانی ندارند ودر شمار سموم غیر خطرناك به حساب می آیند .

• • •

صدای ممتد زنگ تیلفون در فضا پیچید وسکوت گسترده در اتاق را برهم زد . زن که نگرانی در اعماق نگاهش خفته بودوانتظار حادثه یی را میکشید با شتاب خودش رابه تیلفون رساند ، گوشی را برداشـت وبلی گفت ، صدای دختری جوان در گوشی طنین انداخت :

- بلی ، خاله جان مه نسرین استم !

زن بی مهابا لرزید وچهره اش رنـگ باخت ، خواست چیزی بگوید که طـرف صحبت مجالش نداد ودوام داد :

- در مکتب ما دختران مسموم شدندو ...

زن کلامش را بـریـد وشکسته شکسته گفت :

- پس عاطفه هم ...

وزبانش یاری نداد که پرسشش را تکمیل کند، صدای نسرین دو باره در گـوشی پیچید، که ...

- بلی ، او هم مسموم شده، اما ...

- اما ، چی ؟

- هیچ، موضوع مهمی نیست ، او ر ا هم به شفاخانه بردند ، اما شما نگران نباشید، خطرناك نیست ، خیر است ،...

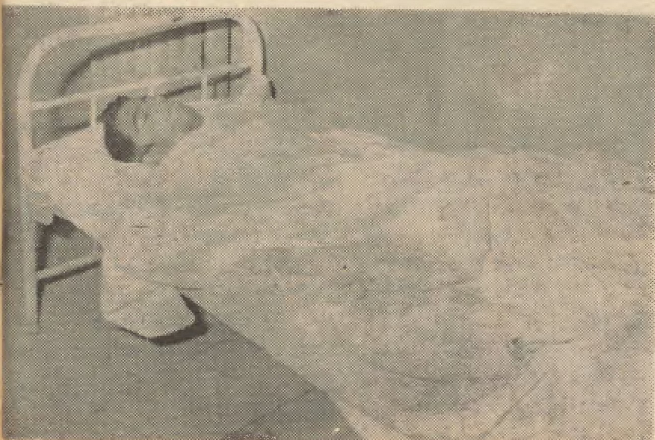
زن دیگر حرف هارا نمی شنید ، احساس میکرد که پاهایش یارای نگهداری وزن‌بدنش را ندارند ، چشمانش سیاهی رفت ، کمرش خمید ، خواست فریاد بزند و کمك بخواهد اما زبان در دهانش سنگینی میکرد وحالت تکه چوبی را داشت که به‌اراده او نبود .

او فقط توانست خودش راتا نزدیك کوچ پهلوی تیلفون بکشاند وهمانجا به زمین افتاد ودیگر چیزی را نفهمید .

وبدین سان بود که تخم هراس وو حشت در دل ها کاشته می شد وخانواده ها درنگرانی و واهمه غوطه ور میشدند ، نگرانی ایکه مثل یك بیماری مسری حالت واگیر داشت وهر روز همگانی تر می شد .

مادران صبح وقتی که دختران شان روانه مکتب می گشتند ، دست به دعا بالا میکردند، پروردگار را ، تو - زینت مرا ، تو - شبنم مرا ، تو آرزوی مرا در پناه خود داشته باش وتا چاشتگاه که این زینت ها وشبنم‌ها وآرزو ها واپس به خانه بر می گشتند . فقط خدا میدانست آنها ، آن مادران سر سپید وبه‌مرز پیری رسیده‌چند باربه ساعت‌ها می‌نگریستند، چطور خط سایه دیوار ها ودرختان را به‌نظارت داشتند ، چگونه لحظات دیرپای را میگذ - شتاندند وچطور هر بار با کوبیده شدن درب منزل ، صدای فریاد همسایه و طنین زنگ تیلفون از جای می جستند و قلب ها یشان با چه شتابی نگرانی شان را انعکاس میداد !

اما آنها ی دیگر ، آنها که سادیزم داشتند وهرگز نمیدانستند معنی سلب آرامش خانواده ها چیست ، آنها که هر روز نفرین هزاران خانواده بدرقه راه شان بود ودست اهریمن به همراهشان ، وقتی صدای آرن متواتر آمبولانس هارا می شنیدند ، وقتی سایه سنگین ترس را روی خطوط چهره ها به شنا خت می آوردند ووقتی گروه گـروه کـودکان و نوجوانان را در راه بیمار ستان ها میدیدند

دربن عکس یکی ازمریضان مسموم شـده‌بداخل بستر درشفاخانه دیده می شود .

درین عکس عده یی از مسموم شدگان بداخل شفاخانه دیده می شود .

* تاکنون لابراتوار های ما نتوانسته اند نوعیت مواد مسموم کننده را تثبیت کنند .

* * *

* خانواده های مادر اوج واهمه و هراس از نتایج مواد سمی قرار دارند .

* * *

* زن میگریست ومیگفت :
نواسه گگم است بچیم، نواسه گگم . پارسال پدرش کشته شد وپسان مادرش هم دق مرگ شد . زهرا تنهادختر شان بود که اکنون ...

* * *

انگار که غرور در دل شان خانه میکرد وانگار که با نفی همه موازین و معیار های انسانی ددمنشانه احساس شیطانی شان به ارضاءمیامد وباز در پی اجرای نقشه شوم دیگری می‌شدند تا گروهی دیگر از شاگردان معصوم را در دام اثرات سم های‌کشنده بکشند و خانواده هارا و مادران را وپدران را بیشتر در ترس وهراس نگه دارند .

وچنین بود که در جریان هفته گذشته آرامش از شهر ما رخت بر بسته بود وهیچ مادری نبود که از صبح تا چاشت چشم به درگاه منزل نداشته باشد که چه وقت جگر گوشه گانش خواهند آمد .

* * *

با عکاس مجله روانه مکتب سوریا میگردیم که سه روزپی درپی شاهد حادثه سازی حادثه آفرینان بوده است اما درب لیسه بسته‌است ومردی که گویا دروازه بان است با تاثر میگوید :

ـ این از خدا بی خبران باز شاگردان‌معصوم را مسموم ساختند .... مجالش نمیدهم وازاو میپرسم :

ـ چه وقت حادثه اتفاق افتاد و چند نفر مسموم شدند ؟

ـ واو که اشك به چشم دارد وچانه اش میلرزد ، جواب میدهد :

ـ یکساعت پیش ـ تعداد شان زیاد بود ـ خیلی زیاد ، آنها را به موتر ها انداختند وبه شفاخانه ها بردند ، بقیه شاگردان نیز رخصت شدند .

راهی شفاخانه علی آباد میگردیم و هنوز از پله های عمارت بالا نر فته ایم که جمعی ازمسموم شدگان دیگررابه بخش عاجل انتقال میدهند ، بخشی که اینك حتی یك بستر خالی هم ندارد ودر هر اتاق چند نفر روی تخت ها دراز کشیده اند .

یکی از نرس ها را که ظاهراً در همان لحظه بیکار مینماید کنار میکشم و میپرسم :

ـ در سه روزی که حوادث مسمومیت در مکاتب به وقوع می پیوندد . جمعاً چند نفر جهت تداوی به این شفاخانه آورده شده است واو جواب میدهد :

ـ تعداد شان زیاداست روز اول بیست و ـ چهار نفر داشتیم ـ روز دوم چهل‌و سه نفر وچهل وچهار نفر هم امروز تا کنون به این شفاخانه انتقال یافته اند .

در کنار یکی از پسران مسموم شده که تازه به هوش آمده ووضع صحی بهتری دارد می نشینم ومیپرسم :

ـ نامت چیست ؟

ـ محمد فرید .

ـ در کدام مکتب درس می خوانی ؟

ـ متوسطه کارته سه .

ـ حادثه چطور اتفاق افتاد ؟

ـ ساعت اول درسی خلاص شده بود که یك نوع بوی خوشی به مشام رسید ـ احساس گیچی کردم وبعد از آن چیزی نفهمیدم تا چشم باز کردم وخودم را در شفاخانه یافتم .

ـ حالا چه تکلیفی داری ؟

ـ سرم به شدت درد میکند ، احساس دلبدی میکنم ـ وجودم بی رمق است و ضعف شدید دارم .

از دختر جوانی که در پهلوی تخت یکی از دختران ایستاده و با نگرانی چشم به بیمار دوخته است پرسش میکنم :

ـ شما بابیمار چه نسبتی دارید ؟

ـ خواهرم‌است .

ـ خواهرتان شاگرد کدام مکتب است ؟

ـ خیرخانه .

ـ شما چگونه خبر شدید که خواهر تان مسموم شده است ؟

ـ مادرم شدیداً بیتابی میکرد ، او هرروز از صبح تا چاشت که دو خواهرم از مکتب بر میگردند مانند دیوانه هامیشود ـ امروز نگران تر از هر روز دیگری بود زیرا شب خبر مسموم شدن تعدادی بیشتر از شاگردان مکاتب را از رادیو شنیده بود ـ او مرا به مکتب فرستاد تا ببینم که خیرت است یانه ـ وقتی به دروازه مکتب رسیدم خبر حادثه را شنیدم وبلا فاصله خودم را به شفاخانه‌رساندم

ـ حالا مادر تان کجاست ؟

ـ به خانه ، شاید حالا برادرم او را باخود بیاورد .

وبه این ترتیب با چند شاگرد دیگر هم حرف میزنم و چیز هایی از وابسته گانشان میپرسم ـ همه یك چیز را میگویند نفرت‌شان را از عاملان این حوادث اظهار میدارند واز نگرانی های خانواده ها حرف ها دارند .

صدای ضجه زنی در سالون بزرگ شفاخانه طنین می اندازد .

با شتاب خودم را به او میرسانم ، زنی پیر ودردمند است با موهای سپید و چهره استخوانی به آن میماند که تازه از بستر بیماری بر خاسته باشد ، او میگرید . باتمام وجودش میگرید ودر میان گریه نفرین میفرستد وناسزا میگوید !

ـ خدا عذابتان بته ـ خدا گمتان کند ، خدا ذلیل تان بسازه ـ بیشرم ها ، خدا نترس‌ها!

ـ پیش میروم‌وعلت‌نا آرامی اش‌را میپرسم، جواب میدهد :

لطفاً ورق بزنید

یك گروپ از دختران که در اثر پخش‌گازسمی توسط دشمنان علم وفرهنگ در مکتب‌مربوط شان مسموم گردیده اند .

- نواسه گکم است ، نواسه گکم - به صنف سوم درس میخوانه ، پدرش پارسال کشته شد ومادرش هم دق مرگ شد بچیم‌دق مرگ ، زهرا تنها اولاد شان بود - یکساعت پیش بچه همسایه خبر آورد که ، چه نشستی بی‌بی زهرا که شاگردانی مکتب ستاره رامسموم ساختند - ده ای پیری نفامیدم چطور خوده به مکتب رساندم ووقتی شنیدم که او ناره اینجه آوردن تا علی آباد رسیدم پیسه پیشم نبود ، از دکاندار قرض گرفتم ....

- حال زهرا چطور است مادر جان ؟

- خراب بچیم -خراب است ، بیهوش شده نبض نداره ، وجونش گر می نداره رانگ به رخش نمانده ، دیگه چطور شده ، دیگه چطور شوه ، هو خدایا تو زهرای مره ازپیشم نگیر .

وباز گریه مجالش نمیدهد ، انگار که‌غم ها وغصه هایش راه فرار جسته باشند وبا اشك از چشمان تنگ وبهم فشرده اش بیرون می‌ریزند - دو نفر نرس به او اطمینان میدهد که حال زهرا خوب است وزیر بغلش راگرفته اورا به گوشه یی می کشانند .

پیش از آنکه شفاخانه علی آباد را به‌قصد لیسه جمهوریت واز آنجا شفاخانه جمهوریت ترك گویم چند پرسش را به طرح میاورم با دکتور بریخ شف سرویس داخله ، پیرامون اعراض مسمومیت ها، تاثیرات وطرق تداوی‌آن ازدکتور بریخ میپرسم :

- مواتی که این روز ها موجب مسمومیت در مکاتب میگردد چیست ، شامل کدام گروه از زهریات میگردد ، ماده موثره آن کدام است وچه طریق مورد استفاده قرار میگیرد ؟ وی میگوید :

- متاسفانه به این سوال شما نمیتوانم‌پاسخ مشخصی ارائه کنم ، چرا که تا کنون‌نوعیت زهری آن نسبت عدم وسایل لابراتواری در صحت عامه تثبیت نگردیده است اما اعراض که این مواد که به صورت عطر یات میباشند وجود دارد ، پـــائیـن افتادن فشار ، سست شدن نبض ، رنگ پریدگی واحیاناً دلبدی و استفراغات میباشد .

- آنتی دوت «ضد زهر» این مواد سمی را شما در حالیکه نوعیت آنرا نمیدانید چگونه تعیین می کنید ؟

- ما آنتی دوت مشخصی نداریم و غالباً ادویه برای از میان بر داشتن اعراض موجود بیمار توصیه میشود .

- اعراض مسمومیت در بیماران مسموم شده چه مدت دوام میاورد ؟

- از یك تا چهار ساعت .

- اما برخی از وابسته گان بیماران ادعا

بقیه درصفحه ۴۳

هنگامیکه دوکتوران مسوولیتگرای ، بحکم قدسیت مسلك ووجایب انسانی شان ، بیماران مسموم شده را معالجه میکنند .

جنایت دربرابر اطفال ونوجوانان ما ازفجایع بی نظیر دشمنان افغانستان است

راویان آثار وناقلان اخبار از قدیم الا یام حکایت دارند ، آنکه که یهودیان سرگردان در سر زمین مسلمانان ، بصفت مهاجرا‌پناه‌ـ هنده میشدند ، مسلمانان بنام انسان وبه‌پاس کرامت انسانی ، یهودیان را پناه میدادند ، وقتی در دیار اسلام جا گزین و قایم مقام میگردیدند ، خصومت وعداوت شان که درطول تاریخ نسبت به مسلمانان همهٔ جهان اسلام داشتند ودارند آهسته آهسته به جوش وخروش آمده ، در پی تسکین آتش خصومت درونی خویش میشدند .

یهودیان با بسیار مهارت و نیر نگ ، در بدل پول واز دست سوم ، دریعه‌ی بد نراز

یهودیان بابسیارمهارت‌ونیرنگ ،اطفال‌رامی ربودند ، بخانه های مصئون خود میبردند و مطابق به رسومی که رفته رفته در اثر تکرار مکرر بشکل عنعنهٔ شان در آمده بود ،مجلس ترتیب می دادند . رو حانیون شان در صدر مجلس قرار می گرفتند ، اسم طفل مسلمان اسیر خویش را «بلاتشبیهٔ» (محمد) می‌نهادند، دشنه‌های‌تیزو بران را هر یك از اهل مجلس پنهان میداشتندطفل گرسنه مسلمان‌رادر میان مجلس رها می‌نمودند ، ویکی از گوشه‌ی به طفل خوراکه نشان داده او را نزد خود طلب می کرد ، هرگاه طفل گرسنه به اشتیاق و عطش وتلاش برای گرفتن خوراکه می‌دوید یهود بجای خوراکه در شکم طفل خنجر را تماس میداد ، به همین منوال طفل برای‌گرفتن غذا ،نزد یهوددیگر رو میاوردو تلاش می‌کرد، هنوز دست طفل به غذا نارسیده خنجر مـی خورد در اثر همین خنجر خوردن ها و لـذت بردن یهود یان ، طفل خون آلود به تدریج نان گفته جان میداد . این حکایت و افسانه راامپریالیزم‌امریکادرین‌عصرجامهٔ حقیقت‌پوشانید.

اسرائیلی ها به کمك و مساعدت بی حدو حصر امپریالیزم بین المللی در راس آن امریکا همه‌ی مردم فلسطین را بدست صیهو- نیزم محمدی کرد اسرائیل به نیروی امر یکا هزاران فلسطین را به فجیع تر ین و ضع تارو مار کرد و هنوز هم می کند .

سادات یهود صفت که اسم خود رامسلمان گذاشته و گاهی هم در کمال کذب و ریـا مدافع مسلمانان کشور های اسلامی جلـــوه گر میشود ، انسان باین پر روئی خاین جهان عرب واسلام تعجب می کند .

در حالیکه ما بوضاحت ملاحظه می کنیم که بتاسی از دلالی های حکومت کارتر ، بگین وسادات دو قندیل سقف قصر سفید از بهترین ونزدیك ترین دوستان ویاران هم اند . کارتر در میانه هر سه دست بهم داده اند تااعراب را ببلعند بعدازبرافرا شته‌شدن بیرق اسرائیل در فضای عصر مسلمان ، به افتخار این دوستی خاینانه ودشمنی کم نظیر باا عراب و جهـان اسلام و صلح و امن شرق میانه و منطقـــه یهودیان به اطمینان دوستان بلا فصل خویش، کارتر و سادات ، محل مقدس مسلمانان جهان «بیت المقـدس» را پا یتخت اسرائیل اعلان کردند .

بلی :باید کارتر ازجهان اسلام دفاع کند، باید سادات خود را حامی مسلمانان اعلان کند ، اگر همین است مدافع و حامی جهان اسلام نفرین بر همچو مدافعین و حامیان .

امریکا سادات را حامی کشور های اسلامی قلمداد کرده‌است وسادات نیزیـ گان خیز و جست می زند وبسیار دلش میخواهد در شرق میانه دایـه مهربانتر از مادر شناخته شود .

بلی اگر همیـن دولـت کارتـر دشمن سر- سخت جهان اسلام به سیاست خویش بهمین منوال ادامه دهد گرگان ، پاسبانان رمه ها خواهند شد .

همه مردم جهان نگران اند که امریکـــا میخواهد یك قاتل چیره دست وبی نظیر مردم شریف ایران رضاشاه پهلوی را که دراین مرحله در آغوش سادات خاین جادانه به‌ایران دو باره بر گرداند ، این گرگ پیر که‌سادات دندانهایش را برای خوردن استخوانهای ایران تیز کرده ، بسیار تلاش دارد ، تا باز بیك خیز به ایران برسد و دشمنان خویش را ، یعنی همه ملت ایران را بدرد ولاشه اش را برای کارتر باندازد ، باز تا توان دارد خون بمکد و نفت بنوشد .

قصر سفید اعلان کرد که دشمنان انقلاب افغانستان را مسلح میسازد ، عجب سلاح نا جوانمردانه ، زهر پرا گنی در مکتب ها ی اطفال ، دختران و نو جوانان .

درین اواخر دشمنان جنایت پیشه افغانستان انقلابی با وصفیکه اطفال معصوم وبی گناه‌مارا در اطراف واکناف کشور مثل یهودیان از تیغ کشیده محمدی می کنند ، مکـــاتب شان را آتش می زند و استادان جوان را به قتل می رسانند وعفت وشرف زنان وناموس افغان را تاراج می نمایند ، در مرکز نیز شروع بـه مسموم کردن اطفال مکاتب ، دختران وپسران نموده اند .

این یهود صفتان عصر حاضـر به هدایت فرنگی ها ، سادات خاین به جهان اسلام ، اسرائیل ودیگر یاران نا مسلمان شان ، حالا به شیوهٔ زهر پراگنی و مسمومیت ها اطفـال مسلمان و معصوم افغان را محمدی می کنند .

در روی جهان ، حتی در جنگ های بیـن المللی در برابر اطفال معصوم رحم و عاطفه نسبی مراعات میشده است ، ولـی دشمنـان انقلاب ثورو خاینین وطن‌همواره حمله وتجاوز وقتل وغارت وزهر اندازی شان در برابر مردم معصوم ، بی گناه وبی دفاع افغانستان صورت می گیرد و نا توان ترین وبا کترین موجودات یعنی اطفال را که حیوانات درندهٔ وحشی‌کمتر بالای اطفال حمله می کنند حمله وراند وبـه شیوهٔ بسیار نا جوانمردانه بیچاره های معصوم وبی گناه را مسموم میسازند . اما دشمنان داخلی و خارجی ما این حقیقت را باید مثل زهر کشنده فرو ببرند که انقلاب ثوربرگشت ناپذیر است ، ونمی شودجلو آنرا باین شیوه های که حکم خس و خاشاك را دارد بگیرند .

م. مانی

شعرهای میهنی در آهنگ‌های احمد ظاهر

یک سال از مرگ زودرس احمد ظاهر می‌گذرد، اما هنوز نمی‌توان به نبود او خو کرد، احمد ظاهر حضوری همیشگی در متن موسیقی افغانستان دارد. او با آن عمر کوتاه خود توانست به اوج افتخار و شهرتی بی نظیر دست یابد و این همه شهرت، آوازه و محبوبیت نمی‌تواند به آسانی به دست آید باید نیرویی، جاذبه‌ای، استعدادی باشد، و همه‌ی این ویژگی‌ها در احمد ظاهر بود، او به کار خود عشق و دلبستگی جنون آمیز داشت، کوشنده، تلاشگر و جوینده بود، مانند جویباری رونده و خستگی ناپذیر، تحرک شور و تپندگی او به موسیقی عشق می‌ورزید، و نه عشق ورزیدنی کاذبانه و رسیده به هدف‌های سطحی، می‌خواست در زمینه‌ی هنر کاری کند، نقش پایی به یادگار گذارد، رمز پیروزی، آوازهٔ شهرت و محبوبیت احمد ظاهر در این است که در زمینه‌ی کار خود تلاشی راستین و مجاهده‌ای صادقانه داشت. هرگز و هیچگاه کف‌زدن‌ها و تایید دیگران او را وادار نکرد که به آنچه به‌دست آورده بسنده کند و قانع شود. احمد ظاهر هرگز توقف نکرد، به‌پیش تاخت و به افق هنرخویش فراخناکی و گستردگی بخشید.

احمد ظاهر به‌کار خود عشق‌ودلبستگی‌جنون‌آمیز داشت

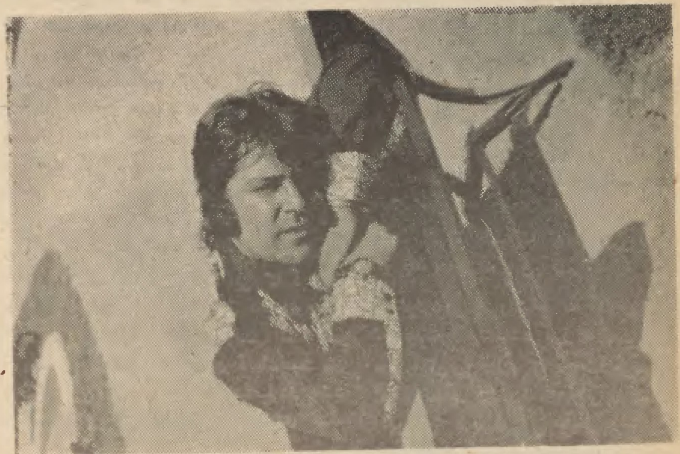
البته تایید و تردید دیگران برای همیشه نمی‌تواند معیار سنجشی در باره هنر و یا هنرمندی باشد، گاهی بی‌مایگان و آنهایی که به مفهوم راستین کلمه هنرمند نیستند، مقلد و پیرو اند، بی‌استعداد و تکرارگراند، با زرنگی و تردستی وجود خویش را بر مردم و جامعه تحمیل می‌نمایند قیافه می‌گیرند و افاده می‌فروشند که گویا هنرمند (!) اند. گروهی از سطحی اندیشان و آنهایی که ذوقی سالم و دریافت منطقی از مسایل هنر ندارند برای آنان کف می‌زنند، اما این دلیل برای هنرمند بودن آنها نیست، برعکس این نظر نیز می‌تواند صادق باشد، بسیاری از هنرمندان که استعدادی ناب و سیما و صدایی پر طنین و اوج گیرنده داشته‌اند، در جامعه آن درخششی را که باید نیافته اند، با تحقیر دیگران روبرو آمده اند و استعدادها نیروهای سازنده و تواننده شان مجال بالندگی و شگوفایی نیافته است این اوضاع و احوال در جوامع پدید می‌آید که فرهنگی بیمار دارد، مردم به‌سطحی از آگاهی فرهنگی نرسیده اند که درست، عاقلانه و دقیق قضاوت نمایند. داوری‌های‌شان خالی‌ازغرض ومرض نیست. منطقی نمی‌اندیشند، سطح توقع شان از مسایل هنری پایین است، برای بی‌هنران و دلقکان کف می‌زنند، برای کسانی‌که فقط به درد مسخرگی و بزم آرایی می‌خورند ازپدیده ای به نام هنر که می‌تواند در روزگار ما حربه‌ای باشد برای جنگیدن با کاستی و ناراستی ها، زبونی ها و نارواییها، دریافتی سنگواره‌ای دارند، این مقوله ی مقدس‌راتحریف ومسخ و مسخره می‌نمایند. هنر به دست این بی‌مایگان در منجلابی گندیده سقوط می‌کند. هدف هنر و پیامی آن گم می‌شود. گروهی از منتقدان به این باورند که موسیقی مانند هنرهای دیگر یعنی آن گونه که شعر و قصه و نمایشنامه می‌تواند برانگیزنده، تحریک کننده باشد نمی‌تواند این وظیفه را انجام دهد در پاسخ این به اصطلاح منتقدان باید گفت که موسیقی می‌تواند با درآمیختگی به شعر پیام اجتماعی را بازتاب دهد. هدفی انسانی و مقدس را دنبال نماید. این نظر آن گروهی از منتقدان است که زیر بنای فکری آنان را مشتی مقولات خشک و قرار دادی ویران کرده است. اصولی و منطقی نمی‌اندیشند، با هنر برخوردی شتاب زده و غیر دقیق دارند. تا هنوز به آن تعریف هایی از هنر معتقد اند که دانشمندان وابسته به دنیای سرمایه وانحصارات ارائه داده اند، نمی‌خواهند که گامی از آن دنیای کوچک و محدود به بیرون گذارند. مسایل را خود تجربه وکشف نمایند به همان تعریفات قانع هستند، و هنوز وظیفه ی هنر را آن می‌دانند که بزم شاهزاده ای را گرم نماید گلخانه ی فلانی را بیاراید واین طرز دریافتی بی بنیاد، شتابزده و احمقانه است در دوران ما تعریف ها، دریافت ها و شناخت ها از مسایل و مقولات دگرگون گشته است. دگر دانش است که فرمان می‌راند وانسان است که دنیای خود را گسترش می‌دهد از تنگناها و محدودیت ها بیرون می‌آید. دیگر زبون نیست، دگرگونگر است، تسلیم نمی‌شود ستیزه می‌نماید. شکست نمی‌خورد، مقاومت می‌کند و مبارزه می‌نماید، پیش می‌رود. در زمان جاری است. توقف نمی‌کند و در سرانجام پیروز می‌شود.

واز هنر گزیر نیست تا انسان بتواند جهان را بشناسد و دگرگون کند «این جنبه هنر یعنی زمینه ی دگرگونگری و جهان شناختی آن همواره از طرف شبه روشنفکران و به اصطلاح هنرمندان و منتقدان بورژوازی نادیده انگاشته اند. هنر را به انحراف و ابتذال کشانیده وتا سطح تفنن، سرگرمی، مسخرگی ولودگی سقوطش داده اند و این خیانتی

لطفا ورق بزنید

است صریح به این پدیده که میتواند آیینه ی باشد از واقعیت ها و رویداد های جامعه ، باری در کشور هایی‌که‌به سطحی از نضج وبرومندی فرهنگی نرسیده اند .همیشه بی هنران قامت‌افراخته اند و گروهی برای آنان کف‌زده اند و علامه و نابغه واستاد شان گفته‌اند واین‌زیانبار است . نباید هر تازه از راه رسیده ‌ای را که الفبای از هنر نمی‌داند لقب استادی داد . استاد شدن مراحلی می خواهد . باید ضابطه ای ومعیاری‌وجود داشته باشد که کسی بتواند استاد شود. واز معنویت این نام استفاده‌نماید . در سطح جهانی بیش از چند آهنگساز واستاد موسیقی وجود ندارد . اما در کشور ما تا دلت بخواهد استاد وآهنگساز و علامه و نابغه وجوددارد (!) واین می رساند که ما معیاری ضابطه ای نداشته ایم در گذشته و قتی‌فدای کرسی نشین از فلان آوازه‌خوان‌متوسط وحتی پایین تر از آن خوشش آمده‌و شبی بزم او را گرم کرده فردا به‌آن خواننده ی‌متوسط و حتی کم تر ازمتوسط‌لقب استادی صادر نموده است و این تعارفی است که در مجموع به جوهرهنرضر به می زند . رکود وانجماد هنری وحتی ابتذال را به وجود می آورد .

بسیاری از آنهایی که سال ها ازالقاب‌مبارك استادی شان در می گذرد هنوز به رموز واشارات موسیقی آشنایی‌ندارند . شعر ها را غلط می خوانند ،دانش ندارند بی سواد اند. اگر درین زمینه‌تجدیدنظر شود ، آنگاه می‌بینیم که آواز خوانان و نوازندگان ما تعارف شده است که به‌زیان آنها نیز تمام گردیده . آوازخوان و نوازنده و قتی استاد خطاب‌گشته‌خرسند و راضی گردیده، در همانجایی که بوده توقف کرده شاید اند کسی‌مغرور و خود خواه هم شده استاد یعنی آنکه به مرحله ای از اجتهاد در مسلك وپیشه و رشته ی‌خود رسیده باشد کتاب ها تالیف کرده باشند، نظریاتی تازه‌داده باشند، خلق وابتکار کرده باشد .

زندگی آخر سرآید بندگی‌در کارنیست

بگذریم درین زمینه می‌توان به تفصیل نوشت‌واین وضع را دولت های ضد مردمی در گذشته به وجود آورده بودند کـه‌ویران گران‌بنیاد های فرهنگی بودند، آنگونه که‌در همه بخش های دیگر حیات‌خیانت می کردند . درین زمینه نیزخیانت های را مرتکب شده اند نگذاشته اند که‌فرهنگ ما ـ درخشندگی و شگوفایی بیابد‌استعداد هایی برومند ظهور کند که‌افتخاری را ستین را سزاوار باشند.دولت های ضد مردمی برای آنهایی کـه بـه‌خواست ها وامیال شان تن می دادند بزم آرایی و مسخرگی را پیشه می ساختندالقاب استادی تعارف می کردند و با این کار در زمینه ی هنر خیانت می کردندآنکه استاد می شد دیگر نیازی نمی دید که به پیش روی ادامه دهد و به اندوخته‌های خود بیافزاید . و چیزی نا ب وتازه ارائه دهد . دولت های ضد مردمی برای‌استعداد هایی که می توانست پرورش یابد. فرصت نمی‌دادند .شاعر و نویسنده وآواز خوان ونوازنده و نقاش ومؤرخ با بدخواست های آنان را باز تاب مـی‌دادند و گر نه جای شان زندان بود و سر نوشت شان تهدید و تبعید و کشتـار اگر ما اکنون در فقر فرهنگی به سر می بریم گناه آن به دوش دولت های ‌ضد مردمی ودستنشاندهٔ و مزدور در گذشته است .

واما احمد ظاهر که مـرگی زودرس‌مشعل زندگی او را خاموش کرد و اگر زنده بود باآن تـلاش وابتکاری که داشت‌می توانست آواز خوانی پیروز باشد.

یکی از ویژگی های او همان آوازخوب و تلاش و کار صادقانه و پیگیر اوست که می توانست ضامن پیروزی‌هاودرخشندگی های‌راستین او باشد . احمد ظاهر هنوز در راه بود نه اینکــه‌به منزل رسیده باشد . به گفته ای از شمس تبریزی .

هر فسادی که در عالم افتاد ـ
ازین افتاد که :

که‌یکی یکی را منکر شد به تقلید
ویا مخلص شد به تقلید .

بسیاری از هوا خواهان احمد ظاهرخواهان‌تقلید گران اند، نه‌اینکه ازهنر سررشته ای داشته باشند.

برای آنکه از دیگران عقب نمانندوشخصی متجدد شناخته شوند بـرای او کف زده اند و در کنسرت های او سرودست شکسته اند .

باری در میهن ما متاسفانه حالتـی‌چنین بر قرار بوده اگر از دختر و یا پسری جوان پرسیده می شد کـه‌بیلتون را خوش داری یا احمد ظاهـر را او اگر درباطـن هم بیلتون را مـی‌پسندید از سر ریا کاری و تقلید برای آنکه خود را متجدد نشان داده باشـدمی گفت احمد ظاهر استعدادی پر شور و آوازی خوب داشت بسیاری ازشعرهایی کـه‌انتخاب کرده است فاقد ارزش های شعری انـد، وازآن‌جمله:

می خواند :باده ها خالی...

باده مضروف است و نه ظرف و این‌ظرف است که می تواند از چیـزی خالـی باشد یا پر نه مضروف .

او آوازه خواني بی هدف است، پیدا مـی‌ندارد . هنر او پشتوانه ای از اندیشه ندارد، در حالی که‌هنر مند نمی توانـد دردوران ما موضع نداشته باشد . هدفی را دنبال نکند .. هنر امروز هد فمند است‌وهنر مند نیز نمی تواند به وقایع روزگار خود بی تفاوت باشد و لیلی لیلی جان‌بخواند . بهر حال احمد ظاهر چند آهنگ میهنی دارد که به گونه نا خـود آگا ویـاآگاهانه ساخته است و نویسنده این سطور فقط همان هارا می پذیرد از جمله: به‌داغ نامرادی سوختـم ای اشك تو فـانـی به تنگ آمد دلـم زین زنـدگی ای مـرگ‌جولانی

درین مکتب نمی دانم چه‌رمز مهملم‌یارب؛
که نی معنی شدم ، نی نامه ای، نی‌زیب عنوانی !
ازین آزادی بهتر بود صدره به چشـم‌من ـ
صدای شیون زنجیر و قید کنـج‌زندانی
به عروضعی که گردون گشت، کام من‌نشدحاصل
مگر این شام غم را ، مرگ سازدصبح رخشانی
زیكِ جو منت این ناکسان بردن بود بهتر
که‌ضم بشکافم به‌مشکل صخره سنگی رابه‌مژگانی
گناهـم چیست، گردونم چرا آزرده می‌دارد ؟
ازیـن کاسه گدا، دیگر چه جستم جـزلب نانی ؟

* * *

زندگی آخر سراید بندگی در کار نیست
بندگی گرشرط باشد، زندگی درکارنیست

گرفشار دشمنان آبت‌کند، مسکین مشو
مردباش ای‌خسته‌دل‌شرمندگی‌در کارنیست

با حقارت گر ببارد بر سرت بـاران در
آسمان راگو: بروا بارندگی درکارنیست

گرکه باوابستگی دارای این دنیا شوی
دورش‌افگن، این‌چنین‌دارندگی‌در کارنیست

گربه شرط پای بوسی، سربماند در تنت
جان رد کن که‌سر افگندگی درکارنیست

زندگی آزادی انسان و استقـلال اوست
بهر آزادی جدل کن ! بندگی درکارنیست

* * *

ناله به دل شد گره راه نیستان کجاست
خانه قفس شدبه من‌طرف بیابان کجاست

برگ نلـرزد به شاخ ، موج نلرزد بر آب
غنچه نخندد به باغ، باد بهاران کجاست

ناله شدم ، غم شدم ، من همه ماتم شدم
آن دل خرم چه شد آن لب خندان کجاست

اشك به خونم کشید ، آه به بادم سپرد
عقل به‌بندم فگند رخنه‌ی زندان‌کجاست

برق نگه‌خیره شد،شوق زدل‌رخت بست
خانه پر از دود شد مشعل رخشان کجاست

در تف این بادیه سوخت سراپا تنـم
مزرعه ام آتش گرفت، نم‌نم باران‌کجاست

د ویتنام په ادبیاتو کی هوچی من ونډه

سنگر

هو چی من چی دیوه اتل او لس ملنی لار ښود ـ سیا ست پوه ـ تیو ر یسین او ستر انقلابی و یو متعهد او انسانی شاعر هم وچی دشعر په ژ به یی دو یتنام او هندوچین دښکلا ك او زبیښا ك ځبلو خلکو د لتو ن او ژغورون تودی او سری ترانی وبللی .

دډیرو انقلابی آثارو دلیکلو تر څنگ یی دشعر ښکلی اثار همه ینځ ته راوستل چی دیوه متعهد او انقلابی شاعر په توگه یی خپل ټول اتلان له خلکو او زیا ر ایستو نکو پرگنو څخه و ټاکل او دخپل ننگیا ل اولس دما تو او بریو ـ بیو زلیو او بد مر غیو زړا او خندا ـ وپیژنو او ویاړنو بوللی یی ژوندی و سا تلی .

خپل ډیر شعرونه یی دښکیلاك گرو د جیلونو دتورو تمبو او زړه بو گنو و ناگو ینجرو تر شا و لیکل او دشعر په مر غلرو یی د ویتنا می ځلانده ادبیاتو امیل ښکلی کړ او دا امیل یی دربړ گال انسان دغاړو ها ر کړ .

د ۱۹٤۱ کا ل په ژو ئیه کی دښکیلا ك گرو پلا س په چین کی بند ی شو او د مړینی اوازی خپری شوی او ملگر و یی دهغه دمړ ینی دو یر نی غو نډ ی جو ړی کړی چی خو میا شتی ورو سته د هغه یو لیك ملگرو ته ور سید چی په کی یی لیکلی و :(وریځی غرونه پټوی .

غرونه له ور یځو سره غاړ وزی .
یوازی ځم او زړه می توپونه‌وهی.
سهیل هسك لتوم
او دملگرو په اندیښنه کی یم .)

دهمد غه لیك په رسید لو چی دشعر په ژبه لیکل شوی وځرگنده‌شوه‌چی ژوندی‌دی او ښکیلا ك گرو دهغه دهیواد پا ل‌او انقلابی ملگرو دنه ایلید و نکی مغزی دټیټو لو او انقلابی رو حیی دوژلو لپاره دروا غجنی پرو پا گنډی کړی وی او دهغه دژوند دخبرپه را رسیدو سره یی ملگرو جشنونه او اتڼونه وکړل .

هغه چی دژوندی پاتید لو لپاره ا وسپنیز او نه ما تیدو نکی تکل او هو ډدر لود کله له (نا نینگ) نه (تزین تزی) ته او کله هم (گوا ی لین) څخه د (لیا نو چا نو) سی یخورو زندانونو ته زنځیر تړ لی ولیږ. یدو ل شو او په همدغو جیلو نو کی یی په چینی ژبه شعرو نه وویل چی شمیر ی‌سلو ته رسیږی او د (زندان یاد) په نا مه خپاره شول .

دو یتنامی کره کتونکو دکره کتنی له‌مخی دهو چی من شعر چی ډیره برخه یی اخلاقی اوله طنزه ډ که ده په کی ښکلا او ظرا فت لیدل کیږی چی د کلیوا لی شو خد لی اود انسا نی زړه سواند ی ښه انځورونه یی کړ یده اوپه ویتنام کی دسوسیالیزم د جوړیدو ژباړونکی هم گڼل کیدای شی .

شا عر پولوی‌اوتکړه هنر مند دی چی لوړ السان او دځپاند سمندر زړه لرو نکی دی او دانسا نی ډیرو او چتو ارما نو نو په هیله تو پو نه وهی .

لاند ینی مصر ع دهغه‌داخلاقی رو حیی استا زی دی چی لیکلی یی دی :

(ستا ځان په زندا ن کی د ی ـ نه ساه)

او دشعر له لاند ینی کړی څخه ځرگند یږی چی خپلو اشعا رو ته لږ اهمیت ورکوی:

(قیا فه جو ړوم ـ حا ل داچی دژ غو رون لپاره‌ستر گی په لاریم)

همدا شا ن له بدله ویلو څخه تر اخلاقی غو ږ ین پوری وړاندی ځی :

(ښږدنودانی دبغری دتیږی تر گوزارونو لاندی ربړ گا للو .

خو کله چی دا تیر یږی ددانو سپینوالی ستا یم .

په دغه پیړ ی کی چی موږ ژوند کوو

انسان همدا شا ن دی .
ددی لپاره چی انسا نشوو
باید د بد مر غیو گو زارو نه و زغمو)
یا دا چی بند یا ن په حشرا تو اوچېلیوکی گور ی ـ لیکی :

(هغوی له پټو ستر گو سره سره سپیڅلی ځیری لری .

وینبتیا ـ هغوی په ښو او بدو و یشی.
ښه اوبد ـ د بشر په طبیعت کی نشته

بلکه له روز لو څخه ز یږ ید ل دی)

دهو چی من دشعر ژباړو نکی (فا ن نهوا ن) لیکی :

دا کلمی هغه مثا لو نه دی چی په ښونځی کی دو یتنا می کو چنیا لو غوږو نو ته رسیږی :

(انسان‌دز یږ یدوپه په وخت کی نیسك دی)

دلته ښه لیدل کیږی چی شا عرو په زندان کی درو سو لار پر یږ دی دی او دمارکس لارغوره‌کوی. خوکله‌کله شوراوفر یادورڅخه پورته کیږی لکه :

(دزندان
ځلور نا انسانی میا شتو
له لس کلو نو ژوند نه
زما ځان ډیرو کړ اوه) .
یا:

(سورگل غو ړیږی
سور گل مړاوی کیږی
بی له دی چی و پو هیږی
چی سور گل څه کوی .
کافی او بس دی
چی دسره گل وژم زندا ن را شی
چی دبند یا نو په زړه کی
دنړی ټو لی نا خوا لی
تر آسما ن پوری نا ری سوری ورسوی)

تر دی ورو سته خیا ل پر دازی په فر یاد خوا هی بد لیږی لکه :

(زموږ په زما نه کی با ید بیتو نه پولاد وگڼل شی .

او شا عرا ن هم با ید د مبا رزی په لاره چاره و پو هیږی)

همدا شا ن لو مړی غمجنو و نکی‌شعرونه او ورو سته تو ند او تو ند لیکی :

(گهیځ چی لمر ددیوا ل له شا څخه را جگیږی .

دزندان و ر ټکوی .
خو ورتړ لی پا تی کیږ ی.
شپه له خپل ټو لی زور تیا سره په زندان کی پا تی کیږی
ددی لپاره چی په زنځیر تړ لی پا تی کیږم .
باید یو له بل سره مبارزه و کړو
ځکه چی د په زنځیر تړل شوولپاره دویده کیدلو ځای نشته
او هغوی چی په زنځیر کی ښکیل نه دی

نه‌پو هیږی چی چیری و ید ه شی .
دولت ما ته ور یجی را کوی ـ زه دهغه په ما نیو کی ځای لر م
سا تو نکی یی پیره بد لوی
چی زما دشاترا نو (رکا بوالو) ونډه تر سره کړی .
رښتیا ده چی در ګا و ښت له پو لوتیر شوی دی)

دشا عر په شعرونو کی غرور او خوندور توب (لطافت) دواړه لید ل کیږی چی آسیایی حسا سیت او فرا نسوی رما نتیزم یو له بل سره یو ځای شوی او یو دهڅوانه یی جو ړه کړیده چی دهو چی من دځانگړی سرنوشت ، زده کړی اوشخصیت ځرگندوی دی .

دشعر ښه یی ښا یسته او د محتو ی له کبله بډایه ـ انسانی او ډیره ژوره ده چی دژوندی ریا لیزم په لاره روان شو ید ه.

دهوچی من شاعری دهغو رندواو کنوپر. پو چو اد عا گانو با ند ی د بطلان کر ښه راکاږی چی وا یی :(شا عر هیڅکله‌سیاستوال کیدای نه شی) .

داخبره چی دځینو ادعا وا لو له گیډ ی را و تلی او وا قعی پا یه نه لری دژوندانه درښتیا نی بهیر په وړاندی یی باور له لاسه ور کړی ځکه چی مو ږ داسی ډیر شاعران پیژنو چی د سیاست په ډگرکی دلوی لاس لرلو تر څنگ دشعر اوادبیاتو په ډگر کی یی هم پرا خه و ونډه لر لی ده.

خو داهم با ید هیر نه کړو چی د پورتنیو شاعرانو او ادبیاتو سر بیره ډیرو خیال پرست شا عرانو هم دپو چو خیا لو نو او هوسونو په نا سمو انځورونو اپلتی او تی بو تی و یلی دی چی د ژوندانه په درد نه خوری .

ډلنډ داستا ن مینه وا لو ته !

دوالری برو سو ف لیکنه

د م. رو حانی رؤیا ژباړه

مرمرینه مجسمه

نشپې گرزیدنې په پلمه محاکمه شو او په یوکال بندیې‌محکوم کړ. په محاکمه کې ددې زاړه سړی ځژوند او پیښو د ځرنگوا لی تر سختې اغیزې لاند ی را غلم، اجا ز ه مې وا خیسته چې د تورن سره په جیل کې خبری و کړم .

لو مړی یې نه غو ښتل چې له ما سر ه خبری و کړی ، خو ورو سته یې دخپـل ژوند کیسه را ته و کړه .

و یې ویل : ستا سو گنا ه نده ، ما ډیری ښې شپې ور ځې تیری کړی دی ، هیڅو خت په مر ستو نو کې نه یم ویده شوی ، تحصیلات مې ښه وو . زه یو مهند س یم . په ځوا نی کی می نو نه پیسې نه درلودې خو ډیر ښه خو شا له ژوند می در لود : هره شپه دنڅا وو(پا رتی) او یا میلمستیا ته تلم او مست کور ته را ستو نید م . هغه و خت می ښه را په یاددی آن ډیری و ړو کی پیښې یې . سره لد ی، په یاد د ښتو نو کی مې یو در زشته دی ، چې زما پا تی بی بیی ژوند ـ یعنی او ل هغه څه چې به نینا پوری اړه لری ـ یې ډک کړی دی .

گرا نه ښا غلیه ، هغه یی (نینا) بلله ډاړه یم چې نو م یې (نینا) ؤمیره یې په اور گا ډې کې کا ر کاوه .

ډیر بې وزلی وو . خو ښځې کو ښښ کاوه چې د کو ر په چارو کی پا کی تهپام ونیسی . پخپله یې پخلی کاوه او لاسو نو یی تل په پام پام کـار کـاوه . له غریبانـه جا مو سره ډیره ښکلې ښکا رید ه او هره ورځ یې دخپل میړه په ځنگ کی په خیا ل او سو چ تیرید ه ، او ما هم کله چې هغه لیدله ، په یوه بل حالت چې هغې نه و م او و ښتم .

او لکه ځوک چې په اور ښت لو ند شوی وی ، لړ زید م او ټول ژوند می له یا ده الو ت .

نه پو هیږم خدا ی به دهغې گنا وی ـچې زه ور با ند ی گرا ن و م ـوبښی !...

چار چا پیر یی هر هر څه چې وو غمجن او قهـرجن ورته ښکاریدل . نو بایـد په ما مینه شو ی وا ی . هر څه نه وی ، زه ځوان وم ، ښکلی ځوان ، سره لـه ډیرو شعرو نو سره چې له یاد ه کړ ی می وو . ښه می را په یاد دی چې ځر نگه می

لـومړی ځل له هغـې سـره وپیـژ نـد ل خو شا له او خو ښ وه . ما ته یې مو سکا کی اوس دهغې عکسو نه هم لرم . موږ په تیاتر کو له . او ه ، او س‌هم مو سکا کو ی...د لی کی وو . هغه د تیا تر دهر ی کلمی سر ه هغې مو سکا می ښه را په یاد ده ... وروسته

له هغه به مو ږ یوی آرا مه گو ښې ته ننله خپل سر به یی را ټیټ کړ او و یل به یی «پوهیږم چی نشم کولای د تل لپاره نیکمرغه واوسم . مهمه نـده . زه خپـل ژوند نـه دوام ورکوم .» او دهغـې دا ټـولی کلمې زما په یاد دی . خو ورو سته له هغه څه پیښه وشوه ، آیاهغه پیښې چې ما (دنینا)سره درلودې رښتیا وی او کنه ؟ دا هم تراوسه را ته ځر گند ی ند ی .

په رښتیا چې هغه زه وم چې را نه لیری می‌کړه او داکا ر راته ډیر طبیعی ښکاریده ټولو ملگرو می داکا ر کاوه . له ښځوسره به‌یی مینه‌کوله او وروسته له څه مودی‌څخه به تری لیری شو ل .ما هم لکه ندرو غو ندی وکړل او هیڅکله می فکرو نه کړ چی‌ښه کارنه کو چی لـه ځـانه یی لیری کـوم .

رو ښا نه را تلو نکی می په مخکی درلوده او نه می شوا ی کو لای چی ځان په یو ه رو یا یی مینه کی ډوب کړم.ددی‌سو چ ایسته کول در دونکی و ، ډیر دردونکی ، خو په پا ی کی پر خپل هو س با ند ی بر بالی شوم اوهغه می رانه لیری کړه .

څه موده و رو سته ،(نینا) دخپل میړه سره جنو ب ته سفر و کړ او همغلته یی دتل لپاره له ژوند ه ستر گی پټی کړ ی، هو کی ! هغه مړه شو ه . خو هغه خا طری چی مادنینا څخه درلودی هومره دردونکـی وی چی نه می شوا ی کو لای دهغی بـــه هکله آ ن کو چنی خبر هم و اور م .کوښښ می کاوه چی دهغی په هکله هیڅ و نـــه یو هیږم او هیڅکله د هغی په هکله سو چ ونه کړم . دهغی عکس می له ځا نه سره سا تلی ؤ خو لیکو نه می یی بیر ته وروـ سپا رل . مو ږ داسی آشنا یا ن نه درلودل چی نوا پرو پیژند لی وا ی، او له همد ی کبله ورو ورو د (نینا)خیره می له ذهن‌څخه وتوغل شوه ، پو هیږ ی ؟ ما ورو وروښینـــا هیره کـړه هوبیخـی می له یاده وایستلـــه خیره یی ، نو م یی ، او لنډه دا چی ټوله مینه یی ، تا به ویل چی داسی هو جو د هیڅکله زما په ژوند کی لاره نه در لو ده آه ، داسی یوه قوی سړی ته لکه زه ، د شرم ځای دی چی ټول شیا ن همدا ســی هیر کړی !

کلونه کلونه پر له پسی تیر شـول ، نه غواړم ووایم چی څرنگـه می خپل ژوندسمبال کړ . پر ته له (نینا) څخه می یوا ز ی مادیاتو او پیسو ته هڅـه وه ، نـــــژ د ی یو خلی بر یا لی هم شو م ، کو لای می شوای چی زر رو بله و لگو م او هم بهر هیواد ته و لاړشـم . واده می و کړ او داولادڅښتن شوم . خو ورو سته ټول شیا ن مـخ په زیا ن و لاړل . په هر کا ر به می چی بر ید و کړ له ما تی سره به مخا مـخ شـوم ښځه می مړه شوه . او لا دونه می هم راته د غاړی کړ ی شول . نو څه می با ید کړ ی وا ی ، هغو ی می خپلی کورنی ته و لیږ دو ل او اوس دخدا ی څخه‌غوا ړم چی ما و بښی . آخ . آن او س هم نه پو هیږ م چی په هغه وړو او معصو موماشوـ ما نو به څه را غلی وی ، مړه شی او که ژوندی ؟

او ورو سته می مشـرو ب ته مخ کړ ..یوه قمار خا نه می پرا نیستله ، خو هغه هم له ماتی سره مخامخ شوه اوپاتی‌پیسی‌اوتوان‌می‌چی درلودپه همدی‌کارکی پوپناه شو.کوښښ می وکړ دقمار له لاری خپل ژوند ته سمبالښـت ورکړم خو دو مره و یلی شم چی دا یو چانس ؤ چی جیل ته ونه لویدم . هو ، او پر ته له هیڅ دلیله ټول ملگری می راته دښمن شول او همدا وخت می دماتی او لویدنی پیل ؤ .

ورو ورو می له داسی ځایه سر پورته کړ چی همدا اوس یی وینی . که ربښتیا را څخه وغواړی له خپلی ټولنی څخه دغی کندی ته را ولویدم . څه کار می کړی شوای چی‌بیدا کړی می وای ؟ کـــلونه مخکی لدی چی په شرابو واوړم ، میاشتی‌میاشتی‌می‌په‌کارخانه‌کی کار وکړ ، خو ورووسته می کله چی مشروب

نه پناه را وړه ټولی دروازی می په مخ وتړلی شوی ... ټول را څخه تښتیدل او ما له ټولونه

کرکه در لوده او تل په دی سوچ وم چی‌کاش یو ځل می سر نوشت واوړی او یو ځل بیا شتوته ورسیږم . دمثال په توگه . تمه می

درلوده چی یو خیالی میراث می په نصیب شی او له بد مرغی څخه وژغورل شم .

په‌هرحال، یوه ورځ‌چی له ویری‌بخنی‌اولوړی څخـه ر یـږ د ید لم ، پر ته له دینه چـی قصد می کړی وی او وپو هیږم چی څه‌پیښه کیږی ، دیوه کور حویلی ته ننوتلم . ناڅا ـ په آشپز چیغی کړی .«اوه ، هو فکر نه‌کوم چی ته قفل جوړونکی وی » خو ما وویل «ولی نه ، زه قفل جوړونکی یم« دوی غوښتل چی دایکلو د میز قفل جوړ کړی او همدا ؤ چی یوی مجللی او سمبال شـــوی کوټی ته یی بوتلم ، چی هلته یو زیات شمیر عکسونه او دلوړی بیی شیان ایښودل شوی وو . په‌کار

می پیل وکړ ، هغه څه یی چی غوښتل ومی کړل او دکور ښځی یو روبل را ته راکړ . پیسی می‌واخستلی او په‌همدی وخت کی مـی ناڅا په یوه کوچنی سپنه دمر مرو مجسمه‌تر سترگو شوه . نا څاپه می حالت تغییر وکړ. نه پوهیږم ولی ؟ مجسمی ته څیر شوی وم او نه‌ی شوای کولای باور وکړم چی . یخپله هغه وه ... (نینا)!

گرانه ښاغلیه ، باور وکړه چی مانینا بیخی هیره کړی وه او په هغه دم کی دلومړی ځل لپاره وپو هیدم چی هو ، وپوهیدم چی هغه‌می

نه ده هیره کړی . نا څاپه می دهغی خیره په سترگو کی وڅرخیده او یوه دنیا ســوچـونه چی زما په روح کی خښ وو ، لکه یو لـــوی سیندراویښ او یو ځل بیا ژوندی شول .... مجسمی ته می وکتل او په داسی حال کی‌چی لړزیدم ومی ویل ، محترمی اجازه را کوی چی یوه پوښتنه وکړم چی دا مجسمه په چا پوری اړه لری ؟ اوهغی وویل : اوه ، دلوړی بیی شی ده ، پنځه سوه کاله مخکی جوړه شوی . په پنځلسمه پیړی کی » او دهغی د

پاتی په ۴۳مخ‌کی

از کجا باید شروع کرد؟

ـالف : میهن فدا

در مقابل تاریخ انسانها از همان اول وظیفه ی دوگانه ی شناخت طبیعت و شناخت جامعهٔ و هدف یگانه یعنی این شناخت های عینی را بحیث تنها ب خوشبخت ساختن و بهرور ساختن انسان وچیره شدن بر قانون های جامعه‌وطبیعت قرار داشته است باید دانست که عملی‌کردن این وظایف و دسترسی به آن هدفوالا، تاریخ طویل و پر از خم و پیچ و بغرنجی دارد.

شناخت طبیعت و دسترسی به آمال مربوط به این ساحه پیوسته خیلی کند می شود و سبب آن هما ناموجودیت تضاد های طبقاتی ، ملی ، نژادی و فکری دردرون‌خود جوامع بشری‌است .

تاریخ پر عظمت و حماسی کشور خود و مردم خود را ورق می زنیم ، مردم غیور و آزادیخواه افغانستان چنان جای پا هائی از خود بجا گذاشته اند که می توانند بسهم خود برغنای تاریخ مبارزات بشریت بیفزاید ، درین عرصه سر بازی ها و مبارزات ضد استعمار ، ضد استبداد ضد ظلم ، ضد سیطره ی اجنبی و ... اول‌سهم جوانان چشمگیر است .

عرصه مبارزه بر ضدسیاهی هاوبیداد گری ها اعم از طبقاتی و ملی و نژادی و غیره در کشور ما توسط جوانان رزمنده (البته تحت اداره و رهبری بزرگان مدبر ،زعمای ملی هوشیار در گذشته ها و رهبران آگاه و متبحر کنونی) پراز نشیب و فراز ها ، گرمی و سردی ها وبغرنجی ها بوده وهست بررسی و سر هم بندی تجارب موبوط به زمانه های مختلف امریست ضروری و حیاتی و آموزنده ، منتها باید دانست که از کجا باید این کار را آغاز نمائیم ، زیرا تاریخ این مبارزات خیلی طولانی و رنگا رنگ است .

در طول تاریخ افغانستان این جوانان کشور ما بودند که در راه وطن و آزادی سر بازی نموده اند و خبره ترین مستعد ترین شان بعد ها پس از پختگی لازم رهبری اخلاف جوان خود را درین راه بعهده گرفته اند . برایی اینکه جوانان امروز ما بخصوص جوانان انقلابی و مبارز ما از تاریخ رنگین و حماسه آفرین اسلاف‌یعنی مبارزات جوانان ما در طول تاریخ‌گذشته کشور بیاموزند . بیاموزند که :

جوانان ما پایمردانه در برابر هر نوع تجاوز بر میهن مقدس‌وسربلندشان تا پای جان مقاومت و مبارزه کرده اند و لی‌در گذشته ها نتائج آن همه جانفشانی ها و مقاومت را مشت محدود و ناچیزی ازمفتخواران، سلاطین و طبقات حاکم به نفع خود استعمال می کردند . بهترین نمایانگر این واقعیت هما نا مبارزات پر شورمردم ما در مقابل استعمار بریتانیا طی سه جنگ تاریخی می باشد که مردم کشور ما انگریز را از وطن شان می راندند ولی این اژدهای چند سر از دروازه ی دیگر (در وجود شاهان دست نشانده) و یا نسبت ضعف و سازشکاری طبقات حاکمه‌ی مرتجع بار دیگر مستقیما خودش بکشور ما هجوم میاورد ووطن پرستان را بخاک وخون می نشاندند .

بررسی سراسر تاریخ پر شکوه کشور ما درین مختصر گنجایش ندارد و نمیدانیم از کجا شروع کنیم .

چنانچه این سوال را ببرک کارمل منشی عمومی‌کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدراعظم جمهوری دموکراتیک افغانستان در یک گرد هم آئی شکوهمند طی بیانیه پر شور و پر محتوای انقلابی روز هشتم جوزا خطاب به فعالین و کادر های کمیته های شهر وولایت کابل و سازمان دموکراتیک جوانان افغانستان دایر شده بود به این الفاظ طرح کردند :

«از کجا باید شروع کرد ؟ از تاریخ حزب پر افتخار دموکراتیک خلق افغانستان؟

از مبارزات مردانه و باشهامت جوانان افغانستان در مسیر تاریخ نهضت انقلابی خلق های افغانستان ؟

از رنج های عظیم و بیکران مردم زحمتکش افغانستان ؟ از مصایب ، ظلم ها وستمگریهای طبقات حاکم ستمگر واستثمار گر افغانستان ؟ از کجا ؟ از تجاوزات اشغالگرانه و استعمار کهن بریتانیا ؟ از امپریالیزم خون آشام بریتانیا ؟ از حکومت های جبارو مستبد افغانستان ؟

از سلاطین خونخوار و ستمگر افغانستان؟ از کجا ؟ از دردها ، آلام و شکنجه های طاقت فرسای مردم افغانستان از سلطه‌ی ترور واختناق حفیظ الله امین ؟ از شهدای ما ؟ از قهرمانان ....؟»

گفته های پر مفهوم و پر محتوای بالا بمثابه آئینه ایکه مقطع های تاریخ قهرمانی مردمان‌سر زمین ما را و منجمله جوانان ما را و هم چنان درنده خوئی و سفاکی وبیر حمی‌دشمنان مردم مارا دشمنان جوانان مارا می نمایاند میباشد .

ولی ما درین نوشته از بحر بیکران و پر خروش تاریخ کشور تنها به بررسی مبارزات جوانان و مخصوصا در طی پنجاه سال اخیر بعد از استقلال افغانستان و بویژه طی پانزده سال اخیر بررسی می نمائیم .

آوانیکه به سیطرهٔ جهنمی امیر حبیب‌الله در افغانستان خاتمه داده شد و نهضت امانی به پایمردی و سر بازی جوانان وطن پرست و زعمای ملی قوام گرفت ومردم ما آماده شدند تا با زور سر نیزه استقلال فروخته شده افغانستان توسط سلاطین دست نشانده را دو باره حاصل کنند .

قبل از آنکه مردم افغانستان جنگ‌استقلال را براه بیندازند (در دورهٔ سلطنت امیر حبیب الله) جوانان‌ما به تشکیل دسته‌های مبارزو پیکار جو علیه سلطنت مستبده وجیره خوار استعمار پرداختند ، چنانچه نهضتی که از طرف متعلمین و معلمین و منسوبین لیسه حبیبیه (اولین لیسه‌ی مدرن در کشور) بنام « جمعیت سری ملی » متشکل از روشنفکران آن زمان تشکیل شده بودبهترین نمایانگر روح پیکار جویانه جوانان ما در گذشته هاست با وجود آنکه جاسوسان دربار امیرراز فعالیت‌های «حزب سری ملی » را پور می دادند ووی این جوانان قهرمان را مورد عتاب و حبس ومرگ قرار می‌داد ، نهضت پیوسته اوج می گرفت بهر صورت آوانیکه امیر حبیب‌الله ازبین رفت و غازی امان الله زمام امور رابدست گرفت همه زعما و جوانانوطن پرست به این صدای او (که صدای ملت افغانستان بود) یعنی جنگ با دشمن استعمارگر و امپریالیست ، لبیک گفتند وسر در راه وطن گذاشتند باید دانست که در همه جنگهای مردم افغانستان ومنجمله جنگ استقلال (۱۹۱۹ ع) دولت وحکمروایان با قشون منظم نجنگیده اند (تنها بعد از جلوس امان الله خان تعداد تا چیزی از افسران و سپاهیان دولتی در جنگ اشتراک کردند و سایر جنگجویان را خود مردم داوطلب که هم اعاشه‌وهم اسلحه‌ی خود را خود شان تهیه می کردند تشکیل می‌داد) واین مردم سلحشور وآزادیخواه افغانستان بودند که بمجرد سوال آزادی و دفاع از وطن سرو جان بر کف به میدان می شتافتند و خونگرمی های جوانان وطن پرست زیب تاریخ این دوره هاست.

ببرک کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیک خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدراعظم در بیانیه ی شان خطاب‌به جوانان فرمودند :

«آیا جوانان موجود ما می دانند که جوانان قهرمان ما طی قرن ۱۹ در سنگر های گرم‌پیکارجانبازانه دوش بدوش برادران و پدران خود چگونه علیه‌اشغال گران استعمار گران جنگیده اند ؟ آیا نسل جوان ما آگاهی دارند که چطور در وقت استبداد امیر عبد الرحمن بخصوص با صطلاح تاریخ‌سیاسی ما ، مشروطیت اول در زمان امیر حبیب الله جوانان ما از خود قهرمانی های عظیم و پر افتخار نشان دادند چطور شجاع و دلیر به‌پیشگاه مرگ شتافتند تا علیه ظلم و استبداد رذیلانهٔ سلاطین وقت وظایف وطن پرستانه خود را انجام دهند ؟ ...»

آری جوانان این وطن انواع شکنجه‌ها وظلم های طرازقرون وسطی را در دو قرن اخیر در کشور شان و در راه آزادی کشور شان متحمل شده اند . بیادبیاوریم آن رزمندگانیرا که در سیاه چاه های کابل و هرات و غیره شهر ها باز هم صدای اعتراض شان علیه ظلم واستبداد، واستعمار بلند بود ما با ابراز و اتحاف درود وتکریم بی‌پایان به جوانان قهرمان آن دورهٔ ، جوانان امروز خود را آگاه می سازیم که در آن دوره ها جوانان ما شکنجه هایی راتحمل می شدند که کاملا از انسان و انسانیت بدور بود . کنده کردن ، ولچک ،غراب وغراب زولانه، قین ، وفافه، تیل داغ قطع اعضا ، بیدار خوابی دادن ،کورکردن برچه پك ، چاندماری ، غرغره ، زبح کردن ، سنگسار به توپ بستن ، توسط درخت پاره کردن ، به پشت حیوان تشنه بستن و به حیوان آب دادن تا دو پارچه شدن و غیره وغیره همه وهمه گوشه هایی از ظلم و استبدادی است که امیر عبدالرحمن این وطن فروش و سفاك نامدار تاریخ بر وطن پرستان روا می داشت.

ببرك کارمل درمورد مبارزات دوره امانی فرمودند :

«آیا نوجوانان‌مااطلاعاتی‌ازجوانان دوره‌ی‌امانی دارند ؟ آیا خبر دارند که نوجوانان ما چطور با شهامت و با قبول از خود گذری و جانبازی به مبارزه قهرمانانه بپا

خاستند تا وطن را از چنگال دودمان جنایتکار نادری واز یک رژیم سلطنتی مستبد وابسته به استعمار وامپریالیزم نجات دهند ...»

بهرحال بعدازآنکه مردم ما علیه‌استعمار محیل انگریز قهرمانانه جنگیدند و آزادی بقیمت خون های پربهای جوانان وطنپرست از دشمن تجاوزگر و محیل تحصیل شد و نهضت هم روبه اوج می‌رفت ولی دشمن درکمین بود و بسیار زود (بعد از چند سال محدود) در وجود مرتجعین یکبار دیگر آرزو های پاک مردم ما را نقش بر آب ساخت و بعد ازینکه ظاهرا توسط شخص معلوم الحال (حبیب‌الله کلکانی) و در حقیقت خود انگلیس نهضت امانی بخاک و خون کشانیده شد نوکر دست پرورده و غلام نمک خورده انگلیس نادر ولد یوسف ولد یحیی (که هر سه مرحله ی آن یعنی این هر سه نفر زدو بند های زیادی با استعمار چیان انگلیس در هند و افغانستان داشتند) بر سریر قدرت تکیه زدند ودر طول زمامداری او و اخلافش که نیم قرن دوام نمود جوانان واقعی و فکر جوانان بزنجیر کشانیده شدند و یکبار دیگر زیر امرهاشم جلاد شکنجه های قرون وسطائی امیر عبدالرحمن بر هر آزادیخواه وتحول طلب جاری گردید و جوانان آزادیخواه وطن این سازندگان و مدافعین اصلی وطن در بند کشیده شدند.

شاعر جوانی در مرثیه واندوه از بین رفتن نهضت مشروطه خواهی امانی شعری شروده بود که به نقل از کتاب ارزشمند افغانستان در مسیر تاریخ درینجا بندهائی چندی از آنرا نقل می کنیم.

تاکی از جور وستم، شکوه وفریاد کنید
سعی بر هم زدن منشا بیداد کنید.
دست ما دامن تان باد جوانان غیور.
که ازین ذلت وخواری همه آزاد کنید.
خانمان کرد تبه، تا شود آباد خودش -
خانه ی ظلم و ستم یکسره بر باد کنید.
ای جوانان، ستم مرتجعان چندکشید-
تا بکی رحم برین دسته ی شیاد کنید
روزی آید که‌شود خلق به خلق حاکم وما
رفته با شیم ازین ورطه،زما یادکنید
هر کجا لاله رخی با قد سروی دیدید
یک نفس یاد ازین «جلوه» تا شاد کنید.

آل یحیی با همه تکبر و استبداد و بیداد بر مردم ما ستم روا داشتند ولی مبارزان راه آزادی مردم وطن آرام ننشستند و پیوسته در صدد تشکل وایجاد هسته های مخفی مبارزه ضد استبداد و ضد سلطنت مطلقه ادامه می دادند. اولین جوانه های این نهضت بصورت علنی طی تظاهرات پر شکوه وبا عظمتیکه رول جوانان وروشنفکران مترقی و آزادیخواه در آن از همه بیشتر بود در شروع دهه چارم قرن حاضر (۱۳۳۱) هجری شمسی بوقوع پیوست که‌پشت‌ارتجاع سلطنتی وفئودالی رابلرزه‌آورد وآنان را سخت سراسیمه ساخت وارتجاع در مقابل این عمل انسانی از خود درنده خوئی و لجام گسستگی زیادی نشان‌داد طی این تظاهرات شکوهمند جوانان‌دلیر وطن چون شیران ژیان خواستار دریدن زنجیر های اسارت و استبداد بودند واین خواست های انسانی را بلدونهراس وبدون ترس بصراحت عام و تام در روی جاده های کابل انعکاس دادند این تظاهرات در نوع خود اولین نمایش علنی ضد استبداد سلطنتی و فئودالی و استعماری در کشور ما بود که در نتیجه ی آن تقریبا همه رهبران نهضت و جوانانیکه دولت ارتجاعی آنان را به اصطلاع‌خطرناک !؟ تشخیص کرده بودند دستگیر وزندانی گردیدند ولی باید دانست که در اثراین فعالیت های وطنپرستانه، دشمن (دولت ارتجاعی) نیز عقب نشینی هائی نمود.چنانچه ازین واقعه تاریخی که ورق زرینی ازتاریخ مبارزات جوانان‌افغانستان‌میباشد‌ببرک‌کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب‌دموکراتیک

خلق افغانستان رئیس شورای‌انقلابی و صدراعظم در بیانیه تاریخی شان‌خطاب به فعالین و کادر های کمیته های شهر وولایت کابل و سازمان دموکراتیک جوانان افغانستان، چنین یاد کرده اند:

«من شاهد چند مرحله مبارزات قهرمانانه جوانان کشورخودبوده‌ام. آیا نوجوانان ما باصطلاح تاریخ نویسان سیاسی‌دیروز مبارزات نوجوانان و محصلین دوره هفت. شورای ملی را بخاطر دارند که برای نخستین بار درتاریخ کشورتظاهرات بیش از چهارده هزار نفری را به پیش آهنگی‌محصلان جوان و نسل جوان ما براه انداختند و دژ استبداد سلطنتی‌ظاهرشاهی‌را بلرزه‌افگندند وباشهامت‌قهرمانانه درحدودهجده‌ساعت دلیرانه مقاومت کردند ...»

آری این اولین جرقه های مبارزه‌متشکل وگسترده در کشور ما بود. واکثر وطنپرستانی که درین واقعه مدت های‌زیادی را در زندان ماندند بعد از رهائی راه مبارزه را محکم تر و پیگیر تر تعقیب‌کردند طی دهه استبداد داودی جوانه های مبارزات متشکل و مترقی در خفا و بعضا نیمه مخفی نفج می گرفت. طی این سالها سرسپردگان واقعی راه مردم با ایجاد شبکه های وسیع تماس و تبادل افکار می کردند وطرحی را تدارک می دیدند که همه وطن پرستان آزادی خواهان وتحول طلبان را دریک ارگانیزم جمع نماید این کار بسیاراستادانه و شجاعانه صورت گرفت، جوانان‌وطن پرست و تحول طلب همه با یکدیگر به مفاهمه پرداختند و از همین محافل متعدد بود که بعد از استعفای

سردار محمدداود وبمیان آمدن دموکراسی تاجدار (۱۳۴۳- ۱۳۵۲) حزب قهرمان و زنجیر شکن یعنی حزب دموکراتیک خلق افغانستان تشکیل‌شد. (اول جنوری ۱۹۶۵).

حزب دموکراتیک خلق افغانستان که محصول شرایط جامعه و مبارزه و کار خستگی ناپذیر جوانان و رهبران‌اصیل انقلابی بود ،از همان لحظات نخستین‌تشکیل خود در صدد تشکل جوانان واقعی وطن پرست وانقلابی بر آمد و روز تا روز ساحه نفوذ و شهرت این اولین حزب طراز نوین طبقه ی کارگر و کلیه زحمتکشان و آزادیخواهان وسیع تر می شد.

ارتجاع سلطنتی و ارتجاع فئودالی و امپریالیزم جهانی که در وجود این حزب دشمن اصلی و معدوم کنندهٔ خود را می دیدند ازین واقعه بزرگ تاریخی یعنی تشکیل حزب دموکراتیک خلق افغانستان دستپاچه شدند.

وعلاوه از وارد کردن ضربات واخلال گری ها (توطئه جناح اکثریت ارتجاعی پارلمان بر علیه فرکسیون حزب دموکراتیک خلق افغانستان درولسی‌جرگه و سوقصد بجان آنان، تخویف تهدید، شانتاژ و روا داشتن تبعیض در برابر اعضای حزب در ادرات دولتی بخصوص معارف، ایجاد دسته های اخلال‌گر ومعلوم - الحال برای تبلیغ علیه حزب و رهبری آن و غیره) در صدد آن بر آمدند تا حزب را از درون منفجر بسازند. همان بود که سی، آی، ای فرزند و فادار و جاسوس آبدیدهٔ خود حفیظ‌الله امین‌را که در شروع تشکیل حزب یعنی زمان گشایش اولین کنگرهٔ حزب مصروف فرا گرفتن تعلیمات جاسوسی در امریکا بود فورا بکابل فرستاد و با وسایل وذرایع گوناگون او را بحیث ایجاد کنندهٔ آشیانه و لانه جاسوسی امپریالیزم امریکا در حزب دموکراتیک خلق افغانستان داخل ساختند.

با همه اخلال گری ها و شقاق افگنی‌های امین که همه از آن آگاهی دارند ،حزب دموکراتیک خلق افغانستان در کوتاهترین مدت (سیزده ونیم سال پس از تاسیس) با آماده ساختن توده ها برای سرنگونی رژیم های ارتجاعی سلطنتی و فئودالی وابسته به امپریالیزم، انقلاب ظفر مند ثور را به تائید و پشتیبانی بالفعل وبالقوه مردم زحمتکش و آزادی طلب افغانستان‌به پیروزی رسانید واز لحظات اولین‌پیروزی پلان های وسیع نجات مادی ومعنوی زحمتکشان ووطن روی دست گرفته شد ودر عمل شروع به پیاده شدن نمود

ببرک کارمل در بیانیه ی تاریخی شان درین مورد می فرمایند:

«... علی الرغم تمام دشواریها، علی الرغم تمام کج روی ها و اشتباهات و توطئه ها و دسایس، حزب دموکراتیک خلق افغانستان نقش بی نظیر تاریخی خود را با سرنگون ساختن رژیم استبدادی سابق ایفا کرد و حاکمیت زحمتکشان افغانستان را استقرار بخشید ...»

حزب دموکراتیک خلق افغانستان در حالیکه بسیار بی تجربه در اداره امور دولتی و فاقد کادر های ماهر اداری بود، درجامعه عقب نگهداشته شده و بلاکشیده ی افغانستان که عمری رادر زیر سلطه جهنمی شاهان و فیودالان گذشتانده بود، قدرت را به نمایندگی از همه مردم افغانستان بعهده گرفت در پهلوی این عوامل موجودیت جاسوس ماهر (امین) با یک شبکه ی وسیع تخریبی (باند امین) سد راه پیشرفت

پلان های انقلابی و تعمیری دولت جوان وانقلابی افغانستان بود، درین پیکار سخت واین آزمون تاریخی جوانان ما سربازانه روان بودند و هستند ولی با تاسف باید گفت که اکثرا حتی جامعه خودراکشف نه نموده بودند، تیوری انقلابی را بصورت درست و همه جانبه حلاجی و هضم ننموده بودند و چند اصل تئوریک را بدون در نظر داشت شرایط خاص جامعه ما تحویل مردم می دادند و خود نیز نسبت هضم نکردن درست این تئوری ها راه درست را از بیراهه تشخیص داده نمی توانستند. چنانچه درین مورد.

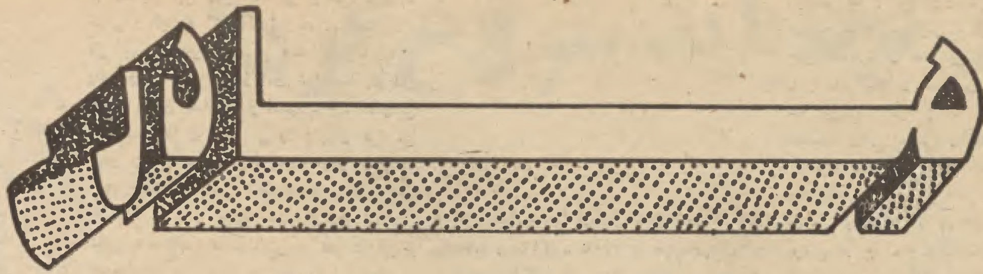
ببرک کارمل در بیانیه شان گفتند: ... ولیکن سوال درین جاست که تئوری انقلابی را چگونه فرا گیریم آیا از روی کتاب یک سلسله جملات و یکسلسله دگم ها را طوطی وار به حافظهٔ خود بسپاریم و بعد نعره بازی کنیم و شعار بدهیم و خود را یک‌انقلابی پیش آهنگ طبقه کار گر بنامیم؟ اگرچنین کنیم مرتکب اشتباه بزرگی خواهیم شد ...».

آری ساده ساختن تئوری و فرا گرفتن واز بر کردن چند جمله درد خلق را دوا نمی کند چنانچه همین عوامل که در بیانیهٔ فوق عالمهاز بر شمرده شده است باعث گردید تا مردم وانقلاب بخاک و خون کشانیده شوند و امین این جاسوس و تحریف کنندهٔ اصول انقلاب ومبارزه بر سرقدرت بیاید وبه‌حکم‌و فرمایش امپریالیزم، وطن، انقلاب و مردم را بنزدیک ورطه سقوط و هلاکت برساند. این موضوعی است جداگانه که بالایش بحث وسیع در نشرات صورت‌گرفته است.ما درینجابخصوص عطف‌به‌بیانیهٔ‌تاریخی‌ببرک‌کارمل خطاب بجوانان، وظایف‌جوانان خودرا بعد از پیروزی‌مرحلهٔ‌نوین انقلاب موجزاً بر رسی می نمائیم. برای‌اینکه جوانان ما وظایف انقلابی شانرا درین مرحلهٔ حساس تاریخی (مرحلهٔ حاکمیت جمهوری دموکراتیک افغانستان و جبههٔ وسیع ملی‌پدر وطن تحت رهبری ح، د، خ، ا) انجام دهند باید:

بقیه‌درصفحه ٤٤

داستان کوتاه : ترجمه حجار

اثر از (گی دومو پاسان) نویسنده شهیرفرانسه .

شب باملایمت بال‌های سیاه‌خودرا می‌گسترد وجهان را در آغوش تاریك خود می‌کشید . خانم هادر سالون ویلا نشسته بودند وآقایان در روی تراس سمت باغ عقب میزمدوری که‌روی آن پیاله هاو گیلاس های لیکور دیده میشد قرار گرفته بودند ومتفکرانه سگرت می‌کشیدند.آتش سگرت های شان در ظلمت شب مانند چشمان شعله وری میدرخشید .

چند لحظه قبل راجع به‌یك حادثه وحشتناکی که دو روز قبل به‌و قوع پیوسته بود سخن‌رانده بودند . دو روز قبل در مقابل چشمان مهمانان دومرد وسه‌زن درآبهای‌دریا به صورت‌فجیعی غرق شده بودند .

جنرال (دوژ ...) گفت :

ـراستی، این قبیل وقایع وحادثات قابل تاسف است. اما نمیتوان آنرا وحشتناك خواند البته همچوواقعه ای انسان را تکان میدهد و متاثر می‌سازد ، ولی تاثیر آن آنقدر وحشت افزانیست که عقل‌انسان را زایل سازد . اگر واقعه وحشتناکی انسان رابکلی تغییر بدهدو خون رادر عروقش منجمد سازد ، تنهاتکان‌یك روح ویا تراژ یدی یك مرگ هول انگیز کافی نیست .برای‌اینکه واقعه‌وحشتناکی استخوانهای بدن رابلرزاند ،یك وحشت اسرار آمیز و احساس یك ترس غیر طبیعی لازم است اگر یك انسان میمیرد ولو که تحت شرایط‌بسیار دراماتیك صورت بگیرد هنوز نمی تـوان‌این مرگ را وحشت انگیز خواند یك‌میدان‌جنگ وحشتناك نیست ...

ملاحظه خون‌نمی‌تواندهیجان دهشت افزای‌تولید کند. فجیع ترین جنایت هابه شدت‌می‌توانندبه تمام معنی وحشتناك باشند .

گوش کنید ... من‌به‌شما یك خاطره شخصی خودرا نقل می‌کنم که‌معنی وحشتناك را بکلی برای تان واضح می‌سازد :

ـدر اثنای جنگ های سال (۱۸۷۰) بود، که ما از شهر (رون) گذشته وبه‌طرف (یونت‌آرمر) عقب نشینی می‌کردیم . قشون شکست خوردهٔ ما تقریبابیست هزار نفر بود ... بیست‌هزار نفری که بکلی خودرا از دست داده بودیم وامید داشتیم که‌در (لوهاور) دوباره مجهز گردیم... بیست هزار نفر خسته ، گرسنه ، باافکاردرهم وبرهم ودر حال فرار ....

برف سنگینی همه جارا پوشیده بود .تاریکی شب ، مانند بالاپوش سنگینی، دشت و دمن رادر زیر خود می‌فشرد .همه کوشش داشتند پیش بروند ، زیرا (پروسی‌ها) در تعقیب ما‌ـ بودند وزیاد هم فاصله نداشتند .

ظلمت شب تمام مزارع (نـور ماندی) را بادرختان ودهکده‌های آن‌باچنان قدرتی‌درآغوش کشیده بود، که‌غیر ازسفیدی کمرنگ بـرف در چند متری ماچیز دیگری دیده ویاشـنیده نمی‌شد وتنها صدای قدم های یکنواخت سر‌ـ بازان وشرنگس شمشیر هایشان ازوجود آنها دراین دشت بی پایان نمایندگی‌می‌کرد .

سربازان درحالیکه یونیفورم های‌شان‌پارچه پارچه شده وسراپا کثیف بودند، باقدم های مرتعش‌وآخرین قوه‌خود کوشش می‌کردندتادر میان برف پیش‌بروند. سرما بانهایت قـدرت خود حکمفرمایی داشت. من‌بعضی وقت سربازان رامیدیدم که کفش های خودرا می‌کشیدند،زیرا آنقدر تنگ بودندوایشان را اذیت‌می‌کردندکه بیچاره هاحاضر بودند پابرهنه در روی برف راه بروند ازاینکه آن کفش های تنـگ را در پا داشته باشند بعداز مدتی کمی در جای آثار پاهایشان در روی برف لکه های خون دیده میشد بیچاره هادر حالیکه‌پاهایشان از شدت‌دردمی‌سوخت،آشفته‌وخسته،در روی‌برف‌ها می‌نشستند تانفسی براحت بکشند ، امادیگر هرگز از جای خود برنمی‌خاستند ... هرفردی که یکبار می‌نشست، دیگر مرده‌ای بیش‌نبود من‌کوشش می‌کردم که‌آنها براه خود ادامه بدهند ، زیرا همینکه‌از حرکت بازمی ایستادند، خون ا زشدت سرما در عروق شان منجمد میشد اول‌بیهوش میشدند،بعد بروی زمین یـخ

بقیه در صفحه ۳۳

گفت وشنود های از محیط پوهنتون کابل در مورد هنر ومرگ احمد ظاهر ، سرایندهٔ نامراد وطن :

دوتن از محصلین صنف دوم ژورنالیزم پوهنحی ادبیات که اسمای خویش را آسیه نذیری وصفیه داوی معرفی داشتند، در برابر پرسش های ما متذکر شدند :

طوریکه احمد ظاهر از آوان کودکی در جهان وسیع و پهناور هنر گام زد واو در خود استعداد فطری ومهارت بخصوصی توانست سراغ بنماید . استعداد و پشتکارش بطور مستدام ، پشتوانهٔ خوبی برای او گردید واز وی یك شخصیت هنری فراموش ناشدنی ساخت در واقع دو عامل متذکره یعنی استعداد فطری

ومقام شامخ هنریك هنر مند دارد که شمار دوستدارانش ازروی تناسب هنریش تعیین میشود و آواز خوانان سر شناس یك کشور بدیهآ یك شیوهٔ خاص هنری مجزا ازدیگران دارند که البته هنر احمد ظاهر بنوبهٔ خود حیثیت یك روش خاص هنری را داشت احمد ظاهر آواز خوانی بود غیر از هر آواز خوان دیگری ، اینرامن نمیگویم همه کسانیکه دوستدار احمدظاهراند میگویند.

فریحه دقیق ، نورا سروری وماری حیات محصلین سال دوم رشتهٔ دری پوهنحی ادبیات.

درزمینه گفتند:

اوهنرمند عادی نبود، اوواقعآ معجزه میکرد، همه را به شور و هیجان می آورد آهنگهای بظاهر مست

آسیه نذیری: احمد ظاهر توانسته بسودهنرمندانه در روح شنونده نفوذکند

گی خلاقیت وتحرك احمد ظاهر بقدری بود که حتی یك آهنگش ودر مجموع یك کست اش

باکست دیگر او از نگاه کمپوز آهنگها، برآمدن آواز از حنجره و نحوهٔ فریاد بر آورد نهای دلنشین اش مطابقتی نداشت

فروغ خلاقیت هنری و حنجرهٔ جادویی احمد ظاهر

تهدابی بوده برای بقای جاودانی وی بر سکوی شهرت و پرآوازگی

وپشتکار دست بهم داده و منتج بدان گردید تااحمد ظاهر به اوج شهرت برسد در هنر احمد ظاهر نه‌تنها خستگی راه نداشت بلکه‌او از ابتذال سخت گریزان بود زیرا به تازه آفرینی ایمان داشت همیشه میخواست نو آفرینی کند وروی همین انگیزه بود که هر گاه یك پارچه را برای دهمین ویازدهمین بار هم می سرود کم تر باهم مقایسه میشد واین میرساند که‌احمد ظاهر خودش استاد خوبی برای خود بوده ومرفوع کنندهٔ نقیصه‌هایی که در خود سراغ میداشت،بود او میکوشید که‌حتی در آهنکهای خوانده شده اش نیز دگرگونی نسبی بیاورد تا بهتر از اول خوانده باشد . صرفنظر از مسله ابداع وابتکار احمد ظاهر با چنان جذابیت و شور و چنان روش ومیتود بکری که خاصهٔ شخص اوبود بادر نظر داشت اینکه اوتصانیف و آهنگهایش را با کمال حوصله‌مندی‌ودقت ترتیب مینمود ، توانسته‌بود خودش را ردیف بهترین‌آواز خوان های جوان کشور قرار بدهد . آواز گیر او جادویی و چهرهٔ همیشه متبسم وجذابش بسان‌مقناطیسی شنونده را بسویش میکشید وبدنیای اندیشه ها وتخیلاتش میبرد باتاکید روی مطالب فوق میتوان گفت که احمدظاهر آواز خوان محبوب روز بود زیرا او توانسته بود هنرمندانه در روح شنونده نفوذ کند وساعتها سر حالش نگهدارد، از همین‌لحاظ‌هنرش دردلهاجاویدانه ماند . با محمود فرملی مامور در پوهنحی ادبیات سر صحبت‌راگشودم:

آیا احمد ظاهر خلفی خواهد داشت یا جایش همیشه خالی خواهد بود ؟

- اساسآ هر هنر مندی از خود طرفداران خاص دارد ، این بستگی به نحوهٔ هنر وپختگی

واما انسانی و پر محتوایش بنیاد غم را دردرون انسان محو میکرد وصدای گیرا و نافذش هنگامه بر پا ودر انسان تحرك و تهیج می آفریند ... آهنگهای ناب اوروان‌آدمی‌رانوازش میدهد . فریحه‌دقیق‌در جواب سوال دیگری اظهار داشت:

احمد ظاهر معتقد به سه اصل عمده بود ، یکی اینکه هنرمند باید خلاقیت وآفرینندگی داشته باشد دودیگر اینکه نکوشدتا هنرش را خودش بر دیگران بقبولاند بلکه هنرش را هنر مندانه قابل پذیرش سازد ، ودیگر اینکه منکر پشتکارنبوده ، پیگیری‌داشته‌باشد، احمد ظاهر بر کس فخر نمی فروخت ، باهمه هنر مندان میانهٔ خوبی داشت ،احمد ظاهر کسی نبود که تماشا گرانش خسته شود ، اوهمواره مدعی بود که هر گاه یك شنونده اش فاژه بکشد او دیگر کنسرت نخواهد داد معذالك درمی یابیم که برای احمد ظاهر فقط و فقط یك چیز مطرح بودوآن‌راضی وخودش‌نگهداشتن دوستداران صدایش .

نورا سروری و ماری حیات در پاسخ یك سوال گفتند : همیکه عدهٔ از آواز خوانان متعصب و تنگنظر میخواهند بر همه خوبیها وبرازندگی های احمد ظاهر پرده بکشند و حسادت ورزند ، میرساند که احمد ظاهر «بهترین آواز خوان» بوده است که به‌اورشك

میبرند . راستش اینکه هرگاه دروغ وکذب در هنر احمدظاهر راه میداشت نه تنها برقلل شامخ پیروزی نمیرسید بلکه زود ازخاطره ها فراموش میگشت . یکسال از مرگش میگذرد ولی روز تا روز عطش مردم در برابر صدایش فزونی می یابد وآرزو میبرند ایکاش احمد ظاهر هنرمند بدنیا نمی آمد تاهمه خوشداران آوازش را به داغ نامرادی مبتلا نمیساخت . وقتی خبر جگر خراش مرگ احمد ظاهر را شنیدیم نه تنها خود بلکه همه را دیدیم که دربرزخ‌ناباوری و قبول نگاهایشان‌رنگ برنگ میشبوداول‌کسی راباور نمیشد که‌بچنین سادگی هنرمندی بدان شهرت ومحبوبیت از میان رفته باشد ، اما سر انجام باید این واقعیت تلخ را می پذیرفت .

غلامسخی اعتدال ، محمد فاروق ، عبدالمجید وهابزاده ، عاشق‌الله وبنیله‌شکور وبشیراحمد ازصنف چهارم پوهنحی فلولوژی احمد ظاهر را آواز خوان متجسس ،باعاطفه صمیمی و مهربان ونامور خوانده ویکی از طرفداران موسیقی جاز مدرن » در کشور خواندند ، عبد المجید و هابزاده در مورد پرسشی گفت : آفرینند

احسان الدین : آواز جادویی وچهرهٔ‌همیشه متبسمش شنونده رابسان مقناطیسی بسویش میکشید

لطیفه حبیب ،عارفه عمر ،ملیحه حبیب دوستانش مرگ‌احمدظاهر رایك ضایعهٔاسفناك خواندند.

---

* درامهٔ مرگ احمد ظاهر «بهترین آوازخوان کشور» یك‌ضایعهٔ ویك فاجعهٔ اسفناك در دنیای پهناور موسیقی کشور مابحساب می‌آید.

• • •

* آواز خوان مستعد ، شاد ، پر تحرك ،کم نظیر ، خواستنی ومحبوب همگان ، چه فجیعانه وظالمانه ازبین برده شد.

• • •

*** یاد احمد ظاهر در هر انسان هنر دوست‌ونوعپرور غصه می‌آفریند واحساسات‌عاطفی اش را طغیانی میسازد .**

• • •

اودر هرآهنگ کرکتروشیوهٔ بخصوص داشت وقتی آهنگی رامیخوا ند مسلما آن آ هنـگ دیگر آهنگ روز بود . آهنگهایی فراوانی‌از وی مانده که‌حتی اگر سراسر روز وسراسر هفته وماه شنیده شود باز هم تازه است وبه کهنگی نگرائیده یکی از صفات خوب‌آهنگهای احمدظاهر اینست که زود خستگی نمی‌آورد آهنگ «خدا بود یارت ، قرآن نگهدارت» او باوصفیکه پیوسته در تلویزیون ورادیوپخش میگردد بازهـم همان شورولـذت‌اولـی را حفظ کرده ، بشیراحمد درین زمینه سخنان دوستش رادنبال کرده گفت : اینکه بعضی از روی حسادت حکم میکنند که عامل شهره گشتن احمد اهر ومحبوبیتش بیس طبقـاتی ومادی اش بوده، اگر نیك، منصفانه وبیطرفانه بنگریم احمد ظاهر شخصیت ممتاز هنری بود که‌ابدآ هنرش رابردیگران تحمیل نکـر د ه بود چون هنر را نمیشود باجبر بر مردم تحمیل کرد و قبولاند ، آخرپای احساس درمیانست. و لـی حسن ، ثـر و ت و نـا م خانوادگی را بـا اینهمه محبو بیت چکـا ر ؟

هما رووفی در مـورد اینکـه آیا خـاطرهٔ از احمد ظاهر دارد گفت : صدای احمد ظاهر، کنسرت های احمد ظاهر ، آهنگ های جذاب **احمدظاهر ، طنز گویی ها وشوخی‌های احمد** ظاهر در پهلوی هنرش همه و همه خاطره های اند . فراموش نشدنی . بامیر احسان الدین برومند محصل پوهنځی انجنیری کابل درمورد احمد ظاهر و هنر پر درخشش گفتگو نمودیم، وی میگوید : ضمن سپاس ازشما بخاطر ارج گذاری به‌هنرمند محبوب واما برباد ر فتهٔ کشور باید اذعان داشت که : خدمات هنری احمد ظاهر مسلماً خدمات شایسته برای هنر کشور مـاست. آرگـن رادر کشور آورد و

مروج ساخت احمدظاهر آهنگهای فلکلوریـه نیزداشت آهنگ لیـلی جان راکه آهنـگ **سچهٔ فلکلوریك است بشکلی عر ضه کرد که** نه تنها اصالت فلکلوری آن زنده گردید بلکه آهنگ روز گردید .

شایسته نورزی یکتن از محصلین پوهنځی ادبیات پس از ابراز تاثر عمیق در مورد مرگ نا بهنگام آواز خوان چیره دست ، مرثیه‌یی از مرحوم نینواز را که کنون دیگر وی هم بااحمد ظاهر در خوابگاه ابدی رفته ، بمن سپرد که با تشکر از ین همکاری شان اینك مرثیهٔ متـذ کره راکه دربارهٔ مرگ احمدظاهـر سروده شده تقدیم میگردد :

لیلی عبدالرحیم‌زی: برا ی احمدظاهر همه وقت راضی نگهداشتن شنونده اش مطرح‌بود .

به هرسو میروم ای آشنا در جستجوی تو
ولی از تو سراغی نیست
نه درینجا نه در آنجا !
بیادم بازمی آید که‌میگفتی:
من ازین آستان عزم سفر دارم
ولی باور نمیکردم
بیادم باز می‌آید که میگفتی :
برای ناله ام تنگ است این دنیا
به قلبم خون میجوشد ، جدا از ما کجـا
رفتی ، چرا رفتی ؟
چرا بی ما سفر کردی ؟
چرا از ما حذر کردی ؟
به قلب مازهجرت آتش افروختی رفتی
چرا بر ما سرود «بگذرد» آموختی، رفتی

بقیه درصفحه۴۰

عبدالحمید وهابزاده: خلاقیت و تحرك‌هنری احمدظاهر ستودنی است.

هما رووفی : آهنگهای جذاب و کنسرت‌های احمدظاهر همه وهمه خاطره اند

درکشور های عقب نگهداشته شده اطفال‌نیز مانند هزار ها پروبلم دیگر برگردن زنان حمایل اند

مساعی مشترك زنان

درقرن هجدهم ونزدهم زنان قدم های وسیع و برجسته در جاده علم وادب و سعی عمل برداشته نتوانست تا **موفقیت اجتماعی خود رانسبت بهسابق محکمتر** نماید و لیاقت خود را به جهانیان ثابت سازد زنان که نه تنها در اداره خانه وپرورشی فرزند ساعی وپر تلاش بودند بلکه به هر رشته ای از علوم و فنون که گماشته شوند میتوانند بهاندازه **مردان حتی بالاتر ازآن درآنرشته ابراز** لیاقت و استعداد نمایند ولی به علت تاثیرات نظام های کهنه فیودالی زن تحت تسلط مردباقی مانند حق مداخله در امور اجتماعی به زن داده نمی شد بلکه مرد خود راحاکم مطلق میدانست اواخر قرن نزدهم و اوایل قرن بیستم با پیشرفت های سریع علم تکنالوژی طرز تفکر مرد درباره زن تغییر می کند با تکامل افکار ،عقاید طرز روش وشیوه برخورد مردهانسبت بهزن تحول می پذیرید و برای زن اجازهمداخله در همه امور چه در امور منزل و چه درامور جامعه داده می شود اینجاست که کم کم نیمه از پیکر جامعه انسانی فعال می شود واز نیرو وانرژی فعال زنان استفاده به عمل می آید آهسته آهسته زنها از گوشه های انزوا بیرون آمده و وارد اجتماع می‌شوند آنگاه زن جولانگاهی وسیعی پیدا کرد و دوشادوشی مردان وارد صحنه زندگی شده تا آنگاه که از همه‌مسوولیت‌های سپرده شده موفق بدرآمدند.

و در کار و پیکار روزانه عملا داخل شدند بسیاری از مخالفین این نهضت شرکت زنان را در حیات اجتماعی یک امر جاهلانه دانسته بهاندیشه آن بودند تا زن گوشه خانه نشسته وقتش لباس شستن و جاروب کردن تهیه غذا نظم و نسق منزل و تربیه فرزندان باشد اما وقتیکه زن مطابق به قانون مدنی مستفید از برخی امتیازات دانسته شد آنوقت فهمیده که زنها تنها برای چنین کار خلق شده بلکه می توانند از عهده همه کارها موفق بدر آیند ، همچنان یك عده مردان تنك نظر فکر میکردند که امتیازات غصب شده از دست شان خواهد رفت و عرصه فعالیت مردان تنگ تر خواهد شد ولی آنگاه که آتش جنگ بین المللی در گرفت وتاثیرات آن بتمام کشورها **سرایت نمود وحینیکه گلوله هااز زمین** وآسمان باریدن گرفت و مردها مجبور **شدند که کارخانه ها وماشینها ، و کشت** زارها را ترك گرفته و برای دفاع از وطن و ناموس وطن بشتابند درین وقت زن های مبارز لیاقت ومهارت خود را ثابت ساختند جبهات جنگ، کارخانه‌ها ومزارع عقب و در ماشینهاقرار گرفته و به ثبوت رسانیدند که همان کفایت ولیاقتی را که مردان در اجرای امور دارند زنان نیز موفق تر از آنها مجری امور اند .

تا شروع جنگ بین المللی بسیاری از مردان مخالف کار کردن زنهاومداخله آنها به مسایل اجتماعی بودند مگر بعد از جنگ بین المللی نظرات در موردزن تغییر کرد فاگزیر شخصیت انسانی و فعال زن را به رسمیت شناخته و خود رااز مدافعین وطرفداران این موجود خارن فوق-العاده گردید درین مورد مقالات ورسالات ارزشتمندی نوشتند صفات انسانی زن را در تمام امور اجتماعی یك یك شمرده و ورود آنها را در تمام امور اجتماعی مفید خواندند از فلسفه ناقص العقل بودن زن رانفی کردند وروی آن خط بطلان کشیدند و یکبار دیگر برای مرد ها ثابت گردید که شمولیت زن در امور اجتماعی هرگز مانع انجام وظایف خانوادگی اونشده ودور بودن از منزل ورسیده گی به سایر امور اورا بی تفاوت بار نمیاورد بلکه او را بیشترفعال ساخته و او را بمیدان محرکه زندگی کشانده که با یك ارزیابی میتوانیم نتایج کار ثمر بخش آنها را مشاهده کنیم بخصوص جنگ عمومی دوم بیشتر از **پیش زنان رابمیدان مبارزه دعوت نمود** وآنها را بیشتر اعتماد واتکاء به نفس بار آورد .

خلاصه در جنگ بین المللی و قتیکه مردان همسران و فرزندان خود را پهلوی خویش دیدند احساس کردند که کشور محتاج فعالیت و فداکاری آنهاست لذا بلادرنك وارد میدان محرکه شده با کمال جدیت شروع بکار کردند و به انسانهای قابل کمك ومحتاج در پی مددگاری بر آمد و در زیر باوش گلوله لحظه از پرستاری غمخواری و مرهم گذاری محتاجین فرو گذاشت نکردوحتی در اندیشه

یه لباس و غذا برای قشون و عساکر میدان جنگ شتافت و باتمام انرژی یروی انسانی در خدمت مردم قرار گرفتن ارد کارخانها شدند بکار مشغول دیدند در خدمات عام المنفعه قرار فتند جدیت به خرج دادند تا مصدر مت بشتر گردند در سال ۱۸۵۷ زنان ارز انگلیس داخل میدان مبارزه شدند دوشادوش مردان مبارز در خدمت سان قرار گرفتند ، دربلژیك ملکه‌الیزابت اس پرستاری پوشیده و شروع به مواـ بت و پرستاری مبارزین ومجروحین ورد ودرمزارع واملاك بکار مشغول شدو در قع جنگ شخصا در زیر باران گلوله وارد صحنه شده بین افراد اذوقه تقسیم بود و آنها را در امر پیروزی تشویق یکرد در امریکا نیز زنان مبارز در جنگ ین المللی همت بخرج داده ودختران وان اموزش و تحصیلات خود را ترك لفته وارد اداره ها و کارخانه ها شدن برای قشون اذوقه ووسایل جنگی تهیه یود ند صلیب احمر زنان از مجروحین

وخانواده هاکمك ودستگیری میکردند زنان اطریش هم در مقابل دشمن فوق العاده‌جدیت وپافشاری نمود تمام زنان نجیب واشراف در هرساحه که دولت نیاز داشت وارد کار کردیدند در آن موقع عدهٔ زیاد کارگران رازنان تشکیل میداد در قرن بیستم در زندگی شخصی واجتماعی زنان تحولات و تغییرات زیاد رخ داده زنان در تحت تاثیر این تغییرات پیشرفت نمودند واز قید بند های گوناگون خرافی که سالها زنجیرپاو دست زنان بود

رهایی یافتند ومقام وموقعیت اجتماعی خود را احرا زنمودند ودر یك صف فشرده در راه ترقی وتحول و بیهروزی زنان و همه جهان بشریت پیش رفتند و بسوی یك جامعه مترقی گام بر داشتند وچنانکه می‌بینم این مبارزه شان دوام دار افراد وپیگیر بوده و است .

به امید پیروزی ها و بهروزی های هر چه بیشتر زنان در جهت نهضت وترقی وتحول .

کودکان ومسوولیت‌های والدین

از آن جاییکه آزادی حق طبیعی همه‌افراد بشر چه خرد وچه بزرگ می باشد لهذا همه انسان ها حق دارند درپهلوی زندگی، آزاد زیست نمایند .

در یك جامعه مترقی همان طوریکه به‌پدران ومادران آزادی ها مهیا می گردد اطفال نیز می‌توانند آزاد زیست نمایند وآزاد بزرگ شوند ،به عبارهٔ دیگر چون وطن لانه‌و آشیانه مشترك همه افراد اشخاصی است که درهمان جا به زندگی آغاز می نمایند از آب و هوای آن استفاده می نمایند واز امتیازات یك‌انسان مدنی مستفید می گردند پس باید رسالت ها ومسوولیت های که در برابر مادر وطن دارند به حسن صورت انجام دهند و فریضه عینی خویش را به امانت‌داری و دیانت به سر منزل مقصود برسانند . به ویژه این رسالت بدوش پدران و مادران رسالتمند است که کودکان خویش که غنچه های نو شگفته و آینده داران این مرزوبوم‌است طوری‌تربیت‌نمایند که از این کلمه یعنی آزادی سوء استفاده نکنند البته هما نطوریکه کودکان حق آزاد زیستن وحق امتیازات فراوان بگردن مادر وطن دارند وطن محبوب شان نیز بالای آنها حق وحقوقی دارد که باید درانجام این فرایض غفلت نشود بلکه در راه انجام آن توجه مبذول گردیده و بر خورد جدی صورت گیرد .

در گذشته ناآگاهانه پدران و مادر میخواستند تا اطفال شان خمود و جمود بی روحیه، ترسو وبزدل وگریز پانسبت به مسوولیت های اجتماعی بی تفاوت در برابر چگونگی وضع فامیلی اجتماعی تربیت نموده ووقتی خواهان حق و حقوق خویش ویا طالب معلومات در زمینه های مختلف می گردیدند جواب رد می شنیدند ونا گزیر میشدند در برابر همه مسایل خانوادگی واجتماعی سرد و بی تفاوت باشند مثلا گاهی اتفاق می افتادکه اعضای خانواده در برابر سوال و یا سوالات کودکان بی تفاوت باشند ودر مقابل سوالات جدی وحیاتی کودك را باتکان دادن سر ویا گذاشتن مژه ها بالای هم جواب مثبت ویا منفی ارائه کنند که این وضع فوق العاده‌بالای شخصیت داور است محو دلش کم ساخته و یاکاملا سلب می نماید . همان است که کودك مذکور در جوانی محجوب ، علیل کناره جو بارآمده وقادر نیست تارسالت‌ها ومکلفیت های‌را که درقبال زندگی بعدی به‌عهده دارد بی‌درستی انجام دهد ویك عنصرمفیدبرای خود وجامعه بار آید . وقتی چنین میشد حاکمان استثمار گر و سلطنت طلبان نسل های آرام وتسلیم طلب جرأت یافتند تا آنها را تحت تسلط و استثمار خود حفظ نمایند تااز مزایای جامعه برده و برده داری مستفید گردند اینجاست که پدران و مادران آگاه باید نیك بدانند و خوب متوجه شوند و تلاش به خرج دهند تا چنین اطفال را به پرورش گیرند که معقول، آگاه، پرخاشگر ،منشبث ستیزه جو وصحتمند بار آمده ودر طول زندگی خصلت های انسانی در روح وروان وجسم وجان کودـ کان عجین گردد تااز بی تناسبی جلو گیری به عمل آید .

باید ملتفت بود که‌این نکته به‌معنی آن نیست که گویا بخواهم در تحت این شعارها طفل را بی بندوبار ولجام گسیخته بار آریم وبدست تربیت کنیم نخیر ! منظور ما ازاین طرز تربیت آنست که‌به‌طفل درس آزادزیستن ودرست زیستن بدهیم واز حجب‌وحیای زیاد او بکاهیم وشیرینی و تلخی زندگی را به او گوشزد نمایم واز راه نا هموار زندگی و از نا ملایمات روز گار او را آگاه سازیم تابرای زندگی بعدی آماده بوده و چون بحر خروشان وسرکش از دشواری های زندگی نخروشد وآرام ومتین به‌زندگی ادامه دهد.

در فرجام آرزو مندیم مادران و پدران وهمه مسوولین تعلیم وتربیت کودکان دست بدست هم‌داده فضای فکری کودکان را طوری‌عیار سازند که درطول زندگی رفیق مهربان برای خانواده وطن پرست حقیقی و واقعی برای همیهنان ومردان زنان مبارز وسرسپرده برای مادر وطن بار آیند .

به پیش در راه تعلیم و تربیت نسل‌آینده.

سعادتمند باد آینده سازان و مسوولان آینده کشور .

بادوشیزه مبارز آشنا شوید

دریك قریه کوچك و قشنگی که دربین دو کوه بلند و سر سبز قرار داشت و خانه های سنگی قشنگ جلب نظر می کرد خانوادهٔ میزیست خیلی فقیر ، آنها دو پسر کوچك و یك دختری تقریبا «۱۷»«۱۸» ساله داشتند . که زیبایی او همه را به حیرت انداخته بود شوکت دختری زیبایی بود . فهمیده بادرك و مردم دوست او از همان اوانیکه پا به بیرون خانه نهاده بود و در آن زمانیکه دوران‌مکتب سه صنفی قریه را سپری میکرد . میدید که مادر ، پدر خویشاوندان اقوام و همه اهل قریه شب و روز در گرمی و سردی کار میکنند و زحمت میکشند او میدید که چگونه و به چه آسانی اطفال معصوم می میرند . او میدید که در همان قریه کوچك یکی دو نفر پول دار بمردم دیگر حکمرانی میکنند قرض میدهند سود میگیرند و به سرمایه وزمین خود می افزایند . اطفال آنان همانند پدرا نشان ناز میفرشند . تمسخر میکنند و به ریش سفیدان قریه آنگاه که خلاف میل‌شان کاری صورت میگیرد ، می غرنه ، او میدید که همین پولداران قریه هر یکماه از حاصل رنج و سود مردم قریه مهمانی های مجللی ترتیب میدهند. و حاکم منطقه و شرکای او یعنی قریه داران وملك های قرب و جوار را دعوت میکنند وتحفه هامیدهند . این هاهمه در روح وحساس این دختر ك دراك و با هوش تاثیرش میگذارد.

و او را علیه این همه نابرابریها تحریك میکند . او این همه تفاوتها را می نگرد و علل آنها را میجوید .

روز ها و ماه ها فکر می کند مطالعه میکند فکر حساس و نیروی خارق العاده در کشف اسرار و علل اصلی این همه نابرابریها و راه های حل آن دوستان

بقیه‌درصفحه۵۰

وایتك باز سخن از احمدظاهر است، سخن از بزرگداشت هنر مندی است که باگذشت یکسال از مرگ نابهنگام و زود رسیده وی هنوز یادها وخاطره هایش گاه اشك در چشم ها می نشاند و گاه لبخند در لب ها می شکوفاند .

هنوز صدای گرم و پر احساس وی در گوش هاطنین انداز است و هنوز ترانه ها و آهنگهایش شور می آفریند و غوغا برمی انگیزانـــد ، چنان که انگار او نمرده است ،انگار هنوز هم با آن خنده شاد همیشه پاشیده در روی بسترلبانش درمیان ما قرار دارد ــ برای ما آواز مــی خواند و شادی ساز محافل مـــا میگردد .

آری ، گذشت این سیصد و شصت و چند روز و شب هر گز توانایی آنرا نداشت که اشك را در چشم به سوگ نشسته گان ایـــن عزیز بخشکاند و غصه نبودن اورا، اندوه بزرگ به گور خفتن اورا و درد توانفرسای مرگ اورا بــــه فراموشی کشد ، چرا که او خــود میگفت :

اگر هنرمند بتواند بر هــودج احساس مردم جای گزیند، اگـــر بتواند برای مردم ، برای غم ها ی مردم بخواند و شگوفه لبخند راروی لبان تکیده هرگز خنده بخود ندیده مردم جای دهد ، اگر هنرمند مردم رادوست بدارد و آواز خود را برای آنها سردهد ، چنین هنر منـــدی هرگز مرگ ندارد و چه در زندگی وچه در بعد مرگش از سکوی‌شهرت و محبوبیت پائین نمی افتد .

واحمد ظاهر به راستی برهودج احساس مردم سوار بود .

واین را ده ها صد نفر دختـــر وپسر جوانی که در مرگش‌گریستند، هزاران تنی که تا شهدا بدوشش کشیدند و تنهایش نگـذاشـتند و گروه فراوانی که در سالروز مرگ او برگورش گرد آمدند و گـــــل پاشیدند ، ثابت ساختند .

احمد ظاهر سی و چهار بهارپیش از امروز در میان خانواده غرق در رفاه و آسودگی چشم به هـــستی گشود و دوران کودکی اش را در آسایشی که برای کمتر کودکی در جامعه ما فراهم است گـذشتاند . تحصیلاتش را در لیسه حبیبیه واز آنجا در دار المعلمین سپری کرد وروانه هند شد تا در رشته تعلیم و تربیه تحصیل نماید . وقتی بـــه

مرگ اورا امان نداد

از واقعیت گرایی تا مدیحه سرایی پیرامو

احمد ظاهر از همان نخستین‌گام ها خواست برای خود شخصیتی هنری جدا از دیگران بسازد .

من واقعاً متأسف هستم

کشور باز گشت چندی در روز نامه کابل تایمز و مدتی هم در افغان فلم به‌کار پرداخت .

رفاه و شرایط وامکانات گسترده اقتصادی خانوادگی در پرورش ذوق و استعداد و شگوفایی ظرفیت‌هنری نهادی وی نقشی عمده و سترگ داشت .

او از سنی وسایل مدرن‌موسیقی روز را درکنار خود داشت وبا آن به‌بازی میپر داخت که کودکـــان هم‌سالش در آرزوی داشتن یـــك وسیله بازی ارزان قیمت‌در حسرت بودند و چه بسا که آنرا داشـــته نمیتوانستند .

هنوز به مکتب نرفته بود کـــه انگشتان کوچکش به آرآ می رو ی آرشه ویلون می لغزید و ساز ها را بابازیگو شی به فریاد می آورد و

... یی به گوش شبنم خود بخواند.

... یی پیرامون هنر احمد ظاهر

خود لذت میبرد و بعد آنگاه کـــه بزرگتر شد و توانست صدایش را با صدای سازهای که با آن به کار میپرداخت هم آهنگ تر سازد . در اجرای کنسرت هایی که در چـــار دیواری محوطه درسی اش به انجام می آمد سهم میگرفت و با آواز خام وزنگ دارش میکوشید تحسیـــن وستایش دیگران را بر انگیزد و در همین سالها بود که هم درسان وهم سالانش وی رابلبل حبیبیه و ستاره حبیبیه خواندند و اورهسپار راه شهرت و محبوبیت گشت .

سال ۱۳٤٠ بود که او بـــرای نخستین بار توانست در عضویت‌یك گروه آماتور ، موسیقی شامل گردد،

گروهی که همه اعضای آن از جوانان غیر حرفه وی و علاقمند به موسیقی تشکیل می شد .

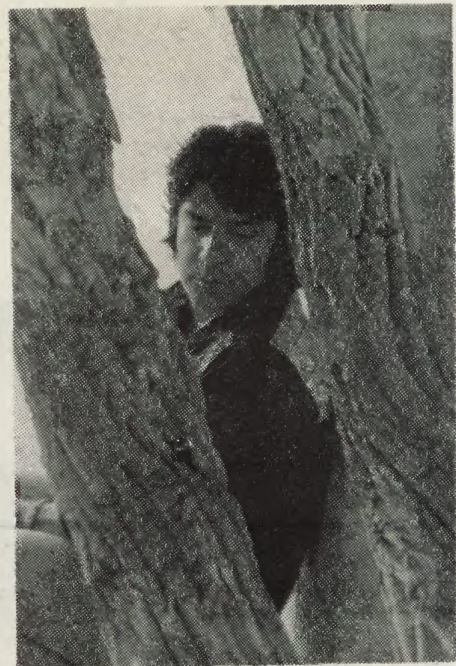
سه سال بعد از این زمان بـــه تنهایی کنسرتی را دایر ساخت وبا آنکه ازاین اقدام، به قول خود ش جسورانه در نگرانی غرق بود واز یك هفته به اجرای کنسرت مانـده خواب از چشمانش گریخته بود که مبادا کارش مورد توجه قرار نگیرد، مبادا تشویق نشود و مبادابا‌چوکی های خالی سالون نمایش برابـــر گردد ، با استقبال گرم شنوندگا ن آوازش موا جه شد وبعد از آن اودر راهی که به پیش گرفته بود استوار تر گام برداشت و به فاصله های نزدیکتر زمانی آوازش در مجلـــل ترین و باشکوه ترین سالون‌هاطنین انداخت و شنونده رادیو آرام آرام بااین آما تور تازه کار خوش خوان آشنایی بهم رساند .

احمد ظاهر از همان نخستیـــن گام ها خواست برای خودشخصیتی هنری جدا از دیگران بسازد ، اودر سبك ورول دیگری آ وازش را سر میداد و به آن اوج و فرو می‌بخشید هیچوقت نخواست از حنجـــره

لطفاً ورق بزنید

... از این است‌که می خواهند ازحنجره ... بخوانند ...

هنرمند نسل جوان میگفت: ازرنج وانــدوه‌انسانها عذاب میکشم

دیگران بخواند وصدای خودرا به تقلید از فلان آوازخوان به شهرت رسیده هم آهنگ سازد ،وقتی هم کــه به شهــرت رسید و برسکوی محبوبیت تکیه زد ، از کسانی که می خواستند اورا دنبال روی کنند وتقلیدی کورکورانه ازشیوه اودر اجرای پارچه هایش داشته باشند دلخور بود وباری در همین زمینه ودر گفت وشنودی با نگارنده گفت که :

من واقعاً متأسف هستم وتـأسفم از ایـن است‌که می خواهند ازحنجره من بخوانند ... اگر بخوانند به جای احمد ظاهر خود شان باشند، بدون شك در میان شان استعدادهایی هست که خوب رشد کند وبار ور شــود ، اما در غیر این صورت جز اینکه وقت خودرا به هدر دهند نتیجه یی ندارد ، چرا کــه مردم آواز احمد ظــاهر را دوست دارند . این را هم دوست دارند که این آواز را از حنجره کسی که میکوشد مثل احمد ظاهـر بخواند ....»

احمدظاهر با آنکه در اجرای آهنگهایش کاپی خوانی موی به موی را قبول نمیکرد و خودش می گفت که : کـاپی خـوانی هنر نمیباشد !» پارچه های زیادی را ازاین جا وآنجا، از موسیقی غــربی وموسیقی هندی وایرانی میگرفت وآنرا در چارچوبه تازه یی به اجرا می آورد وبا شیوه خود می خواند . شیوه یی که در آن خصوصیت های اصلی آهنگ مسخ ودگر گون نمیشد و فقط در فورم وشکل اجرا با تغییراتی به همراه بود .

باآن هم‌خلاف برداشت برخی‌ازپرودیوسران رادیو وتلویزیون وهمه آنانیکه مرده دوستی رابه عنوان یك‌رواج معمول در کار برد هنر کشور ما پذیرفته اند ، نمیتوان به آسـانی در مورد احمد ظاهر سخن از آفرینش هنری وخلاقیت وابداع وبه وجود آوری یك مکتب تازه به وسیله وی سخن گفت کــه چنین بیراهه روی هایی که بر ذهنی گرایی مقاله نویس های مدحیه پرداز استوار است نه تنها ارجی تازه برکــار هنرمند محبوب نیست ، بلکه در دیدگاه آنانیکه میتوانند در کارهای هنری شناختی داشته باشند نفی ارزش هایی است که به راستی آواز خوان نسل جوان به آن اعتقاد داشت .

احمد ظاهر ذوق هنری در خور ستایش و استعدادی بارور و شگــرف داشت، او زود درخشید، زود دردل هاجای گرفت وزوددیگران را عقب زد وبر سکـوی شهرت و محبوبیت تکیه کرد .

ا وبدون شك دریك دهه اخیر بی رقیـب ترین آواز خوان نسل جوان بود وآهنگ ها وآواز هیچ خواننده دیگر به اندازه اودردل جوانان نمی نشست ، آنها را به شور وهیجان نمی آورد، تخم شادی را دردل هانمی کاشت وشنونده نو جــوان را به رقص وپایکـوبی وانمیداشت وشاید تا هنوز هم‌که در سالروز مرگ وی به سوك نشسته ایم هیچ آوازخوان جوانی نتواند تا مدت ها بامرده اوبه رقابت هنری برخیزد ، اما باز هم این هاهیچکدام نباید موجب گردد که زیر تاثیر احساسات رویم واین قضاوت نگارندگان رادیوتلویزیونی را بپذیریم که :

«ـجای اوتادهه هاوسده‌هادرهنر موسیقی ماخالی خواهد ماند» چراکه جامعه هر گــز از تکامل بازنمی ماند وچه بسا کــه همین اکنون، در همین لحظات ما فراوان استعداد ها وظرفیت های در نطفه خفه شده ویا بـه شناخت وباروری نیامده یی در زمینه هــای هنر موسیقی خود داشته باشیم که اگــر شرایط مساعد گردد، اگر امکانات بــرای سازندگی کار سازی گردد واگر زمینه های تشویقی برای شان به وجود آید بتوانند به تبارز کشیده شوند، پیشروی کنند و مردم به خود شان وهنر شان ارج گذارند و هرگز از مایه هنری ایکه از میان خود شان گرفته شده است وبه وسیله هنر مند به انعکـاس می آید خسته نشوند .

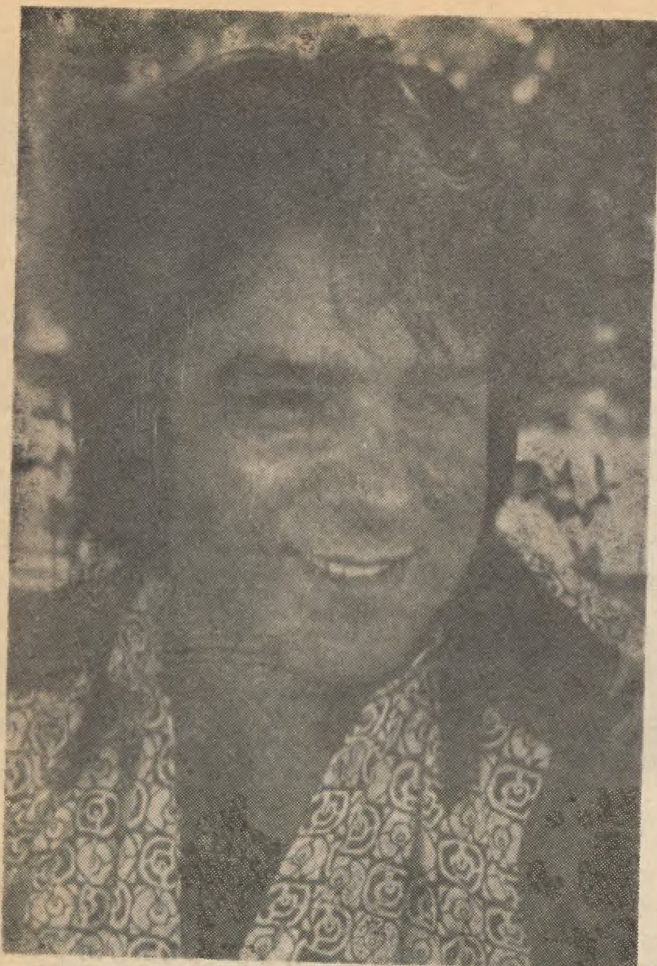
برای بررسی همه جانبه تــری از ارزش هنری کار احمدظاهر وکاوش در انگیزه هایی که از او آواز خوانی بی رقیب در ساحــه موسیقی لایت کشور ما ساخت باید به‌مروری هر چند کوتاه از عوامل وشیوه کــاراو بپردازیم .

اگر از شرایط وامکانات وسیع اقتصادی واجتماعی و حتی سیاسی که در شگوفایی **وباروری استعداد وظرفیت درسطح بالای‌هنری** احمد ظاهر نقش داشت بگذریم و فراموش کنیم‌که چه درمحیط خانواده یااستودیو های رادیو وسالون های مشق برای این هنرمند شرایطی وجود داشت که شاید هیچ یك از آواز خوانان نسل جوان ما از آن بر خور دار نبودند ، میرسیم به این موضوع که احمدظاهر جوان و هنر مند خودش نیز در ساحه کارش رکود وتوقف را نمی پذیرفت پیگیری وپشت کار داشت ، او می خواست با هنر خود دردل ها واحساس نوجوانان و جوانان حکومت کند ودر این کار پیروز بود و کامگار ـ چرا که از همه اشتباهات دیگران انتباه میگرفت وآواز گرم وزنگدار وی هم در بر آورد این آرزوی او سهم قوی داشت .

احمد ظاهر میدید که آواز خوانان ماوقتی روی سن قرار می گیرند یا مجسمه وار مـی **ایستند وانگار فقط لب‌ودهانشان‌است که‌باید** بجنبد ویا اینکه دلقك وار و نا موزون بـه اندام خود پیچ و تاب میدهند وطبیعی بود که در هر دو مورد جز اینکه شنونده به فـاژه کشیدن وا داشته شود و خسته در نیمه های

ننگیالی- احمدظاهر نه‌نوت غربی رامیدانست‌ونه‌هندی را اما ...

اوپرشور وهیجانی می‌خواند ودیگران رانیزبه‌هیجان می‌آورد

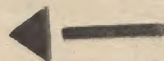
کنسرت از سالون خارج گردد نتیجه یی‌نداشت امااوچنین نبود مایم چهره داشت ومیکوشید مفاهیم تصنیف و شعر را تبارز دهد ودراحساس شنونده خود جایگزین سازد ، حرکات‌موزون و سریع داشت که در اوج دادن شادی‌آفرینی کمك میکرد ـ او نه نوت غربی را میدانست ونه از هندی را اما به کمك استعداد خود این دو موسیقی نا همگون را با موسیقی بو می ومحلی ما در آمیخته بود ـ بی آنکه مسخ کننده باشد ویا به وجود آورنده یك مکتب تازه در موسیقی به گونه یی که برخی از قلم بدست های ستایش گرومدیحه سراادعادارند چرا که ابداع یك مکتب خاص دریك بخش هنری دانش‌می خواهد ...به آگاهی نیازدارد، مستلزم سال ها تحقیق و تجربه و کاوش در پدیده های هنری میباشد واحمد ظاهر آواز خوان بود ونه دانشمند .

احمد ظاهر کمتر از آن مطالعه داشت که برای یك هنرمند وشگوفایی هنر او ضرور مینماید ـ اوگاهی شعر ها راغلط می خواند وتصنیف هایش غالباً نه پیامی در خودداشتند وله میتوانستند واقعیتی از درون جامعه را انعکاس دهنددر حالیکه هنردر پهلوی‌بالندگی وپویایی خود باید نقش آگاهی دهی و پیام رسانی را داشته باشد ـ هدفی را دنبال کند وچیزی برای گفتن داشته باشد که بالا تر از سوز نامه ها وفرا قنامه ها ووصال نامه ها باشد اما این گفته هر گز موقف احمد ظاهر را در میان آواز خوانان ما پائین نمیاورد چرا که با تاسف هنر معاصر ما در بیشترین‌سال های عمر خود چنین بوده است اما میتواند هوشداری باشد برای آنانیکه فقط آواز خوب داشتن را ومورد علاقه گرفتن را وبر سکوی شهرت و محبوبیت تکیه زدن را به عنوان دانش هنری داشتن پذیرا میگردند که اگر چنین باشد آواز خوان دیگر ما بیلتون که ترانه هایش در روستا های ما در میان بیش از هشتادو پنج در صد ده نشینان ما ورد زبان هاست باید علامه باشد واز دانشی گسترده برخوردار فریفته شدن ومغرور نگشتن یکی دیگر از پایه های اساسی بود که شهرت و محبوبیت احمد ظاهر را در خود تکیه داده‌بود اومانند خیلی های دیگری که‌در میان چند هورای تشویق آمیز می انگارند به پایان راه رسیده اند نبود ، وبه همان پیمانه یی که کارش با تشویق روبرو ، می شد به شدت مشق وتمرین خودمی افزود تامبادا هوا خواهان آوازش را از دست بدهد .

ودراین مورد خوتش میگفت :

«غرور هنری شکست هنری رابار میاورد، در کار هنر رقابت سازنده است ، امامشروط به اینکه این رقابت ها سالم باشد ونه‌حسادت آمیز .»

لطفا ورق‌بزنید

استاد سرمست: احمدظاهر روش خاصی‌در آواز خوانی داشت اما سبکی تازه را ایجاد نکرد

دسته های گلی که‌در روز تدفین احمدظاهر برمزار اوگذاشته‌شد نمایی بود ازعلاقه مردم وهنرمندان مابه‌هنر او

واین سخنی راست است که او خود به هیچ کس حسادت نمیورزید .

باآنکه در زندگی از رفاهی کامل برخوردار بود وهر گز نه مزه فقر را چشیدونه هم بادشواری هایی روبرو شد که اکثریت نزدیك مردم همیشه و در زندگی روزانه خود با آن مواجه میباشند - هیچ وقت احساس آرامش کامل نمیکرد - همیشه درسیر وسفر بود- کشور ها را در می نوردید واز شهری به شهر دیگر پامیگذاشت وباز بارسفر رامی بست و بسوی دیاری دیگر راه می کشید - خودش دراین باره وبه پاسخ پرسشی در همین‌زمینه چنین میگوید :

- «من دراین سیر و سفر متوجه شده ام که انسان در هر کجایی که باشد در هر موقفی که قرار گیرد ودر هر شرایطی که بسر ببرد ، نمیتواند که از غم بیگانه باشد، نمیتواند خوش بختی را به مفهوم واقعی آن درك کند -همیشه چیز هایی در زندگی هست که آسایش روحی انسانها را سلب میکند و من نهایت آرزویم را دراین می بینم که‌یکروز شاهد خوش بختی انسانها باشم ....»

در خانه اش تابلوی نقاشی داشت که‌نمایی بود از فقر مسلط درجامعه،مردی پیر در حال پینه کردن لباس ژنده اش ،

واو احمد ظاهر به این تابلو عشق میورزید بلی دریك گفت وشنود به او گفتم :

- تو بیشتر از آنکه روشنفکر باشی‌تظاهر به روشنفکری میکنی وگرنه تو از واقعیت این زندگی های فقر زده چه را به تجربه کشیده یی که نمایی ازآن را همیشه در جلو چشمت کشیده یی ؟

واو پاسخ داد :

- هم تو وهم همه‌ی مردم فقط با یك رخ شخصیت من آشنایی دارید واحمد ظاهری را می شناسید که‌شادست‌و شادی آفرینی‌میکند- اما درون من همیشه برای همه تاریك بوده است وواقعیت این است که من از رنج مردم رنج میبرم واز فقر حاکم در میان مردم دراندوهم واین تصویر را به آن جهت دارم که همیشه برایم هوشدار میدهد‌که برای‌کی وچه کسانی باید آواز بخوانم ...

بااین همه اوهرگز جزدرسالون های مجلل آواز نخواند وفراموش هم نکرد که بایدگاهی در خدمت مردم قرار گیرد که کنسرت های او به نفع مبارزه با بیسوادی ، بانك خون و موسسات دیگر از این قبیل نمونه یی است برای فعالیت هنری او دراین زمینه ها .

برای آشنایی‌وآگاهی ازنظریات وچگونگی ارزش گذاری موسیقی دانان به هنراحمدظاهر گفت وشنودی داریم کوتاه وفشرده با مسحور جمال رئیس موسیقی، استاد سر مست رهبر آرکستر، وهاب مددی مدیر عمومی موسیقی رادیوتلویزیون وننگیالی ترومپت‌نواز مشهور که در این جا از نظرتان میگذرد .

نخستین پرسش برای این چهار تن چنین طرح میگردد :

- برخی از نویسندگان وقلم به دست های مطبوعات ورادیو تلویزیون در نگارش هایی پیرامون هنر احمد ظاهر وی را به وجود آورنده یك سبك خاص در موسیقی کشور میدانند به این ترتیب که وی با آمیختن موسیقی غربی، موسیقی آزاد هند وموسیقی بومی ومحلی افغانستان توانست شکل جدیدی از موزیك را ابداع کند، شما چنین برداشتی را چقدر تائید ویارد می کنید ؟

مسحور جمال :

احمد ظاهر هم مانند همه‌ی هنرمندان‌روش خاصی داشت اما روش نمیتواند معنی مکتب رابدهد ، شما میدانید که صاحب مکتب بودن وحتی سبك کاملا مستقل رابه وجود آوردن کاری است بس دشوار که مطالعه و تحقیق وشناخت کامل موسیقی را ایجاب میکند و

چنین کسانی حتی به سویه جهانی کم بوده ودرهر کشور گاه به تعداد انگشتان یکدست هم نمیرسند .

استاد سرمست :

اصولا کسی که یك اثر هنری ویا کار هنرمندی را به نقد وداوری می گیرد خود باید در زمینه مورد بحث آگاهی فنی زیاد داشته باشد که متاسفانه در کشور ماکمتر چنین است ، اگر در نظر دهی‌وارزش گذاری مسایل هنری نظر اشخاص فنی و مسلکی گرفته شود چنین اشتباهاتی در داوری ها رخ نمیدهد .

ننگیالی :

یك علت عمده این جاروجنجال هادر این است که احمدظاهر از شهرت ومحبوبیت فراوانی برخوردار بود ودر نتیجه کسانی که شناخت شان از موسیقی سطحی بود و نمیتوانستند از نظر فنی قضاوت سالم داشته باشند، موفقیت احمدظاهر را با معیار های غیرواقعی به سنجش میگرفتند که یك مورد آن همین مساله است که شما آنرا به طرح آوردید .

وهاب مددی :

یك نکته در کار احمدظاهر مشخص است وآن اینکه او نخستین کسی بود که استفاده از وسایل مدرن برقی موسیقی غربی را در افغانستان متداول ساخت .

- دریکی از برنامه های تلویزیون که به خاطر بزرگداشت از احمد ظاهر تهیه شده بود چنین ادعا شدکه جای وی تادهه هاوسده هادر موسیقی کشور ما خالی خواهد ماندواین موردی است که در مطبوعات کشور نیز بارهانوشته شده است ، شما این نظر راباتوجه به اینکه همه شئون وپدیده های هنری در سیر تکاملی جامعه به سوی پیشرفت روانند، تاچه اندازه مورد تائید قرار میدهید ؟

مسحور جمال :

منطقاً هر چیز مثل خودش است و اگر ازاین زاویه به مساله بنگریم جای هرکسی که میمیرد نه تنها در طول چند دهه وسده بلگه برای همیشه خالی میماند، اما اگرسخن به گونه مقایسوی به طرح آید بدون شك جامعه مادرراه شکوفایی روان است وفرهنگ وهنر مادرراه تکامل خود به پیش میرود و مادر هنر موسیقی نیز روز بروز هنرمندانی برجسته آ رخواهیم داشت .

استاد سر مست :

این مسایل مربوط به این میشود که شرایط وامکانات چگونه به بررسی می آید ویك کارهنری به اساس چه معیار هایی به قضاوت کشیده میشود .

ننگیالی :

به تائید گفته سرمست می افزایم که اگر موضوع از جهت محبوبیت احمدظاهر در میان نسل جوان به طرح آمده باشد شاید مدتی طول بکشد تا آواز خوان دیگری به میزان این خواننده محبوب شود .

وهاب مددی :

من هیچ وقت از نیروی خلق ها واز استعداد ملت ها انکار نمیکنم ، بدون شك

بقیه‌درصفحه ۴۱

مسحور جمال میگوید : من هفتاد- درصدموفقیت احمدظاهر را درشرایط مساعدی‌میدانم که‌برایش مهیابود

برگزیده‌هایی ازمیان فرستاده‌های شما

درسوگ احمدظاهر

سوچ رادیو را می چرخانیم و صدای همراه با موزیك به گوش مان میرسد • این صدا برای همهٔ ما آشناست لحن دل انگیز ایـــن صدا در لای پرده های دلپذیر موزیك ، حالت

خاصی به هر شنونده می‌بخشد شنونده باشنیدن این صدا خودرا در دنیای‌دیگری می‌یابد ،دنیای که‌در آن سکوت ویکنواختی اصلاراهی‌ندارد• لحظه بعد صدا خاموش می‌شود وشنونده باتکان دادن سر به خوانندهٔ آن‌آفرین می‌گوید •

آری ! این صدا، صدای احمد ظاهر است • احمد ظاهر هنر مند ستا رهٔ تـــا بنـا ك

درآسمان هنر وموسیقی کشورمان که‌در خشید وشهرهٔ محفل هاگشت • اواز همان هاوان‌شباب وقتی به‌دنیای موسیقی‌روی‌آوردفقط متوجه‌دوچیز بود ، مردمش و هنرش •

احمد ظاهر تجارت رادرراه هنر خویش‌پیشه نساخت بلکه مردمش رادرنظر گرفت•اودرراهی قدم می‌گذاشت که رسالت هنری اش تقاضا میکرد • اودرپی آن بود که شنوندهٔ آوازش را راضی نگهدارد •

طوریکه خودش می‌گوید :

«هنرمند حق ندارد همیشهٔ فقط چیزی را که خود ش دوست دارد تحویل مردم‌دهد• مردم شادی می‌خواهند وآوازی که غصه های خودرا درآن بشویند و هنرمندهم باتوان هنری اش این خواسته را برمی‌آرد » •

آوازهٔ هنر احمد ظاهر روز به روز راهشـــ رادردل دره هاو کوهپایه های کشور مــــان

می‌پیمود صدای احمد ظاهر در بزم دو ستا ن شادی وسرور می‌آفرید •مردم‌از شنیدن صدای اوحظ می‌بردند • وقتی‌اوروی ستیژ ظاهرمی‌شد خوشی وهلهلهٔ مردم درفضامی‌پیچید وجوانان به سازش رقص وپایکوبی می‌کردند •

صدای احمد ظاهر به هر گوشی که می‌رسید تاثیری‌بجا می‌گذاشت وچنگی بردل ها مـی زد

آوازهٔ هنر احمد ظاهر در قلمرو کشور مامحدود نماندودر آنسوی مرز هانیز راهش راباز نمود•

احمد ظاهرهنرمندی‌بود مبتکر،قسمیکه‌خودش می‌گوید :

«من‌به مسلهٔ ابداع ،ابتکار و نو آوری‌خیلی ارزش می‌گذارم • نمی‌خواهم آهنگ هایم شبیه هم باشند ، دوست ندارم به کهنه بسازم وهمیشه برای یافتن تازه های دیگر روانم •»

دوستان ! نام احمد ظاهر در هر جا وهرمحفلی برسر زبان هاست ولی خودش دیگردر میان مـــا نیـست • جـــا یـش در قـطـــا ر

گلهای بوستان هنر وموسیقی خالیست ، او قربانی شد وبه دیار نیستی سفر کرد • بلی! قربانی •••• قربانی دشمنان انسانیت ، شرف ونا موس .قربانی انسان های‌که از مفهوم‌هنرو موسیقی اصلا حرفی هم در کلهٔ شان سراغ نمی‌شد • امین جنایتکار وباند خون آشامش‌بر احمد ظاهر این افتخار هنرو موسیقی کشور ما نیزرحم نکردواورا قربانی‌هوس‌های‌شوم‌خویش ساختند ولی‌این فرومایگان وشمنان هنر نه فهمیدند که احمد ظاهر گهری بود کمیاب

احمد ظاهر خودرا مسؤول احساس می‌کرد، مسوول در برابر مردمش و هنرش •اوصادقانه آرزومند خدمت به هنر و موسیقی کشور خود بود• ولی اورا مجال بیش ازین ندادندوبدیار نا بودی روانش کردند •

بلی ! احمد ظاهر قربان هوا وهوس انسا- نهای نااهل شد ولی هنرش زنده است ونامش بر سر زبانهاست •

هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد به عشق
ثبت است بـر جریده عـــا لـم دوام مـــا

محمد حسن‌بیژن

به‌یاد آنروز که‌شمع عمر هنرمـنـد محبـــوب،احمد ظاهر ،خاموش شد•

مرغ اجل

ای اشك من زدیده بیادش چکیده رو
حسرت سر است جای هوس گاه زندگی
کرده سفر ظاهر مازین جهان غـــــم
باری سرت زتابوت نازت عزیز مـــن
دوستان همه داغدار ز مرگ‌تو گشته اند
دانیم که‌سیر گشته‌ئی‌از وضع‌آن خسان
بگرفته اوج شهرت تو در جهان مـــا

بی باو سرتو از پی جانان دوید ه رو
زین دشت پر ملال نفس چیده چیده رو
ای دیده خون ببار وگریبان دریده رو
بیرون کنی و آه و فغانم شنیده رو
اندك نظر زبهر خدا ، ای رمیده رو
آئینه وار حسرت ما را تو دیده رو
ای نو طلوع ستارهٔ صبح نادمیده ؟ رو

«کیوان» کجا چو مرغ اجل رام میشود
بی‌باو سر تو ازپی جانان دو یـده رو

کیوان

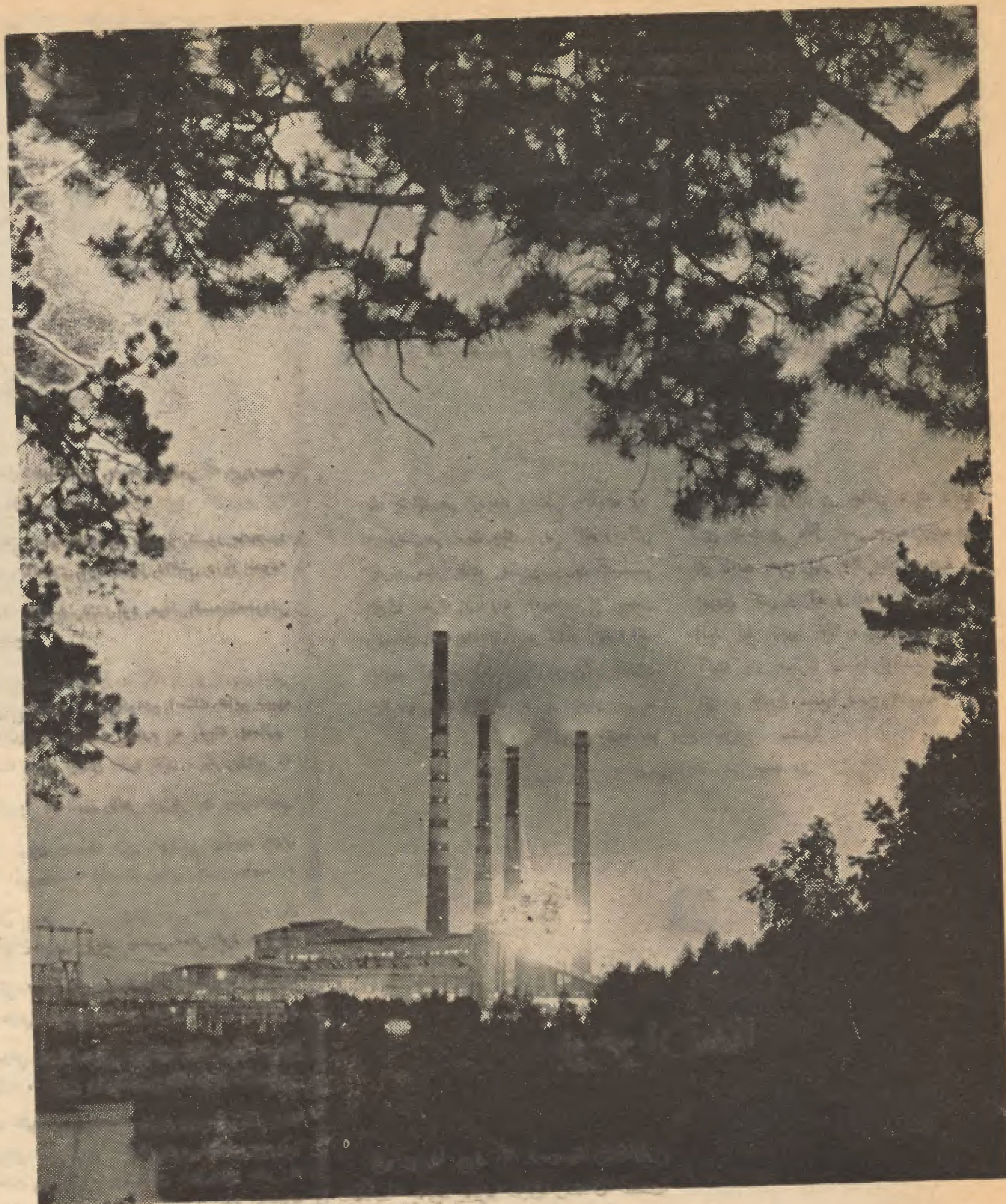

برمزار تمنا

ای بیوفا برو که شبستا ن‌خاطرم
دیگر نه جای جلوه ذوق وصال تست
زاند م که پی‌به‌رازنها ن تو برده ام
کابوس خواب‌راحتم‌هرشب‌خیال‌تست
ای کاش با تو هیچ مقا بل نمیشد م
میخواستم زپرتو پندار تا بـنا ك
نور چرا غ خلو ت اندیشه‌ام شوی
میخواستم چو مر غ سبکبال آرزو
تا آخرین دیار خدا همر هم شـو ی
اکنون به‌خویش گریم‌و برآرزوی‌خویش
در آسمان روشن اشعار دلکشـــم
دیگر نتابد اختر چشمان مست تـو
گردیده چهره ات به غبار گنه نهان
خاموش گشته شمع محبت بدست‌تو
دیگر تو آن ستاره رخشنده نیستی
ای بیوفا که شهر ت هنگامه‌خیز تو
مرهون شور عشق من ونا له منست

گربر سرو فای توشد نام وننگ من
پاداش‌آن‌بدست تو پیما ن شکستن است
نی نی تو قدر عشق ندانسته ای هـنوز
بگذاشتم ترا به هو سهای‌شوم‌تو
پنداشتم چنانکه نه ای آشنا ی مـن
شبها برو به خلو ت دیوا ن پارسا
برهر لبی که دلت خواست بو سه هاشکن
دیگر تو آن فرشتهٔ پارینه نیستـــی
زین بعد بر مزار تمنا کنم فغـــا ن
آینده را به ماتم بگذشته بسپـــرم
دامان‌دل به اشك غمت شستشودهم
وزسینه‌داغ مهر ترا پاك بستـــرم
دیگر نه اعتماد به هر بی وفاکنـــم

انتخاب از راحله ابوی

دشوروی اتحاد دسایبیریا په سیمه کـــیدنظروف د حرارتی بریښنا دستیشن یوه‌منظره

دادمحمد (رسا)

غوره معلومات

شوروی اتحاد چی د ځمکی د کر ی‌دوچی شپږ مه بر خه نیو لی ده په دی جمله کی داروپا د خاوری تقریبا نیمائی بر خـه او داسیا دخا وری در یمه بر خه شا ملـه ده دا هیواد دلـــویدیځ خـــخه ختیـــځ ته دطول البلد څه د پاسه‌یـــو سلودوه‌اویـا درجو تـــړنه غځیدلی دی . هیواد نـــهایـــی نقطی یو له بل څخه دومره لری پرتـی دی چی د سا عت دېل لید و دیا ر لس سیمی لری که په یو سر کی شپه وی په بل سرکی به‌نی و رځ وی لکه چی په کو ر یل کی سبا وو ن پیل شی نو په مسکو کی شپه‌راځی داوسپنی گـړندی ریل ددی هیواد د ختیځ څخه لو ید یځ پو ری څه دپا سه یوه هفته کی رسیږی ددغه هیواد دکور نیو لا ر و کر ښو او ږ دوا لی شپږ سوه پنځو س زره کیلو مترو ته رسیږی اتلنتیك (شما لی- قطب) بر خی په دایمی ډول کنگل او د ماوراء قفقاز بر خی نیم گر مسیر ، دترکمنستان سوځنده‌ډاگونه او دسایبریالایتـــنا هـــی ځنگلونه ته دپامیر اوتیان شیان غرنـــی لړی چی اسما ن ته جگی شو یدی داوکر - این او کازا خستا ن هوا ری د شتی ددغه هیواد در نگا ر نگ جو ی او ضا عو سبب شو ید ی .

دشوروی اتحاد دوه سوه شپتو ملیو نو وگړو څخه چی په یو سلو دیر شو ژ بو خبری کو ی دلیك لپاره دپنځو الفبا ء څخه کار اخلی .

شوروی اتحاد دماشین‌جوړولو پـــه‌صنعت کی دنړی دو همه در جه هیواد دی او تقریبا دنړی یو په پنځمه بر خه تو لید په دی‌هیواد کی کیـږی دترا کتورونو جوړولوپـــه‌صنعت کی دامر یکا د متحد ه ایا لا تو څخه‌مخکی تللی دی او د کیماوی مواد و په تو لید کی په نړی کی لمړی مقا م لری چی دنو لس سوه څلوینتم کال پر تله په دغو تولید - اتو کـــی پنځوس واری زیاتوالی راغلـــی دی دغه هیواد په کا ل کی دو ه ملیو نه مو ټری جو ړوی چی دریمه بر خه ئی بار وړونکی مو ټری دی .

ددی هیواد په سلو کی دوه شپیته وکړی په ښا رو نو کی ژوند کو ی همدا رنگه په دغه ستر هیواد کی دیا رلس زره ما شومان په کا ل کی دنیا ته را ځی او اوه زره‌پیغلی اوځوا نا ن سره واده کوی ددی لپاره چی دواده کـــولـــو ښـــه ز مـیـنـه مسا عد ه شوی وی نو د واده لپاره منا سب عمر د څلوینتو څـــخه تر پنځه‌ویشتوملیونو پوری ټا کل شو ید ی د شپیتو ملیو نـــو کورنیو څخه تقریبا دهغوی‌نیمابنـــی بـــرخه دری یا څلور ما شو ما ن لری دا دد ی‌لپاره دی چی د یوی خوا کورنی و کو لای شی په ښه ډول د خپلو او لادونو روزنه و کړی او دبلی خوا دمور صحت او ژوند هم پـــه نظر کی و نیو ل شی . هغه کو رنی چـــی ما شو ما ن ئی دپنځو څخه زیا ت وی پـــه سلو کی یو و یشت جو ړوی . د شو روی اتحاد اتباع (نر،ښځـــه) کـولای‌شی چـــی‌د بهر نی سړی او یا ښځی سره واده و کړی په دی ورو ستیو کلو کی اته زره شورویانو دبـــهرنیانو ســـره واده کـــړیـــدی او دخپل میړه او ښځی و طن ته (ټول ټال دنړی یو سلو لس هیواد و نو ته) تللی دی .

دشو روی اتحاد دخلك دنړی دټو لو ولسو څخه زیات کتابونه لولـــی (دا خبره دیـــو- نسکو د معلـــو ما تو په تا یید) چـــی‌په منځنی تو گه دهر ی کو رنی په تنا سب څلور نشر ئی هغوی ته رسیږی په دغـــه هیواد کی د کتا ب چا پو لو دوه سوه‌شپږ دیر ش مو سسی فعا لیت کو ی چی پـــه یو کا ل کی یو سلو اتیا ملیا رد ه ټو که چا پ شوی کتا بو نه ټو لنی ته وړا ند ی کوی په دغه هیواد کی اته زره ور ځپا ڼی دشو روی اتحاد د مختلفو ملیتو نو په اته پنځوس ژبو او بهـــرنیـــو نهـــو ژ بـــو نشرا ت کو ی چی د یو وار مجمو عی تیراژ ئی یو سلو پنځه شپتو ملیو نو نسخو تـــه رسیږی له دی شمیر څخه څه دپا سه‌پنځه ویشت ملیو نه نسخی د (پرا ودا) ازویستیا) او (ترود) دور ځپاڼو بر خه ده همدا رنگه دشوروی اتحاد دمختلفو ملیتونو په اته څلو یښتو ژبو او بهر نیو پنځه و یشتو ژ بـــو پنځه زره هر رنگه مجلی په دغه هیواد کی خپر یږی په نو لس سوه اوه او یاوم کا ل کی دبهر نیو لیکو الا نو یو زرو شپږ سوه اثار دیو ملیو ن ټو کو په‌شمیرخپاره‌شوهمدارنگه دری سوه پنځوس زره کتـــابتونونه دخـــلکو لپاره په وړیا توگـــه پـــه خـــدمـــت کـــی دی چی مجمو عا څلور عشا ر یه دوه ملیا رده ټوکه کتابونه او مجلی لری‌او په کارکـــی دغه کتابتونونه یـــو ملیون ټوکـــه‌کـــتابونه له بهر څخه واردوی .

دشوروی اتحاد په مسلکی ټولنیزو اتحاد- یوکی یو سلو دیارلس ملیونه خلك غړ - یتو ب لری چی ټول ئی با لغ دی د شوروی اتحاد په عالی شورا کـــی یو زر اوپنځه سوه اوه لس نفر و- کیلان مو جو د دی

دشوروی اتحاد دسولیك ماسك‌په‌سیمه .کی‌دکانو دپلټنی او اکتشافی چارو یوه‌ډله‌ماهراند خبروپه‌حال کی ۰

دشوروی اتحاد دخلکو لسم پنځه کلن‌پلان داندازه شوو تو لیدا تو علاوه دپنځوملیا ردو روبلو په بیه زیات تولیدات شو یدی

او نړی ته و ړا ندی شو یدی .

په دغه هیواد کی دنو لس سوه شپږ‌شمېتم ځخه دنو لس سوه شپږ او یاوم پو ر ی

دخه پا سه اته و یشت زرو کلخو زو نو او یوا تیا زرو سوف خوزونو په لر لو سره شپا ړس ملیو نه هکتاره ځمکه خرو بـــه کړی ده چی په ټول هیواد کی د کر نـــی وړ ځمکه له اوه و یشت زرو هکتارو ځخه زیا ته ده . همدا شا ن دغه هیواد پنځه سوه دری اویا حرفوی تیاترونه لـــری‌او پـــه

کال کی ۱۲۰ ملیو نه لیدو نکی د غوحرڼوی تیا ترو نو ته دسیل لپاره ور ځی د تیا سر دټکټ بیه دنړی د ټو لو هیواد و ځخه ارزانه ده په شوروی اتحاد کی دفلم اخستلونـــه‌ دیرش شر کتو نه مو جود دی چی پـــه کال کی ټو ه سو ه څلو یښت هنری فلمونه او څلو یښت مستند فلمو نه تو لید وی .

دشوروی اتحاد بیړی د نـــړی‌نیـــمائی‌برخه بارونه انتقالـوی د نړی ډیوسلو ډیـــرشو هیواد و په یو زرو څلور سوه بندرو نو کی لنگر اچوی .

همدارنگه دغه هیواد دنفتو په ایستلو کی په نړی کی لمړی مقا م لری چی په کا ل کی دپنځه سوه شپږ څلو یښتو میلو نـــو

ددووسوو زرو کیلو واټو په‌ظرفیت‌دشوروی اتحاد دبرښنا دجنیریتر ونو دانجنیری دبرخی یوه ځنله۰

ټنو تیلو په ایستلو سره د ټو لی نړ ی یو په پنځه برخه تیل راوکاږی دتیـــــلو دنلو نو او ږ دوالی پنځو س زره کیلو متره او دگاز د نلو نو اوږ دوا لی ئی سلو زرو کیلو مترو ته رسیږی په دغه هیواد کـــی دگا ز دایستلو خا ص سیستم مو جود د ی چی دهغی پوسیلـــه کولی شی چی یو زرو- پنځه کیلو واټه گاز تولید کـــړی شوروی اتحاد د بر یښنا په تو لید کی خو را ډیر پر مخ تللی دی چی د بر یښنا شل‌فا بریکی دیو ملیو ن کیلو وا ټه بر یښنا په ظرفیت جو ړی شو یدی په مجمو عی ټول په کال کی ددی تریلنو نه کیـــلو واټـــه دبریښنا انر ژی په سا عت کی تو لید وی .

په شوروی اتحاد کی د مذ هب پو : ه آزادی شته دی هر څوك کولی شی چی په آزادانه توگه خپل مذهبی مراسم پر ځای کړی . په دغه هیواد کی شل زره عبا د تـ ځایو نه او صومعی مو جودی دی چـــی‌په بیلو بیلو مذ هبی اتحاد و پو ری تړ لی‌دی ټول مذ هبو نه دمسا وی حقو قو څخه برخور داره دی په ۱۹۷۶ کا ل کی د لوی اسقف ریا ست د تو را ت او انجیل‌نوی چا پ‌تهیه کړ. همدا رنگه د منځنی آسیا او کازاخستان دمسلما نا نو مذ هبی اداری په خو ورو ستیو کلو نو کی شپږ ځله د قرآن مجید د(الجمع الصیحـــــح) او(لارب المـــقرد) پـــه‌نامه‌د امام البخاری در وایتـــونو مجموعـــه او د حضرت عثما ن (رض)د قرآن مجید تا ریخ چی په تا شکند شته چا پ کړی دی .

مادر

می‌بستند ، دیگر نفس نمی‌کشیدند واندکی بعد جز جسد سرد و بیجان در روی بـــرف هـــا نبودند وجسد های یـــخ‌بسته آنهارا دیگرامکان نداشت هموار کرد۰

ماکه قوی تر بودیم، پیش می‌رفتیم ۰مغزهای ماازسردی زیاد قوه ادارك خود را از دست داده بود ، ولی بااین هم‌در ظلمت‌بیابان پر برف وهو ای سردی که سنگ را می‌ترکاند ، درمیان مزارع مرگ آور ، درحالیکه از در دور نج خم شده بودیم ، پیش می‌رفتیم ۰ ما شکست خورده بودیم وناامیدی‌کامل‌سراسروجود مارافراگرفته بود ۰ از همه زیاد تر احساس تنها یی وبی چیزی ، آخر شدن رمق زندگی وانتظار مرگ ما را درمیان پنجه های‌خودمی‌فشرد۰

دراین وقت ۰۰ آری دراین وقت بود که آن پیرمرد عجیب رادیدم ، پیرمردی که دو ژاندارم از دو بازوی او محکم چسپیده‌ودر جستجوی یك افسر رهنمابودند ، زیرا گمان می‌کردند ، اسیر آنها یك جاسوس است ، کلمه «جاسوس»فورا درمیان سر بازان انتشاریافت وهمه دور پیرمرد اسیر حلقه زدند ۰

یك صدا گفت :

ـ باید فورا اورا تیر باران کرد ۰

تمام سر بازان را که خودشان به چشم‌سر مرگ‌رارو بروی خود میدیدند وبه سختـــی می‌توانستند خود را در روی پاهای شان نگه دارند ، یك غضب وخشم‌خارق‌العاده وحیوانی مغلوب نموده بود ۰ آنها میخواستند که اسیررا تیر باران کنند ۰۰۰ گویی به‌این صورت عطش انتقام آنها خاموش می‌شد ۰

من میخواستم چیزی بگویم ، زیرا در آنوقت قوماندان دسته ای بودم۰ اما در آن هفته ها هیچکس به امر شخص دیگری اطاعت نمی‌کرد ولو که‌آمردسته‌باشد۰ واگرمن‌حرفی می‌زدم‌شاید خودم را هدف گلوله قرارمیدادند، آنوقت‌یکی از آن ژاندارم ها روبمن نموده گفت :

ـ از سه روز به اینطرف این مرد عقب‌ما می‌آمد واز همه جا راجع به سربازان طوپخانه سوال هامی‌کند من برای اینکه سخنان‌آن‌مرد بدبخت را بشنوم سوال کردم :

ـچرا اینجاچه‌می‌کنید ... وچه‌می خواهید ؟ چرا عقب عساکر ما می‌آیید ۰۰۰؟

اوبالهجه دهاتی چند کلمه ای ادا کرد که مفهوم آن را ندانستم ۰ واستی مرد عجیبی بود شانه های باریـــك‌اندام کوچك ، چشمان نا آرام ووضع هر اسانی داشت ۰ به این صورت عجیب وشگفتی که‌در مقابلم ایستاده بود ، من نیز فکر کردم‌که حقیقتا سروکارم بایك جاسوس است۰ او بسیارپیروضعیف می‌نمودومرا بانگاه های ملتمسانه‌ای ورانداز می‌کرد۰ سر با زان پیهم صدا می‌کردند :

ـباید اورا تیر باران کرد ۰۰! باید اورا هدف گلوله قرار داد ۰۰۰!

من از ژاندام پرسیدم ۰

ـآیا می‌توانید این‌اسیررا حمایه ونگهداری کنید ۰۰۰؟

هنوز جمله ام تمام نشده بود کـــه یك ضربت قوی مرا بیك طرف انداخت . دوثانیه دیگر سربازان‌بطرف پیر مرد هجوم آورده‌وبا غضب اورا بزمین افگندند ۰ ودر حالیکه بامشت ولگد ودسته های‌تفنگ، براو ضربه های‌شدیدی وارد می‌آوردند، اوراکشان،کشان‌درروی برف‌ها باخود کشیده‌ودر پهلوی در ختی‌انداختند.او تقـــر یبا مـــرده بـــود ۰۰۰ و در ایـــن و قـــت شلیـــك گـــلو لـــه شنیده شدوبه آخرین رمق پیرمرد بیچاره نیز خاتمه‌داد

سربازان با قلب های پراز نفرت وانتقام هنوز هم بطرف اومی رفتند ، فیر می کردند وتفنگ های خودرا پر کرده ، دو باره جسدسرد شده‌اورا هدف گلوله قرار میدادند وشلیك می‌کردند ۰ آنقدر احساسات حیوانی آنهـــارا فرا گرفته بودکه‌برای‌نوبت شلیك‌کردن‌به‌نعش آن پیرمرد بیچاره باهم جدال می‌نمودند ۰

دراین وقت‌دفعتافریادی شنیده‌شد: «پروس ها ۰۰۰ پروس‌ها۰۰۰!»

هرج ومرج ودرهم وبرهمی که دراثر این کلمات درمیان سربازان که روبفرار نمودند به وقوع پیوست قابل توصیف نیست ۰ صداهای شلیك گلوله بطرف آن اسیر پیر ، عقل جلادان بیر حم را زایل نموده بودو نمیدانستند که‌در حقیقت خودشان باعـــث‌این‌غلغله وترس وفرار گردیده بودند۰ آنهارمه‌ای درمیان تار یکی بهرطرف میدویدند وازانظار مفقود می شدند. من‌وجسد آن مرد ودو ژاندارم که از نقطهٔ نظر وظیفه خود نزد من ماندند تنها بودیم آنها جسد پاره پاره وخون آلـــود پیـــر مرد را برداشتند۰ می گفتم:

ـباید اورا دفن کنیم ۰

آنوقت یك قطی گوگرد ازجیب خودبر آورده بیکی از آنها دادم ۰ ژاندارم یك‌عدد آنرا روشن نموده ودر نور آن اینطرف و آنطرف جسد را بدقت ملاحظه کرد ومثل اینکه برای پروتوکولی راپور بدهد ، گفت :

ـملبس بایك کر تی آبی رنگ ،یك‌پیراهن سفید ، یك پطلون و یـــك جوره کفش ۰

شعر منجمد

با مستیی نهفته بشرم از کنار خود
لرزان و ترسناك
دورم نمود وگفت : که دیوانه نیستی .
آن پنجه های نرم
وین چشم پر عتاب
هر دو ستیزه کار
آوخ که در رواج محبت کتاب عشق
حق‌را گرفت وداد به خوبان روز گار
امشب مرا ببخش گلی از بهار خود
این آرزوست پاك
ای شمع ، هوشدار که پروانه نیستی
با حرفهای گرم دل را بگو جواب
مژگان بهم فشان
ما از کتاب عشق گزیدیم باب عشق
این شعر های نغز بمانند یاد گار
از ما نشان شور محبت درین ورق
از دامهای صید گزینان پریده رفت
مرغ گریز پا
تا طرز دلبری
نوشد به روز گار

در دست دلبران فسونکار گیر شد
پیچید دام ، هر چه فزونتر تپیده رفت
آن صید بی نوا
افتاد در بلا ، بال وپر فگار
تا خواست بر جهد که سرا پااسیر شد
اکنون فتاده ام به کنارت زدهر ، دور
آرام و نیمه خواب
اندر جبین تو
بینم تبسمی
ای شام تیره ، پرده فروکش خدای را
کز چشم حاسدان ، شود ایمن دوتیره روز
دل ، از حرارت نفست بر گرفت نور
لب ، بوسه بی حساب .
چرخد بدور من
خود فتنهٔ گمی
زیبا فرشته ای به صفت شعر منجمد
دیشب کنار آیینه تا بامداد بود .
آیینه

نه‌وای

د عشق احساس که‌په انسان کی نه وای
حسن وښایست به په جهان کی نه‌وای
په رڼو شپو کی به ما څه کولی
ځلاندی ستوری که آسمان کی نه وای
خا لی په حسن به مین نه وی زه
ننګ او غیرت که په جانان کی‌نه‌وای
ځلانده ستوری که آسمان کی نه وای
که د خودی جذ به شیطان کی نه‌وای
شیخ به‌هم زما په‌رنګ بدغی وای ربه
که یی مطلب حورو غلمان کی نه وای

مفتون پښتونستانی

شعر من

شعر من آیینهٔ تصویر جانان من است
عکس جانانم‌درین‌آیینه چون‌جان من‌است
جلوه‌گردر حرف‌حرفش گلشن‌اندام اوست
شعر من گلهای رنگین گلستان من‌است
از چراغ داغ‌دل دارد فروغ جا ودا ن
شعر من روشنگر شبهای هجران‌من‌است
آنچه دل گویدزبانم تر جمانی میکند
شعر من صورتگر، پیداو پنهان من‌است
بر سر خاکم نمیسوزد چراغ دیگری
شعرمن‌چون‌لاله ، شمع داغ‌حرمان‌من‌است
بسکه دارد نسبتی‌بازلف شبگون کسی
شعرمن امواج سودای پریشان من است
ناله خیزد همچو نی از بند بندم حیدری
شعر من آوای سوزان نیستان من‌است

حیدری پنجشیری

لذت زندگی

آن نیمهٔ نان که بینوا یی یا بد — و آن جا مه که کو د ك گدا یی یا بد
چو ن لذت فتحیست کـه اقلیمی را — لشکر شکنی جهـا ن گشا یی یا بد

[illegible]

آزادی ومهر

طبیعت هر چه با شد نغز و زیبـا — چو آزادی نبا شد سخت زشت اسـت
جهان در پـر تو آزا دی و مهـر — اگر زشت است و گر زیبا بهشت‌است

[illegible]

بی درمانه دردبن

ځان به‌څه‌کړم چی جانان راسره نه‌وی
درد به‌څه‌کړم چی درمان راسره نه وی
سوی سوی او سیلی به کړم د کومه
چی په زړه اور دهجران راسره نه وی
هم مسلك به دمجنون په‌څه ځان‌شمیرم
شوق وذوق چی دبیابان راسره نه‌وی
دعشق فن زه په څه دستور حاصل کړم

چی دغم نوشت و خوان را سره نه وی
څوك به ستا پر یشانی زلفی کړی‌رایادی
چی فکرونه پر یشان راسره نه وی
د دیدار لایق په څه به دی دلبر شم
چی له اوښکو ډك چشمان را سره نه‌وی
باغ‌و بڼ به‌ذه کمین یوازی څه کړم
چی می سر و خرا مان را سره نه وی
کمین

بهارشاعر

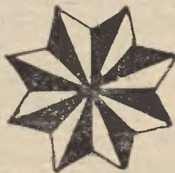
آندم که لاله ها چو شهیدان به رستخیز
رنگین کفن برآمده محشر بپا کنند
وآندم که بلبلان جفا دیدهٔ خزان
بر شاخه‌ها بر آمده گل را صدا کنند
گویند شدهٔ بهار
آندم که دلبران گریزنده از وفا
با عاشقان شوند دگر باره در چمن
آن ، گیسوان بناز بیاراسته بگل
وین ، نو شگفته غنچه ، فرو کرده دریخن
گویند شد بهار
آندم که بردو ساحل دریا کبوتران
پرهای نازنین بهوس شست وشو کنند
وآن سو ، میان موجهٔ گرداب ، خیل قو
عشق گسسته را به تغزل رفو کنند
گویند شد بهار
گویند شد بهار ولیکن مراچه سود
زیرا که هیچ نغمه نخندد بکام من
بشکسته اند شاخ گل آرزوی من
اشك است وآه ، مونس هر صبح وشام‌من
من شاعرم ولی غزلم خفته در گلو
چون موج رود ، رفته به اعماق رود بار
یا چون شراب‌کهنه ، نهان مانده درسبو
دیوانه وار جوشم وبرخود زنم شرار
تنهایم وهماره دل نا قرر من
چون تاربی نوا که به‌سازش نبسته اند
می لرزد و نوا نکند زانکه در بهار
با زخمهٔ فسون خزانش گسسته اند
هرکس به‌تهمتی جگرم خست وسوختم
مانند لاله‌ای که بود رسته برستیغ
در هر بهار داغ ، دلم تازه می شود
اما دلی نسوزد بر حالم ، ای دریغ
بشگفت شنبلیدوبخندید یاسمن
اینهم بهار ، مصرع رنگین روز گار
آیا شگفته می شودم غنچهٔ مراد
زین غنچهٔ شگفته وزین خندهٔ بهار ؟
این رنج من زچیست ؟
که هر لفظ من شعر ،
خاموش می نشیند و فریاد می‌شود ؟
ای غنچه های وحشی وآزاد کوهسار ،
ای بلبلان نغمه گر مست وناقرار ،
وی نو بهار ، ای گل شاداب روز گار ،
آخر کنید بر رخ من هم تبسمی ،
باری ، تر نمی ،
کز مهر بی ریا دل من شادمی شود

الهام

ډیره ښه‌شوه

بیا سحر د بیلتون شپه‌شوه ډیر ه ښه شو ه
د امید رڼا خوره شوه‌ډیره ښه شوه
چی را ووت له پردی نه‌ښکلی یا ر نن
اوس د ټول عالم فتنه‌شوه ډیره ښه شوه
بیا دیی لری کړ پلوله مخه گو ر ی
میاشت له‌وریځی راښکاره‌شوه ډیره ښه شوه
له خور و ځنو یی سل‌بلا کړ ی جوړی
ږو منځ هم په سراره‌شوه ډیره ښه شوه
مینتوب په صورت خوارپه ځان ز هیر کړم
چی په ماتی خوا سره‌شوه ډیره ښه شوه
د یاری ډ یرو غمونووم تنگ کړ ی
چی می خیری دا سینه‌شو ه ډ یره ښه شوه
په مړو ستر گو یی‌دیدن کوه مجر و حه
چی د نا ز په خو ب‌ویده شوه ډیره ښه شو ه

مجروح

وطنه!

وطنه ستا ذالوړو غروته سلام
ستا او سید ونکو پر گنو ته سلا م
تاکی وړمی د آزادی چلیږ ی
د آزا دی لو ړ و بر جو ته سلام
چی پکښی ښی رڼی او به چلیږ ی
ستا ښایسته ښکلو د ر و ته سلام
چی تل یی خیال د آزاشی وی سر کی
وطنه ستا هغو ز لمو ته سلا م
چی پکښی درس د آزا دی زد ه کیږی
وطنه ستا هغی زا نگو ته سلام
چی خپله خا وره ورته سره زرښکاری
هغو ما غزو هغو فکر و ته سلام
چی آبادی د تا کی ځان ستړی کړی
وطنه ستا هغو بچو ته سلام
چی د تا مینه یی را و ښو د له
وطنه ستا هغو ز مرو ته سلام

وطنپال

حقیقت

عقاب دور بین جو یینه را گفت
نگاهم آنچه می بیند سراب است
جوابش داد آن مرغ حق اندیش
تومی بینی و من دانم که آب است
صدای ما هی آمد از ته بحر
که‌چیزی هستوهم‌درپیچوتاب‌است

اقبال

ساقی ته

ساقی ډکی پیالی راکړه لا خماریم
پدی وخت دلیوتتوب کښی‌زه هوشیاریم
ډکی ډکی پیالی را کړه راکوه ئی
راته گوره میخانه کښی لا سر شار یم
د زاهد زهدی خبرو ځنی تیر شه
د زاهد زهدی خبرونه بیزاریم
ماته خپله مینه گرانه ده هر ځه نه
قر بانی زه د همدی مینی د لار یم
میکده کښی بی شرابه بل څه نه وی
ځو چی یم دشرا بیا نو په کنار یم
ساقی لاس دی را اوږده کړه بی نوبته
زه فاروق د شرا بیا نو سره‌یاریم

فاروق حریق

هنرومردم

ضیاء منصور

«داستان یاباز آفرینی زندگی»

هنر به گونه اعم و داستان به گونه اخص در گستره تکامل تاریخی همواره از منبع جوشان و پایان ناپذیر زندگی تغذیه نموده است. آثار جاویدان ادبیات نمایانگر درک وسیع آفرینندگان آن از این منبع بوده است.

داستان در چوب بست شرایط خاص زندگی مادی ومعنوی یک ملت بوجود می آید. در روان اجتماعی ملت زندگی میکند تا روپودش از هوای فرهنگی پیرامون اگنده میشود • و منحیث یک پدیده تازه در درون فرهنگ جاری میشود. همانگونه که هر کودک قبل از تولد ناگزیر در بطن مادر به مرحله معین از تکامل میرسد داستان نیز نیازمند آنست که قبل از زایش در ذهن نویسنده تمام امکانات تولد آن فراهم گردد و بعد از گردآوردن تمام امکانات شناخت عناصر داستان توسط داستان نویس ارائه میشود و کسب هویت کند.

داستان نویس برای آفرینش داستان نیاز مندانست تابا تلاش پیگیر شناخت حس خویش را از مهمترین رکن داستان (زندگی) به شناخت تعقلی رشد دهد. وبرداشت تعقلی خود را از زندگی دوباره در وجود عناصر سازنده داستان تحویل دهد.

زندگی در وجود زمان، مکان، فضاوکرکتر های داستان تبارز میکند. کرکتر داستان تابع زمان مکان و فضای است که در داستان باز آفرینی میشود• مراعات رابطه جدائی ناپذیر کرکتر وزمان و مکان ضرورت ناگزیر هر داستان است •

اگر کرکتر انتخاب شده از ده باشد بایستی تمام خصوصیات روانی، اخلاقی واجتماعی دهاتی در وجودش تبارز کند. جهانبینی و ذهنیت کرکتر تابع خصوصیات اقتصادی و روابط معیشتی دهکده باشد اگر کرکتر در جریان حادثات داستان خصوصیات روحی واخلاقی شهر راتبارز داد نشاندهنده انست که نویسنده رابطه دیالکتیکی کرکتر و مکان را نقض کرده است و داستان نیز برداشت دقیق از زندگی نیست. نادیده گرفتن این رابطه بطور عموم ناشی از برداشت سطحی فرهنگ رابطه های اجتماعی و روان اجتماع است. برای آنکه بتوان فضای فرهنگی شهر را بدرستی شناخت بایستی فضای دهکده را نیز بررسی نموده و آز فرهنگ اجتماع بحیث کل درک روشن بدست آورد چه باشخصیت های داستانی انتخاب شده ازشهر زبان، عمل و خصوصیات روانی شهری را تبارز نمیدهند و یا مسیر سوداگری شهری به اساس او امر نویسنده به ده میرود. خصوصیات اخلاقی خود را بشکل معجزه اسا یکشبه فراموش میکند واستراحت در بستره کثیف دهاتی را با چند شعار روشنفکرانه افتخار میدانند. هر داستان بایستی به شدت روی هم بستگی روان کرکتر زمان و مکان که کرکتر ها در آن حرکت می کند، تکیه کند.

داستان انعکاس دقیق زندگی در ذهن نویسنده و باز آفرینی دوباره آن توسط نویسنده است. اگر این انعکاس ناقص، نادرست و دور از واقعیت باشد باز آفرینی آن ناگزیر ناقص و نادرست و دورازواقعیت خواهد بود. داستان نویس بایستی آگاهی عمیق از بافت شرایطی داشته باشد که شخصیت در آن بسر می‌برد در غیر آن شخصیت زنده‌و قابل پذیرش نیست. کمیدی انسانی نمونه روشن درک عمیق زندگی در ذهن بالزاک است• ازین رو آثار بالزاک بخاطر انعکاس دقیق زندگی موارد ارزنده جهت مطالعه جامعه شناسی فرانسه‌آن عصر بدست میدهد نیکولای لیزروف می نویسد (با ترسیم نمایندگان نمونه وار شرارت‌ها هیجانات، گروه های اجتماعی و حتی حرفه ها. نویسنده تصویری از انسان را در حال حرکت دایمی بدست میدهد.)

داستان نویس نخست مواد کار را از تیپ ها و کرکتر های مشخص موردعلاقه اش و محیط زندگی کرکتر ها و تیپ ها بدست می آورد. بعد از آنکه مواد کار را در ذهنش سبک و سنگین کرد قلمش‌را بصفحه کاغذ به حرکت آورده دست به آفرینش داستان می زند. اگر مطالعه نویسنده عمیق باشد. مواد کارش را بدرستی حلاجی نموده باشد نگاهش‌از سطح به ژرفای مواد کارش لغزیده باشد • از سطح بلند آگاهی برخوردار باشد • درک روشن از علت های حوادث و عملکرد کرکتر های مورد علاقه اش داشته باشد داستان میتواند زندگی را به

این تابلو که‌قسم ریالستیک نقاشی گردیده صحنه‌یی ازمرغ‌جنگی را نشان میدهد

نحوه مطلوب و روشن با زافرین کنند واقعیت های پوشیدهٔ روانی را بر ملا سازد. رابطه های نامکشوف راعریان سازد و دریچه تازه بروی خواننده بگشاید در غیر آن عرضه مفاهیم کلی کشف‌شده توسط دیگران بگفته محمود دولت‌آبادی (باز کردن گرهی تازه نیست بلکه تقلید از روندگان راه های رفته است.) ومادر طول دوره ابتذال چه بسانوشته‌های به نام داستان دیدیم که‌مفاهیم کلی علمی مبتذل کردند و باذهن بیمار این هنررا به لجن کشیدند.

چه بسا نوشته های بنام داستان که درآن تیپ‌مشخص‌رابطهٔ‌ذهن با طبقه خودنداشت نه احساس ونه اندیشه طبقه در آن دیده میشد. روان وزبان کرکتر با موقعیت اجتماعی ارتباط نداشت.

دهقان بیسواد از زبان‌تحصیلکرده‌کتابخوان حرف میزد. کارگر مانند دکاندار رسی اندیشید کار فرمای فابریکه فکر دلال کمپنی های خارجی را ارائه میکرد ملاك با بوروکرات احساس اندیشه وزبان همانند داشت. چنین سطحی نگری که در نوشته ها بمردم عرضه میشد نمایانگر بی مایگی عرضه کننده آن بود.داستان نویس بایستی زندگی رابشناسد نه در سطح بلکه در عمق رابطه و منطقی حوادث ،علت های عملکرد وپیچیدگی های روان آدم ها را بکاود و شناخت دقیقی‌از کرکتر داشته باشد. انبوهی از ظواهر را بشکافد روابط نامکشوف راعریان کند وآنرا چون مروارید کمیاب در دست‌خواننده بگذارد.

خواننده را از سطح به عمق بکشاند و او را با ارائه فاکت های تازه که‌تا آن لحظه پوشیده بود به اندیشه وا دارد. در ذهنش جرقه های تازه حقایق ایجاد کند و این اسان بدست نمی آید. جستجوی پروسواس حقیقت نفوذ از قشر سخت‌ظاهری به مضمون و کشف آنچه که با وجودتکرار همیشگی از نظر ها پوشیده است.

تکرار حدیث کهنه داستان را از سکوی خلاقیت می اندازد و آنرا در ردیف کار های پیش پاافتاده قرارمیدهد. حدیث کهنه درداستان نمیتواند هدف ارشاد هنری را به‌فرجام رساند.

در طول دورهٔ ابتذال تکرار حرفهای کلی فراوان دیده میشود. اکثر نوشته ها بازتاب عجولانه و رنگ پریده‌ای بود. بدون شناخت عمیق رابطه ها و ضابطه های حاکم برده، خواستند تا با این موضوع (که مد روز شده بود!) دست به آفرینش داستان بزنند.(ملاك) و (دهقان) و (مبارزه طبقاتی) آنها این طوری می اندیشیدند که با خواندن چند مقاله دست دوم اخباری را جع به ده توانسته اند درك جامع و کامل از ساخت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی ده بدست آورند دست بقلم بردند وتمام‌نوشته‌هااز اشك (دختر دهقان) (قمچین‌ملاك) پرشد واین فاجعه دردناك در داستان های‌رادیویی بحدی به شکل ضد هنری تکرارشد که‌به‌گفته یکی نویسنده های خوب (که ددی بوجی سر خلاص کرووددوزی به‌یی آسمان ته پورته شی.) بدون نفوذ در روان (ملاك) و (دهقان) بدون آگاهی به فرهنگی که (ملاك) در آن بوجودآمده بزرگ شده و اعمال مالکیت میکندچهرهٔ مجرد و کلی با چند شعار تند (اخباری) بروی کاغذ ریختند. دزد با شنیدن چند جمله به (انقلابی) مادرزاد تبدیل میشد وبچه بیسواد روستائی طوری سخن‌میگفت که گویی دانش پیشرو عصر رادر بزرگترین اکادمی آموخته‌است ویاوه گوئی فراوان از این دست. ده ما با وجود داستانگونه های فراوان از اشتباهات بگذریم هنوز دست نخورده است.

برخورد با پدیده های شهری نیز سطحی بود. لمس کردند و نه شناختند درك حس به درك تعقلی تکامل نیافت.

نتیجه روشن است. سطحی نگری.کلی بافی و گریز از واقعیت. البته در پهلوی این نوشته ها داستان خوب از نویسنده های خوب داشتیم و با تاسف تعداد این قصه ها آنقدر اندك بود که نمیتوانست در سنگری در برابر استبذال‌باشد.

هدف از نوشتن داستان کشتن وقت نیست. کلی گویی نیست

ارشاد است. برهنه‌کردن است. نمایاندن است. ذوق، تخلیل واستعداد به تنهائی کافی نیست. این کار شناخت عمیق‌زندگی میخواهد و سطح بلند فرهنگی.

سیاووش کسرایی

پرنده

پرنده بی پروپروازو نغمه ـخاموش ست

پرنده فاصله ی بالهای پرواز است

پرنده طعمه گرفتن زقله های بلند

پرنده بال کشیدن بر آب های زلال

پرنده داشتن چشم های بارانی

پرنده خواستن آسمان درون دل است

پرنده ـکوچ

پرنده لانه به شاخ فصول ـبنهادن

پرنده عابر همواره‌ی خطر بودن

پرنده خونگرفتن به میله های قفس

پرنده شوق رهایی

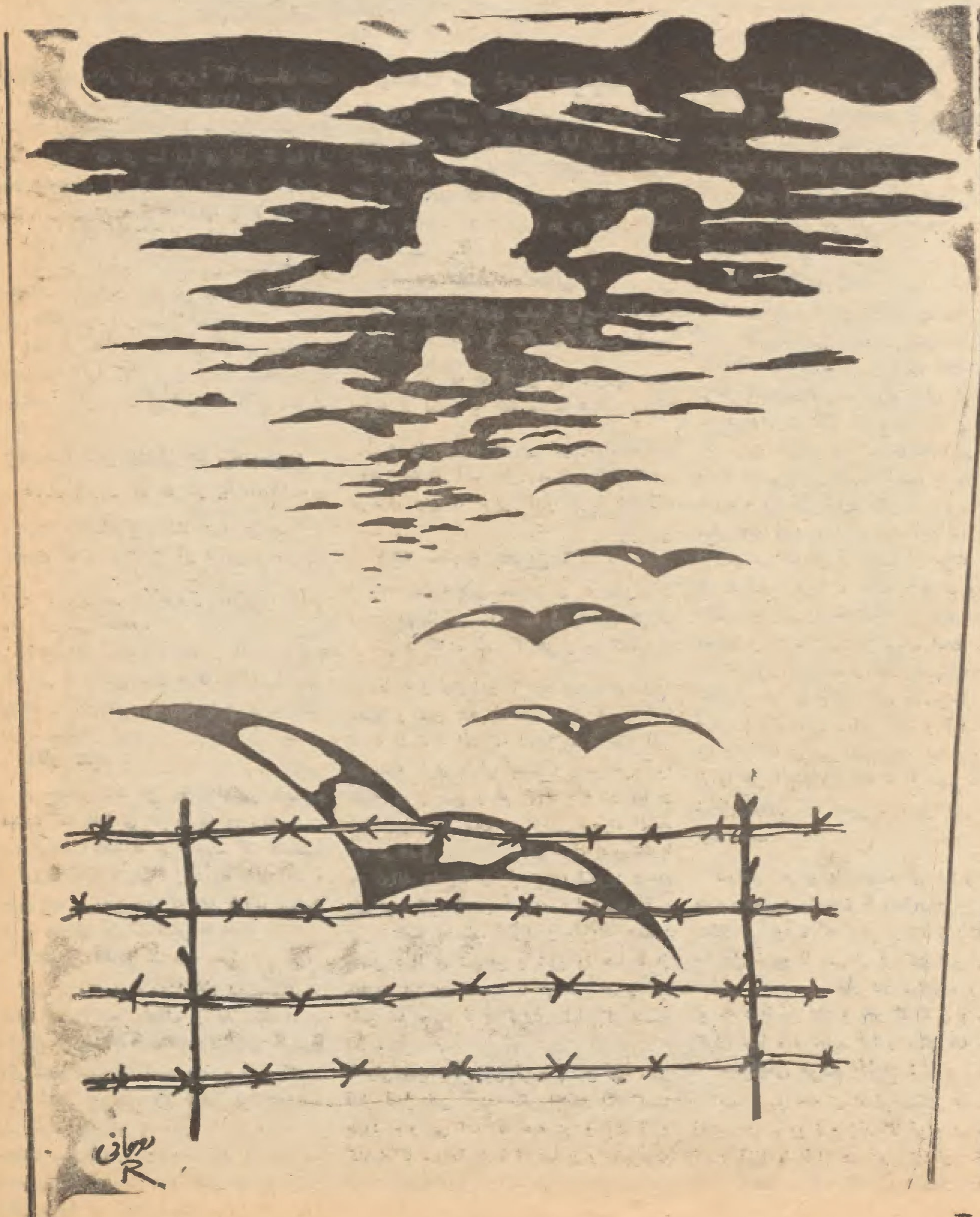
پرنده ـآواز است

پرنده چیدن گلبرگ های ناپیدا

پرنده ردشدن از مرزهای ممنوع است

پرنده سینه سپردن به خال سرخ بلا

پرنده برددل اویز نام آزادی است.

تاثیر ابحار در حیات بشر

خلیج فارس

منبع مهم دیگر این جزیرهٔ کانهای نفت آنست که در سالهای ۱۳۱۳ به اساس شبثت امریکایی ها شروع به بهره برداری شده است که در سالهای اول تا سالی دو ملیون تن از آن بهره برداری و تطاول نموده اند و در آنجا پالایشگاه (تصفیه خانه) تاسیس کرده اند.

انگلیس ها نیز به اساس ماهیت و خصلت استثماری خویش در جزیرهٔ مذکور بی علاقه نبوده موسساتی دارند.

پیدایش ذخایر نفت در آن جزیره‌اهمیت اقتصادی آنرا روز بروز ارتقا میدهد، و چشمان بیشتر بهره گیرنده هارا بدان معطوف میگردد.

جمعیت، دین وزبان جزیرهٔ بحرین:

جزایر بحرین دارای تقریبا ....۱٤ -تن جمعیت میباشدکه‌به مقایسه عربستان سعودی که در هر میل آن ۷ تن عرب‌بدوی دارد در بحرین در هرمیل مربع ٤٥۰ تن زندگی می کنند.

مذهب اهالی اسلام وزبان آنان عربی‌و اندکی فارسی است حرفه ی اهالی زراعت و تجارت، پارچه بافی و ساختن ظروف سفالی است.

آثار قدیم:

در حصص شمالی بحرین تشتی دیده میشود که دارای خرابه های زیاد است درین‌قسمت اکتشافاتی صورت گرفته و ظروف گلی قدیمی زیاد بدست آمده چنین حدس میزنند که این ظروف متعلق به از منه ی قبل از فنیقی ها است.

بحرین قدیم:

بحرین که از صدر اسلام ببعد در مدارك و مراجع مختلف از حدیثو ادب وتاریخ و مسالك وممالك وکتابهای فتوح ذکر شده همین سرزمین وسیع است که از طرف شمال به بصره واز طرف مغرب به‌یمامه واز طرف جنوب به ربع خالی و عمان محدود میباشد و راهای کاروانی‌صعب العبوری آنرا با یثرب و حجاز و یمن و عمان مربوط می کرده است.

وسعت سرزمین بحرین:

حوزه خشکی که بحرین یاد میشود به اعتبار میزان نفوذ و غلبه ی قبایل و اقوامی که در آن میزیسته اند اختلاف پیدا میکرده گاهی شامل کلیه ی صحرا ها وواحدهایی میشده که در پیرامون آن پراگنده بوده است.

بحرین دورهٔ ساسانی:

در تشکیلات اداری ساسانی‌این ناحیه‌را به‌چند ولایت یا حکومت‌نشین تقسیم کرده بودند که به نامهای هگر یا هجر وبنیاد اردشیر یا خط میشماهیگ یا اوال و یا جزیره بحرین امروزخوانده‌میشده وهر يك از آنها بطور مستقیم با تشکیلات مرکزی جنوب غربی کشور ارتباط داشته است.

وجه تسمیه بحرین:

وجه تسمیه این سامان به بحران وبحرین از ـ ..۱۲ سال باینطرف فرض ها کرده اند، گاهی وجه تسمیه را مربوط به وقوع این ناحیه در میان دورود محلم و عین الجریب در شمال و جنوب ناحیه دانسته اند که امروز از وجود آنها در نقشه اثری باقی نیست و برخی آنرا نتیجه ی وضع و قوع ناحیه در میان دریا وبرخی تالابهای داخلی شمرده اند که در فصل باران ممکن است بصورت‌دریاچه دراید واحیانا وجود آب شیرین وشور رادر خط کرانه ی دریا، پهلوی هم‌منشاء این تسمیه بحساب آورند و بگویند حد فاصل دریای شیرین و شور واحیانا از محدود بودن ناحیه به دو دریای و آب وشن نیز جهته نام گزاری الهام گرفته اند.

ولی هیچ يك ازین فرضها به نظر دقیق قابل قبول نمی آیند مگر اینکه بگوییم حدود جنوبی این ناحیه در وقت نام گذاری تا سواحل دریای عمان و حضرموت امتداد داشته واین زبانه ی خاکی که میان خلیج فارس و بحر العرب قرار داشته به دو دریا منسوب و به بحران یا بحرین موسوم شده باشد.

وجود این اسم در اخبار مربوط بزمان دعوت رسول اکرم دلیل آن است که پیش از ظهور اسلام هم این ناحیه، بحران خوانده میشده است.

راه دریایی بین‌النهرین وعمان:

کشتی ها یکه از دهانه ی رود فرات داخل خلیج فارس میشده همان طوریکه‌بعد ها یاقوت در باره ی دجله گفته است از طرف دست راست، راه مجاور سواحل بحرین را پیش گرفته و پس از وصول به جزیره «دیلمون» که «فیکه» ی فعلی‌و «ایکاروس» یونانیها باشد به جزیره‌ی تاروت و ساحل خط و هگر و جزیره بحرین فعلی میرسیده است واز آنجا راه‌خلیج فارس را که فوق العاده از حیث آب و هوا دشوار بوده است پیموده و به‌«ماجان» یا بلی یا «ماکا» می هخامنشی و «مزون» ساسانی میرسیده است.

که بنو به خود جای آباد ومنتهاالیه دریایی تجارتی میان جلگه سند و سواحل خلیج فارس بوده است، این رفت و آمد ها در میان جلگه ی بین النهرین و عمان و سند از راهی انجام میگرفته که آبادترین ساحل مجاور آن، همین سرزمین بحرین بوده است.

سواحل بحرین یا بندر های خط و هگرو جزیره های دیلمون یا ایکاروس واوال منطقه یی بوده که بیش از نقاط دیگر ساحل خلیج فارس از برکت این ارتباط تجارتی بحرین برخوردار میشده و محل توجه دریانوردان و بازرگانان و سودا-گران سیاه و سفید قرار میگرفته است.

سجایای مردم خلیج:

اصولا روحیه ی اصلی سکنی ی سرزمین بحرین ووضع زندگانی و درجه ی تمدن آنها با اقوام هم عصر ایشان که‌بعد ها بر ایشان غلبه یافتند اختلاف فاحش دارد واز سبجیه ی جنگاوری و ماجراجویی برکنار بوده اند، روحو کرکتر زندگی مسالمت آمیز مردم بحرین مظهر سجایای عالی ایشان است که خداوند از دوموهبتی که نصیب ایشان نموده، آسایش و آزادی را سلب نکند، زیرا آزادی در وطن وطن آزاد از آن نعمات خدای بزرگ است که دیگر نظیر ندارد.

کوچیهای مردم خلیج در سواحل اقیانوس هند:

در دوره ی نفوذ سلاطین کشور گشای اطراف بوده است که دسته های بسیاری از مهاجرین این سامان سلی غربت خوردند وراه دریا پیش گرفتند وتا دماغه ی گاپ و سوماترا رفتند، هنوز اخلاف‌ایشان در زنگبار و تانگانیکا و جزایر کومور در سواحل موزامبیق و سواحل مادا گاسکار و سومالی هستند و در سواحل و جزایر شرقی افریقا نیز دیده میشوند.

عامل عمده این بد بختی ها در بحرین جنگ های پرتقالی ها وعثمانی ها و نظایر آن بوده که این دو استعمار گر بزرگ در بسا سرزمین های خلیج با هم شاخ به شاخ میشدند، و مردم اصیل و سکنه بومی آنها زیر لگد های ایشان خورد و خمیر میشدند که این شیوه زور گویی قدرت ها تاکنون در جهان ما در هر گوشه ی از جهان صلح وامن و آرام بشر را تهدید میکند. و منطق زور گویی روز بروز به جهان زیبا و قشنگ ما ریشه وبنیاد هر چه بیشتر می گیرد. و مردم جهان را از امید زندگی مرفه به ناامید یها می کشاند، واقعا هیچ موجود دیگر وهیچ حیوان درنده‌ی دیگر مثل خود ما ن مایه ی درد سر بشر نشده است.

براستی از ماست که بر ماست.

کویت :

کلمه ی کویت از لغت کو ت گر فته شده و کو ت در ز با ن محلی به معنـــی قلعه است ، کویت (قلعه‌ی کو چك) ایـــن قلعه که آثار آن هنوز در کویت امروزدیده میشود در حدود سا لها ی ۷۱۶ ۱میلا د ی تو سط اعرا بی که از بحر بسا حـــل خلیج مها جر ت‌کرده‌بودند بنا شده است .

کو یت در زاویهٔ شمال غربی خلیج فارس قرار گرفته ، سطـح آن جمعا معادل ـ ۶۰۰۰ میل مر بع است ، جمعیت در حدود ـ۵۰۰ـ هزار نفر و یا کم و بیش میر سد که‌تقریبا ۶۰. فیصد آن مها جر ین اطراف و سوا حل خلیج و بعضی جا ها ی دیگر است .

کویت در سا ل ۱۹۶۱ ـ استقلال نسبی‌خود را حا صل نموذ .

با تو جه به تعداد نفو س کو یت میزا ن استخراج و فرو ش نفت کو یت یکـــــی از غنی ترین کشور ها ی امروز جهـــان است .

این سر زمین در اثر استعمار شد یـــد امپریالیزم انگلیس چند سا ل قبل ازاستقلال خود محل عقب مانـــده‌ی بیش نبـود و آب آشا مید نی مردم آنرا با و ضع بسیا ر ابتدا یی از دها نه ها یی شط العرب با نجـا حمل میکرد ند و حتی فا قد گیا و درخت بود ،و لی امروز نفت آنرا در جمله ی جد ید ترین و آباد ترین منا طق جها ن در آورده سا ختما نها ی عظیم و جا ده های لـــوکس فر ستنده رادیو ، تلو یزیون و غیره آثار ز ند گـــــا نی لو کس مد نی در کویـت خیره کننده است .

در همین مد ت کو تا هی که از حیا ت سیا سی کو یت میگذرد از نظر حفظالصحه وفر هنگ و امور اجتما عی گذارو پرش قابل ملاحظه ی نمود ه است .

کو یت علاوه بر صا درا ت نفت در آمد های دیگری و نظربه عواید و غنای کـــا فی که داود قا در به کمك ها ی فرا وا نی به دیگر کشور ها ، بخصو ص کشور ها ی عربی است .

شر کت ها ی استخرا ج کننده نفـــبت کویت عبا ر تند ازین شرکت ها :

۱ـدر خود کویت شرکت نفت کو یت ، مشغول فعا لیت است و لی بنو بت خـــود مرکب از دو شر کت زیر است .

اولا شر کت انگلیسی بی - پی .

ثانیا شر کت امریکا ئی ـ «گلفاایل کمپنی » .

۲ـ در منطقه ی فلا ت قاره ی کو یت شرکت نفت « شل» در فعالیت است .

۳ـ در منطقه ی بیطرف شرکت «آمینوبل» فعا لیت می کند که خوداز شرکت دوکمپنی نفتی مر کب است . یکی شر کت نفت مستقل امریکا و دیگر ی شر کت «گتی»

۴ـامتیاز استخرا ج نفت فلات قاره ی‌این ناحیه را یك شرکت جاپانی تحت عنـــوان «شرکت نفت عرب » در انحصار دارد .

بی مورد نیست اگر از شر کت ها ی نفتی دیگر نیزیك تذکر داده شود .

اولا کمپنی نفت آرامکـــو کـــه در راس التنوره یعنی سواحل عر بستان سعـــودی در حا ل فعا لیت است و خود از چند شرکت امریکا ئی تر کیب یا فته است زیر عنوان شرکت «عرب ، امریکا» .

ثانیا ـ شر کت نفت بحرین بنا م «باپکو ۲۲(شرکت نفت بحرین) .

نوت : معلومات فـوق از چند ســال قبل است، اگر تغییرات وانکشا فا ت دیگر ی در زمینه بو جود نیا مد ه با شد ، در ست است .

قطر :

شبه جزیره‌ی نسبتـة بزرگـی است‌که طول شمالی جنوبی آن ۹۰ وعرض شرقی غربی‌آن در پهن ترین نقطه در حدود ۶۰ میل بوده‌و سطح کلی آن‌در حدود۸۵۰۰ میل مربع‌است. جمعیت آن حد اکثر در حدود پنجاه هزارنفر وزیاده از آن است که تقریباً ۳۰ هزار نفر در پایتخت شیخ نشین «الدوحنه» نام داردبسر میبرند . درجهٔ حرارت تابستان در قطر تـــا ۱۲۰ درجه فارنهایت بالا میرود . خاك قطـر شوره زار وکاملا لم یـزرع است . جز در یکی از نقاط شـرقـی جـزیره که آثاری از نخلستانهای قدیمی‌ومخروبه بچشم‌میخورد در سایر نقاط از گیاه ودر خت خبری نیست اما باوجود عدم تناسب آب وهوا وزمین در زیـر خاکهای قطر دریایی از نفت که از نظرمرغو-

بیت جنس در خلیج فارس در درجهٔ اول قرار دارد نهفته است استخراج این منبع عظیم‌نفت درعمق تقریبآمناسبی ازنظراستخراج‌واقع‌است. که سهولت استخراج در زمینه نیز نسبت به سایر حصص امتیاز است .

اولین بار در سال ۱۹۳۵ میلادی قــرار داد استخراج نفت بین شیوخ قطر و شرکت پترلیوم بامضا رسید ودر فبروری سال ۱۹۵۰ شیخ علی حاکم وقت تاسیسات بهره بر داری ازنفت را افتتاح کرد .

میزان استخراج نفت قطر در سال ۱۹۶۱ کمی بیش از ۸ میلون ودر آمد آن از ایـن بابت در حدود ۲۰ ملیون پوند بوده است که کنون بدون شك معیار آن بالا گرفته .

قطر نیز در اثر این درآمد سر شار باتوجه به تعداد قلیل جمعیت خود بسرعت راه ترقی را پیموده که فعلا از کشور های خیلی غنی‌و معمور وآباد سواحل خلیج فارس بحساب‌میرود بندر نفتی قطر که از آنجا کشتی های‌نفت کش پهلو میزند وبار می گیرد در حدود ۳۵ کیلو متر از دوحه فاصله دارد .

نام این بندر ام سعید است که در آنجا تاسیسات مجهزی بناگردیده ، شرکت نفت قطر «در خشکی» نام دارد و شرکتی که‌امتیاز استخراج نفت فلات قاره‌ی قطر را در انحصار دارد شرکت استخراجی «شل» نامیده میشود.

شیخ نشین های هفتگانه :

بطوریکه‌از اسم این شیخ نشین ها پیدا است تعداد آنها به هفت میرسد که از مغرب به مشرق به ترتیب عبارتند از :

ابوظبی ، دوبی، شارجه ، عمان ، ام‌الکوین، رأس الخیمه فجیره -

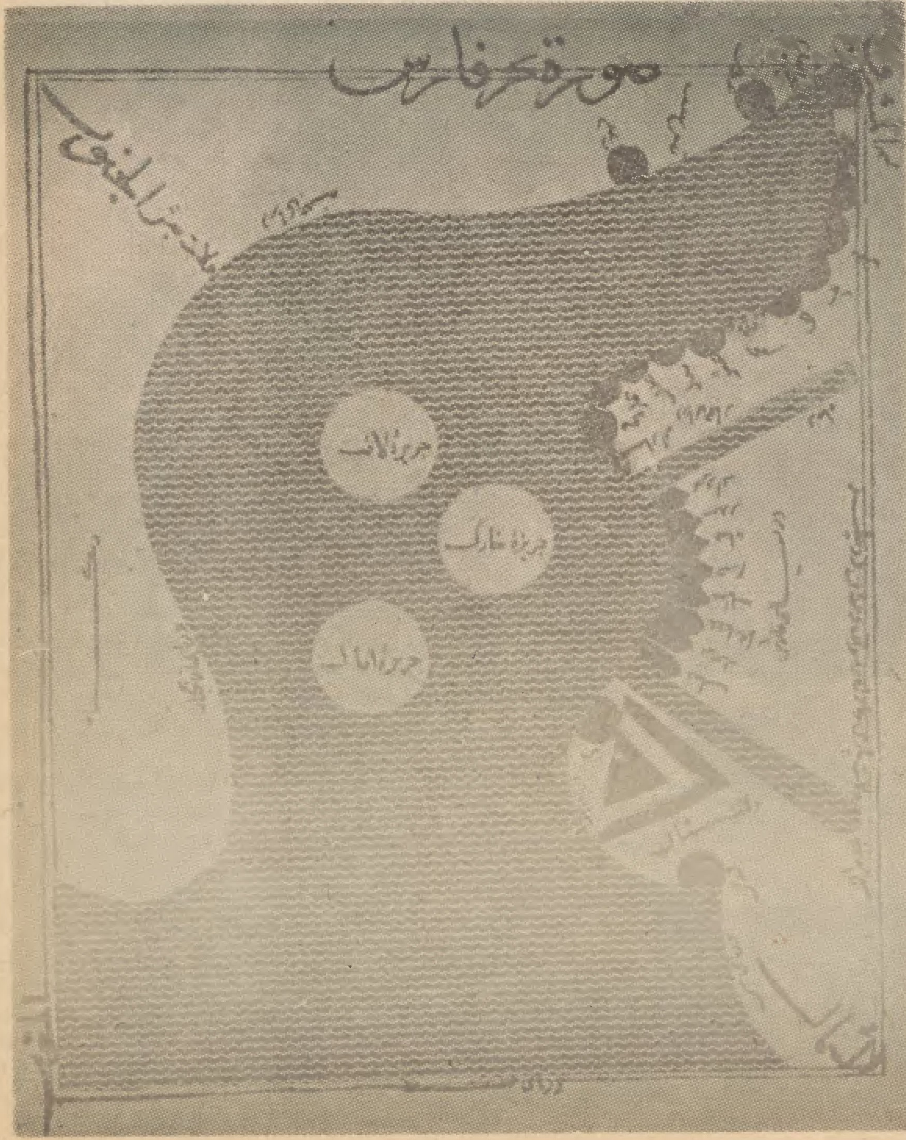
ابو ظبی :

وسیع ترین شیخ نشین های خلیج فـارس ابوظبی است که در حدود ۳۰ هزار میل مربع وسعت دارد واز «خورالعدید» جنوب شرقی‌قطر شروع شده به ناحیه‌ی جبل علی مرز غـربی دوبی خاتمه میابد .

جمعیت این شیخ نشین بااحتساب کلیه‌ی توابع آن در حدود بیست وپنج هزار نفراست که ازین عده تقریباً ۸ ویا ۹ هزار نفر درخود شهر ابوظبی زندگی دارند . این شهر شبه جزیره‌ی است که اکثر اوقات براثر مد دور آنرا آب گرفته . وبه‌جزیره یی مبدل میشود .

درین جزیره آب آشامیدنی و گیاه وجــود ندارد . در حدود ۱۳۰ مغاره در آن دیـــده میشود وحاکم ابوظبی که شیخ شخبوط نـام دارد مقرش در همین شهر است .

ناتمام

فروغ و خلاقیت هنری...

کنید - را می پسندم و علاقه دارم .

- مصروفیت روز های فراغت تان چیست ؟

- بعد از بررسی درسها و کار خانه همیشه آهنگهای شادی بخش احمد ظاهر رامیشنوم وزمزمه میکنم وحظ می‌برم واوقات فراغت رابا آهنگهای او پر مینمایم.

• • •

- آیا این همه وقت راکه به شنیدن‌آواز احمد ظاهر اختصاص میدهید ، شما را از کار وزندگی نمی اندازد ؟

- بهیچوجه ، درست که به آواز اوعلاقمندم اما به کار های روز مره ام بصورت عادی میرسم ووقفهٔ در آن نمی بینم ..

نوجوان دیگری که‌سخت شیفتهٔ‌آوازگیرای احمد ظاهر است محمد فاروق ابراهیمی متعلم لیسه حبیبیه میباشد که علاوه بر داشتن‌کست های ثبت شدهٔ افغان موزیك و موزیك سنترو، آهنگهای مجلسی او ، عکسهای زیادی از این هنرمند محبوب و معروف دارد .

وی اتاق کوچك خود را با عکس ها ی احمد ظاهر به همراهٔ اشعار پرسوز و گدازی دیزاین کرده است که دیدنی است .

از او میپرسم بهترین خاطره که از احمد ظاهر دارد بگوید ؟

- برای نخستین‌بار احمد ظاهررا درکنسرتی دیدم که‌به نفع سره میاشت برپاشده بود. او آنقدر شادی آور میخواند که همه باحرکات تند وچابکش به رقص وپایکوبی‌افتاده بودند وبه هیجان وشور رفته‌بودند که مرا فوق العاده مفتون ومسحور خودنموده‌بود وازآنروز بود که آهنگهای او در دلم نشست و تاحال یادش در خاطرم ارجمند است .

- چه انگیزه سبب شد که به آواز او دلباخته شوید ؟

فاطمه‌صمدی : کاش احمدظاهر سال های‌فراوان زنده میبود تاشاهد پیروزی های پرفروغتر اودرجهان هنرکشورمیبودیم.

ومارا از فروغ داغ حسرت سوختی ورفتی
سرورت باهزاران نغمهٔ هستی
جهان را برد در مستی
شکوهت آسمان بود
ولی اینِدم زتوجز نغمه وآواز باقی نیست .
ترا ای آشنایی ناشناس من
سرود هستی جاوید میخواندم
ترامغرور میخواندم ولی از دور
... صدایت آشناء لحظه هایم بود
بیادم بازمی آیدکه میگفتی
مرا چون قطرهٔ اشك زچشم انداختی ، رفتی
ولی ای ناجوان اینرا برای خویش تهمت ساختی رفتی .
بیادم باز می آید که میگفتی :
زغم دورمزار ت اشك میریزم ومیگو یم :
مرا چون قطرهٔ اشکی زچشم انداختی رفتی
شبی در خواب خواهم دید
اگر گویی جوابم را که من : باز آمدم، باز آمدم
ولی جای تو اینجا درمیان مردمان خالی‌است
ویادت تاابد باقی است.
وباز می آیی ؟
هرگز نمی‌آی ی ، نمی آیی

• • •

* حال صحبت مختصر دیگری بادوجوان هنر دوست داریم که هریك به گونه یی یاد آواز خوان محبوب خود را در خاطر خو یش گرامی میدارند. فریده متعلم صنف د هم لیسه رابعه بلخی البوم کوچکی دارد که هر ورق آنرا باتصویری ازاحمدظاهر و باپارچه خواندنی از او مزین ساخته است که باظرافت وزیبایی خاصی هرتصویر رابه کیفیت وچگونگی آواز احمد ظاهر بسته مینماید به‌نحویکه خواندن هایکه مملو از سرور و شادیست با عکس پر نشاط او آراسته گردیده است و آنجا که قصه از غم واشك است نمایی از رخ غمدیدهٔ اورامی بینیم که‌در کتابچه افتاده است . از او میپرسم :

- چه خاطرهٔ از آواز خوان محبوب‌جوانان دارید ؟

- کدام خاطرهٔ بخصوصی ندارم ، اما غم انگیز ترین خاطره ام همان مرگ نا بهنگام او بود که همگان را سو گوار نشاند

- این البوم زیبا وقشنگ را به چه قیمتی ساخته اید ؟

- راستش به‌مقدار ناچیزی . منتها علاقمندی وشوقم به این آواز خوان مرا وا داشت که دفتری ازخاطره ها بسازم وباانشایی هرپارچه آهنگش ، تصویری از او را نیز به پهلویش بنشانم که یاد اورا جاودانه سازد .

- آیا عکسهای دارید که دیگران نداشته باشند .

- یك دوقطعه عکس دارم که‌تاهنوز کس دیگری ندارد و گویا منحصر بفرد است .

- به نظر شما بهترین آهنگ احمد ظا هر کدام است ؟

- همه آهنگهای او از کیفیت خاصی بر خور دار است . شادی می آفریند غم می‌زداید وآدم را به شور و مستی میکشاند واز آنرو همه آهنگهای او خوب است از جملهٔ همه ، آهنگ پر شورو سحر انگیزقدح را سرکنید، شب را سحر کنید غم دنیا را از سر بدر

او البومی ازخواندن وعکس تهیه دیده‌که‌یاد آواز خوان جوانان راجاودانه میسازد

من فقط و فقط به آواز احمدظاهر علاقــه داشتم و ...

ـ در لابلای آهنگهای او فکر آدم به سوی تعالی و بلندی به پرواز میاید ودریك حالت خلسه و مستی فرو میرود . هر بار که پارچه آهنگش را میشنوم به لذت دست نیافتنـــی میرسم که بسیار خوشم میاید که این یگانه انگیزه است .

واز سوی بر خورد پسندیده او با هنــر دوستانش انسان را مدیون و فریفته میسازد و علاقمندش میگرداند .

او باآنهمه استعداد هنری از غرور و کبر خالی بود و همچون دیگر هنر مندان هرگاه در کنسرتی خوب میدرخشید ، فردای آن با دبدبه وشان نمی پرداخت وعلاقمندان آوازخود را محترم میداشت .

ـ چه تعداد کست از آواز خوان موردعلاقه تان دارید ؟

ـ همه آهنگهای او که به بازار عرضه شده است وقریباً به صد کست میرسد که چند تای آن کست های مجلسی اوست .

ـ حالا که احمد ظاهر نیست به آواز کدام هنرمند دیگر علاقه دارید ؟

ـ من تنهای تنها به آواز ، آواز خوان حنجره طلایی کشور علاقه داشتم وکس دیگری را نه یافته ام که جای او را پر کند و بــه محبوبیت او برسد . من از ظاهر هویدا د ل پری دارم که به ناحق خود را با احمد ظاهر در یك دسته بندی میتشاند و سخن های ضد ونقیض در مورد احمد ظاهر میزند که‌جایی را نمیگیرد .

ـ کدام آهنگهای احمد ظاهر را بیشتر می پسندید .

تمام آهنگهایش‌را دوست دارم و بخصوص همان آهنگهای او را که ذریعه افغان موزیك وموزیك سنتر ثبت و پخش گردیده است . از آنجمله خواندنهای نمیدانم به روی کــی بخندم ،اگر بهار بیاید ترانه ها خواهم خواند، وشادی کنید ای دوستان ـ من شادم وآسوده ام را بیشترا ز همه می پسندم و لذت می‌برم .

ـ قرار که دیده میشود در کنج اتاق چند شمع را گذاشته اید ، این به چه معنی‌است؟

ـ خاطرهٔدر باب شمع دارم که روزی بــه تربت احمد ظاهر رفته بودم که چند شمعی مزارش را روشن نموده بود و ناگاه به فکر همان خواندن او افتادم که میخواند :

برلب آمد جان ورفتن آشنایان از سرم
شمع را نازم که میگیرید به بالینم هنوز

واز شما خواهش میکنم که به مناسبت سالروز مرگ احمد ظاهر این چند بیت را به نشر برسانید .

وزیدی ای صبا برهم زدی گلهای رعنارا
شکستی زان میان شاخ گل نورستهٔ‌مارا

• • •

با بال خیال عزم سفر کردم و رفتـــم
با خلق جهان قطع نظر کردم و رفتـــم

• • •

آن مرغ خوش ترانهٔ بستان سرای عشق
ناگه خموش گشت‌و زبان در کشیدورفت

بقیه صفحه ۳۰

ازواقعیت گرائی...

شرایط وامکانات احمدظاهر های فراوانی را برای ما به ارمغان خواهد آورد .

ـ به نظر شما احمد ظاهر آگاهی ودانش کافی در زمینه کار خود داشت ـ یا صرفادر پراتیك به تجربه متکی بود ؟

ننگیالی :

احمد ظاهر نه نوت غربی را می شناخت ونه از هندی را ، اما در ساحه کار خود به خاطر ذوق واستعداد که داشت ومشق وتمرینی که نمی خواست قطع گردد ویاکم شود ـ در عمل کارش باعیب کمی به اجرا میامد .

وهاب مددی :

دانش هنری غیر از پرداخت های عملـی هنری است ـ فرا گرفتن دانش در زمینه های هنر سال ها وقت به کار دارد ـ احمد ظاهر دانش هنری نداشت اما از آگاهی نسبی خوبی بر خور دار بود . که بیشتر جنبه عملی داشت تا تیوری .

ـ از نظر شما شرایط وامکانات گسترده اقتصادی و رفاهی که احمد ظاهر از آن بر خور دار بود تا چه پایه یی در رشد هنر وشهرت ومحبوبیت وی تاثیر داشت ؟

مسحور جمال :

این نکته ثابت است . احمد ظاهر از خردی وسایل مدرن موسیقی را در اختیار داشت . در رادیو شرایطی داشت که به آسانی برای دیگران میسر نمیگردید . او به اصطلاح‌غم نان نداشت و خیلی امکانات وسیع دیگرالبته دراین شکی نیست که احمد ظاهر ازاستعداد فراوان بر خوردار بود اما شرایط و امکا نات مساعد برای شکوفایی استعداد وی نقش عمده داشت .

استاد سر مست :

به عنوان مثال در همین زمینه احمد ظاهر را باوحید صابری مقایسه می کنیم ـصابری بایك معاش متکفل مخارج یك خانواده بزرگ است وناگزیر از آنکه بیشتر به خاطر تهیه نان کار کند تا اینکه به موسیقی بپردازد و در مقابل احمد ظاهر نه تنها چنین مشکلاتی نداشت بلکه وقت کافی و وسایل کافی نیز برای مش) داشت .

ـ از شرایط مساعد که بگذریم شما چه عواملی را در موفقیت احمد ظاهر که واقعاً توانست دریك‌دههٔاخیرمشهور ترین‌ومحبوب ترین آواز خوان نسل جوان باشد ـ سهیم میدانید ؟

مسحور جمال :

من هفتاد در صد پیروزی او را بازهم در شرایط وامکانات مساعدی میدانم که برایش مهیا بود ـ مااگر بتوانیم حتی نیم امکانات احمد ظاهر را برای آواز خوانان دیگر خود فراهم آوریم‌بدون شك‌احمد ظاهرهای فراوانی خواهیم داشت .

سرمست :

وی پر شور و هیجانی می خواند واین یکی از عوامل موفقیت او بود .

ننگیالی :

در مورد اجرای هر آهنگ خود با صا حب نظر آن واعضای آرکسنر مشوره میکرد وتا آهنگی کاملا پخته نمیشد وبا آرکسنر مشق کافی نمیداشت آن را به اجرا نمی آورد .

وهاب مددی :

از رفاه اقتصادی بر خوردار بود ـ ازجذابیت بر خوردار بود ـ ابتکار عمل داشت ، درانتخاب تصنیف ها وشعر هایی که آنرا می خواند وسواس داشت وموزون ترین و زیبا ترین هارا به انتخاب میگرفت ولخرج‌بود ودر یك شب تا سی هزار افغانی را برای کسانی‌مصرف میکرد که بعداً تریبون تبلیغاتی او می شدند واز این ها که بگذریم احمد ظاهر هنرمندی بود بی آزار صمیمی ـ خون گرم که آزارش به هیچ کس نمیرسید وحسادتی نیز در مورد هیچ کس نداشت ؟

ـ به نظر شما از میان آواز خوانان جوان موجود ما ومخصوصاً آنهایی که میکوشند دنبال رو احمد ظاهر باشند چه کسانی بیشتر چانس دارند که جای احمد ظاهر را پر کنند وبه اندازه وی از شهرت ومحبوبیت برخور-دار گردند ؟

مسحور جمال :

احمد ولید ووحید صابری دو نفری هستند که از روش وی در آواز خوانی دنبال روی‌می کنند وصابری در زمینه کار خود پیروز تر است .

استاد سر مست :

هر هنر مند خصوصیت های جدا گانهٔ دارد ومشکل است که به صورت مقایسوی بتوان در این مورد به نتیجه یی رسید .

وهاب مددی :

حد اقل میتوان گفت که از آواز خوا نان جوان موجود ما هیچ یك نمیتوانند به زودی به اندازه احمد ظاهر در میان نسل جــوان از محبوبیت بر خوردار شوند .

در اخیر به مسحور جمال میگویم :

ـ متاسفانه افغان موزیك در برابر رویداد های بزرگ هنری کشور بی تفاوت است به عنوان یاد آوری در جریان یك هفتهٔ کـه گذشت ما با دو حادثه در خور توجه روبرو بودیم نخست مرگ استاد محمد عمررباب‌نواز بی همتای کشور و ـ دو ـ بزرگداشت‌سالروز مرگ احمد ظاهر که افغان موزیك نه دراین زمینه ها پرو گرام خاصی را به انجام آورد نه سخنرانی ای داشت ونه هم حتی در تهیه مطالب برای رسانه های گروهی سهمی گرفت در حالیکه من فکر میکنم این آرگان تنها جای بود که باید مسوولیت هایی از این مانند را به عهده میگرفت که حد اقل فایده آ ن جلو گیری از بیراهه روی در ارزش گذاری ها در زمینه کار های احمد ظاهر و بـــه شناخت آوردن مایه های هنری استاد محمدعمر بود ـ شما چرا چنین فعالیت هایی ندارید ؟

مسحور جمال :

متاسفانه کار هایی که به وسیله این‌ارگان به انجام میاید در شمار فعالیت های رادیو-تلویزیون معرفی میگردد ـ در حالیکه اکنون در رادیو تلویزیون یك نفر آواز خوان یك نفر موزیسن ، یك نفر دایر کتر و آهنگساز وجود ندارد ـ در همین زمینه مورد پرسش شما پرو گرام های رادیویی وتلویزیونی را ما پرود یوس کردیم ـ اکلیل های گل در مراسم تدفین استاد بی همتای رباب بــه وسیله همین ارگان تهیه شد واز آن گذشت هجده هزار افغانی به پیشنهاد همین موسسه از بودجه دولت به خانواده استاد کمك شد- البته همانگونه که شما اشاره کردید مافعالیت های دیگری هم باید داشته باشیم که زمینه هایش را به مرور مساعد می سازیم ودر این شمار است مجله موسیقی که تلاش داریم امتیاز نشر آنرا از وزارت اطلاعات و کلتور بدست آوریم ودر زمینه های هنر موسیقی در آن نشراتی داشته باشیم که برای نوازندگان آواز خوانان دایر کتر های موزیك و تمام کسانی که به این هنر علاقه دارند آگا هی دهنده باشد .

نویسنده : الکسی تولستوی

طفولیت نیکیتا

مترجم : دوکتور خدایدادبشرمل

پیوسته بگذشته

نیکیتا چشمانش را باز کرد - واگون باصدا حرکت موجی می نمود و چمنزارها درینوقت خوب تاریک شده بود .

تمام آسمان را هوای اگست استیلاکرده بود یعنی گرمی تابستان احساس می شد - سطح هموار بی پایان آسمان طوری موج می زد که گوئی از روی خاك پرستان نسیم می گذرد - گادی برای نیکیتا مانند گهواره ای مجسم بود که او در آن خوابیده ودر زیر ستاره ها خاموشانه به جهان و اسرارآن خیره بود.

او تصور کرد ، « این همه از اوست - روزی اوبر یك کشتی هوا پیما سوار خواهدشد وپرواز خواهد کرد .»

او در تصور یك کشتی هوا پیما فرو رفت که بالهایش مانند یك خفاش ، در خلای سیاه آسمان و سواحل آبی یك سیاره مقابل کوه های نقره ای ، خلیج های سحر آمیز ، محیط مرئی قصر ها باانعکاس ابر ها بالای آب چنانچه در غروب تصادف می کند در گردش بود ... گادی از تپه فرود آمد - در یك فاصله سگ ها غوغا می کردند - یك هوای تیره از تالاب ها سرازیر شد- آنها به خیابان داخل شدند - یك نور ملایم وگرم از کلکین خانه مادر اطاق نان می تابید..

عزیمت...

خزان فرا رسید وزمین برای استراحت آماده گردید - آفتاب نا وقت تر بالا می شد و گرمی هم نداشت - پرنده ها رفته بودند ، باغ خالی بودو برگها بر روی زمین می ریخت - قایق ازتالاب کشیده ودر سایه گذاشته شده بود طوری که تختهٔ پائین آن رو بطرف بالا بود . صبانه گیاه ها از اثر شبنم مرطوب ونمناك بنظر می رسیدند . از روی گیاه سبز خزانی که در زیر یخ پوشیده شده بود قاز ها به تالاب رو آوردند .

قاز ها چاق بودند ، آنها می جنبیدند و مانند گلوله برف معلوم می شدند - دوازده دختر ده در تغاره در خارج محلهٔ کار گران ، کرم را (یکنوع ترکاری

است) پارچه می نمودند - آواز سرود ها وساطور های شان همه خیابان را فرا گرفته بود -«دینا شا» در حالیکه یك ساقه کرم را می جوید از زیر خانه ها جائیکه آنها مسکه بدست می آوردند به بیرون دوید -او در خزان زیبا تر شده بود و رخسار هایش چنان گلگون بود که هرکس می دانست او نه به منظور جویدن ساقهٔ کرم ونه بمنظور شوخی با دختران دیگر به محلهٔ کارگران نمی دود بلکه برای اینکه کار گر جوان وازیلی -او رااز کلکین دیده بتواند - آن کار گر مانند دینا شا صحت خوب داشت و تنو مند بود - ارتیوم شدیدا دلتنگ بنظر می رسید - اویکطرف نشسته بود و کالر های اسپان را ترمیم می کرد .

مامی به سمت زمستانی خانه نقل مکان کرده بود - بخاری ها روشن شده بودند- اخیلکا یا آن خار پشت خانگی تکه پاره ها و کاغذ ها را در زیر میز کنار اطاق می برد - او تلاش داشت تا برایش آشیانه زمستانی بسازد - ارکادی ایوانو یچ در اطاقش با خود اشپلاق می زد -نیکیتا او را از سوراخ کلید دید - ارکادی در مقابل آئینه ایستاده و ریشش را در دست گرفته بود و با تفکر اشپلاق می زد-معلوم بود که آن مرد برای عروسی آمادگی میگرفت .

وازیلی نیکیتیو یچ گادی های غله رابه سما را فرستاد و خودش روز دیگر به آنجا رفت - قبل ازینکه او برود با ما می صحبت مفصلی نمود - او انتظار نامه را از پدر داشت . یك هفته بعد وازیلی نیکیتیو یچ نوشت ؟

«غله را فروختم تصور کن که به نرخ بسیار خوب ، بهتر از مدویدیف-چنانچه تصور میرفت واقعه یك ا نیچ هم پیشرفت ننموده - زاشای گرامی! چاره دومی که خودت بصورت جدی بان اعتراضی کردی مطلقا ضروری است- باید در زمستان دیگر از همدیگر جدا نباشیم - من مشوره می دهم که بزودی ممکنه آنجا را ترك کن زیرا ورزشگاه شروع به کار نموده ،این تنها یك عمل استثنائی است که نیکیتا را اجازه میدهند تا در امتحان شمول سال دوم شامل شود - تصادفا دو گلدان چینائی زیبا بدست

آورده ام که برای دواپارتمان ما کافی است - تشویش من از آزرده شدن خودت بود که خرید را فعلا معطل قراردادم .»

مامی بسیار تحمل نکرد - ترس ازینکه وازیلی نیکیتیو یچ پول زیاد در اختیار داشته باشد ، مخصوصا بیم ازین جهت هم که او گلدان های چینائی خواهد خرید- زیرا فعلا اینگونه سامان در جهان هیچ مورد استعمال ندارد .

الکز اندرا لیو نیتفنا را مجبور ساخت تادر مدت سه روز آمادهٔ عزیمت شود بیل ها ئیکه در شهر مورد ضرورت بود ، چمدان های بزرگ ، بیرل های اشیای نمکی و آذوقه و مرغ و خروس - همه رادر یك گادی بار کرده به شهر فرستاد-او بانیکیتا - ارگادی ایوانو ویچ ، و وازیلا آشپز در یك گادی چار عراده ای پیشتر حرکت نمود - این یك روز افسرده بود وبا دنیز می وزید - بهر دو طرف سرك زمین های تهی درو شده و قلبه شده افتاده بود- مامادلش بحال اسپان سوخت و آنها را دك می راند - آنها یك شب را در هوتل کولدی بان سپری نمودند - چاشت روز دیگر گنبد های کلیسا و دو درو آسیاب های بخار که برای آرد تهیه شده بود از حاشیه چمن زار نمایان گردید . مامی خاموش بود - او شهر و حیات شهری را خوش نداشت - ارکادی ریشش را با ناراحتی می‌جوید - برای مدت زیادی در کنار کارخانه های بدبوی صابون و خیابان

های چوب ، از میان یك محله کثیف-دارای میخانه ها و دکان های ترکاری و روی یك پل وسیع که رهزن های جوان از محلات شب هنگام در کمین اشخاص می نشستند سفر نمودند - سپس به غله خانه های دراز و تاریك که در ساحل سر اشیب دریای سما را اعمار شده بودند رسیدند- اسپان خسته - گادی را بالای تپه می کشیدند و چرخ ها روی سرك قیر صدامی کرد . عابرینی که لباس های پاك وستره بر تن داشتند بحیرت بسوی گادی گل آلود نظر می نمودند - نیکیتا تصور می کرد که هر دو گادی آنها بسیار خراب وخنده آور اند و اسپان نیز از نژادحیوانات مریض دهاتی می باشند - ای کاش آنها جادهٔ عمده را ترك می گفتند - یك اسب دك که به یك گادی دو چرخه جلادار بسته بود از کنار شان گذشت .

«سر جای ایوانوو یچ ! چرا اینقدرآهسته می رانی ؟ سریع تر برو .. » نیکیتا گفت .

«ما تا آنجا بهمین قسم خواهیم رفت .»

سر جای ایوانو ویچ آرام واستوار بر صندوقش نشسته بود و هر سه اسپ را می راند - بالاخره آنها به یك سرك کوچك دور خوردند - از کنار آتشگاه ، جائیکه یك جوان فربه با کلاه بوتانی اش در دروازه ایستاده بود عبور نمودند و در خارج یك خانه سفید یك طبقه ای که دارای آهن پوش بوده و فقط با متداد همان

سرك کوچك واقع بود توقف کردند.وازیلی نیکیتیو یچ با چهرهٔ بشاش و پر نشاط در کلکین پدیدار گشت ، دستش را تکان داد ، ناپدید شد و لحظه بعد خودش دروازه پیش رو را باز کرد .

نیکیتا نخست بخانه دوید سالون کوچك و خالی اش با دیوار های سفیدش بسیار روشن بود ، بر زمین جلا دارش نزدیك دیوار دو گلدان چینائی که مانند کوزه های آب معلوم می شدند بنظر می رسید.در انتهای صالون در زیر قوسی که ستون های سفید داشت و بر روی اطاق منعکس شده بود دختری با لباس قهوه ای نمایان گردید .

دست هایش در زیر پیش بند سفید پنهان شده بود و بوت های قهوه ای اش همچنان برروی زمین صیقل شده انعکاس داشت موهایش بافته شده و بر پشت گوش‌هایش انداخته شده بود ، در عقب سروی یك گل سفید دیده می شد چشمان آبیاش

به نگاه جدی به آنها نظر می کرد و تقریبا ترشرو بود ، بلی او لیلیا بود ، نیکیتا در وسط اطاق ایستاد - تردیدی نبود که لیلیا بسوی نیکیتا آن چنان خیره بود که مردم در جادهٔ عمومی به گادی های چار عراده ای سوزنوفکا خیره می شوند .

«نامه ام را تسلیم شدی ؟ » لیلیاپرسید نیکیتا با شاره جواب مثبت داد .

« کجاست ؟ همین لحظه آن را برایم تسلیم کن، » لیلیا گفت .

با اینکه نیکیتا نامه را با خود داشت در جیب های خود به پالیدن شروع کرد لیلیا مستقیما بچشمانش با جدیت وغضب می دید .

«من میخواستم جوابش را بنویسم ، اما ....» نیکیتا جویده جویده سخن می گفت.

«کجاست ؟ »

«در بکس کالایم .»

«اگر امروز آنرا بمن تسلیم کنی همه چیز میان من و تو تمام خواهد بود بسیار متاسف بودم که برایت نوشتم .

حالا من به صنف اول ورزشگاه شامل شده ام .»

او لب هایش را با هم فشار داد وبرنوك پنجه اش ایستاد - در همین وقت بود که نیکیتا درك کرد که باید نامه لیلیا را جواب می نوشت - او بمشکل تحمل کرد وپا های فلج شده اش را بر روی زمین صیقل شده کش کرد... لیلیا فورا دست هایش را زیر پیش بند سفیدش دوباره پنهان کرد - نوك بینی اش را بالا نمود- او نارضایتی اش را با پوشانیدن چشمان خود بامژگان ها نشان داد .

«مرا ببخش،» نیکیتا گفت، ! بسیار نادم هستم ، نادم ....با اسپ ها ، درد ،کوبیدن ومیشکا کوریا شونوك مصروف بودم ....» - او سرخ شد و سرش را پائین کرد - لیلیا جوابی نداد .

- او ازخود احساس نفرت کرد اما در همین وقت آواز اناپولوسوفنا از دهلیز دخول شنیده شد - صدا های سلام‌تبادله

بقیه درصفحه ٤٤

بقیه صفحه ۱۲

حادثه می آفرینند...

دارند که اعراض مسمومیت تا بیش از بیست وچهار ساعت هم دوام میاورد - همین اکنون من چند تن از بیمارانی را ملاقات کردم که شما روز پیش آنها را بعد از تداوی مرخص ساخته بودید اما امروز باز نسبت دوام اعراض مسمومیت به شفاخانه آورده شده اند و همین اکنون زیر تداوی قرار دارند .

- آنها بیشتر زیر تاثیر حالات روانی خاص قرار دارند ودر واقع تکالیفی که ادعا میکنند رفع نشده تاثیر حالت ترس زدگی میباشد .

- در مجموع تا کنون چند نفر تلفات داشته اید ؟

- هیچ- تمام مریضان پس از چند ساعت به خانه های شان روانه شده اند .

-دراین صورت این مواد از نوع مسموم خطر ناک به شمار نمی آید ؟

-خیر به هیچ وجه .

زمانی به لیسه جمهوریت میرسم که‌ساعتی پیش از آن حادثه آفرینان ، حادثه را به‌وجود آورده اند وباز جمعی مسموم شده را بـــه شفاخانه ها گسیل داشته اند کنار درب‌مکتب صد ها تن زن ومرد ، مادر وپدر ودختر وپسر که از مسمومیت شاگردان آگاهی یافته اند، با نگرانی خواهان معلومات میباشند مسموم شدگان چند نفر بودند ، از کدام صنف ها بودند ، آنها را به کجا بردند ، چرا دروازه مکتب را مسدود ساخته اند ؟ وپرسش هایی دیگر در همین ردیف که جواب دهنده‌ندارد- مردی سالمند که گویا با خبرتر از دیگران است میگوید ، ساعتی پیش همه را به‌شفاخانه جمهوریت بردند وباز این گروه نگران وغصه دار به سوی شفاخانه براه می افتند ومن هم به همراه شان .

مادری که تازه از حادثه خبر یافته وحشت زدگی در تمام حالاتش نمایان است به‌شدت بیتابی میکند ودیگران میکوشند آرامشـــ سازند ، پدری که با شتاب از اداره اش‌خودش را به آنجا رسانده ، میگوید :

- دختر دیگرم دیروز در لیسه سوریـــا مسموم شد وتا اکنون هم بیمار است وحالا این دومی ، این وضع تاکی باید دوام کند، عاملان بیشرم آن چرا دستگیر نمیشوند ؟ ودختری جوان که اشك به چشم دارد میگوید، مادرم نا جورس ناجوری قلبی داره واگر خبر شوه که معصومه به شفاخانه بستر است‌سکته میکند ، قلبش از حرکت می ایسته و ...

کنار درب ورودی شفاخانه جمهوریت آدم هـا وموتر ها باهم قاطی شده اند وقتی به آنجا میرسم چند موتر که مریضان خود را به خانه میبرند در حال خارج شدن از محوطه شفاخانه میباشند - نگاهی به داخل موتر میاندازم ، مادر وپدری دودختر جوان را به حال استراحت در آغوش دارند -دختران رنگ به چهره ندارند ومادر شان اشك در چشم دارد - به عکاس اشاره یی میکنم واو وظیفه اش را به انجام میرساند از شعبه عاجل سراغ بیماران را میگیرم و آنها میگویند که تعداد مسموم شد گان زیاد بود آنها را به کلنیك ساری ابن سینا فرستادیم ، به سوی کلنیك براه می افتم در حالیکه دوشا دوشم بیش از یکصد

نفر دیگر هم روانند ، آنهای که خبر حادثه را شنیده اند ، در کلنیك تا چشم کار میکند بیمار است وباز هم بیمار -دراتاق ها ، راهرو ها سالون ها روی تخت وروی سنگفرش زمین دختران جوان دراز به دراز افتاده اند ، برخی هنوز بیهوشند وعده یی تازه چشم گشوده اند ، نرس ها ودکتور ها با شتاب و سرعت از این سو به آن سو روانند ، دواها وسیروم هارا دست بدست می‌کنند دختر جوانیکه‌خواهر بیهوش خودرا تازه یافته است جیغ می ز د و دو کتور به نر س تو صیـــــه میکنـد که وی را به محوطه شفاخانه رهنمای کنند- در بیرون عمارت کنار حاشیه چمن به داخل

یك بس بزرگ چند نفر از دخترانی قـرار دارند که رخصت شده اند وقرار است به‌منازل شان رسانده شوند - یکی از آنها میگوید ، ماهمه تکلیف داریم ،اما چون‌در شفاخانه‌جایی برای پزیرایی مسموم شدگانی که اکنون آورده اند موجود نبود مارا رخصت ساختند می خواهم با چند تای آنها صحبت کنم ، اما رمق حرف زدن ندارند ، نزد زنی که گو یا مادر یکی از دختران مسموم شده است و با عصبیت از هوای گرم داخل موتر ودیر بـــه حرکت افتادن آن شکایت دارد ، میروم وخودم رامعرفی میکنم ، باعصبیت میگوید :

- خوب چه می خواهی ؟ جواب میدهم آمده ام بپرسم شما چگونه خبر شدید که دختر تان مسموم شده است ؟

در پاسخ میگوید :

- برو بچیم -برو - بز به غم جان وقصاب به فکر چربو . اگر راست میگی و قصد کمك داری خلیفه موتر وان پیدا کن کـــه زود حرکت کنیم از شفاخانه خارج میشوم وبه سوی دفتر مجله براه میافتم ، در حالیکه هر لحظه پرسشی تازه در ذهنم جوانه میزند ، راستی در همین لحظه ، زیر این آفتاب‌سوزان چند خانواده در راه شفاخانه ها سر گردان هستند وچند خانواده دیگر در شهر نگران سلامتی از دست رفته عزیزان خود میباشند، وراستی آنهای که این فجایع را به وجود میاورند و حادثه می آفرینند ، آنهایی که دانه هراس و ترس وحشت را در میان‌خانواده ها میپرا کنند ، چرا چنین می کنند واز این اعمال خود جز آنگه نفرین و نفرت خانواده ها در راه شان باشد ودامنگیر شان چه سودی خواهند برد ؟

بقیه صفحه ۱۷

مرمرینه مجسمه

جوړونکی نوم یی هم را ته ووی چی ومـــی نشوای پیژندلی . ویی ویل چی میره یی‌دغه مجسمه له ایتالیا تخته را نیولی ده . وروسته له هغه یی وویل . او فکر نکوم چی ووایی چی‌له هغی تخته دی بنه نه راځی ؟ غوښتونوتر یی وگوره ! پخپل ځای ندی : پزه یی هم پخپل ځای نده ... همداسی نده ؟ او ددی جملی په ویلو سره دباندی ووتله . زه هـم دباندی ولاړم ، لدی کبله چی تراغیزی لاندی راغلی وم . ځکه هغه مجسمه یو رښتیانی‌تصویر ؤ . په حقیقت کی یو ښول ژوندی مو جود و، هغه هم له مرمر تخته . تاسو ماته ووایی چی په‌کومی معجزی سره یو هنرمن په نښلمسه پیری کی ، همانغه کاڼه اوو کوچنی غوږونه، همانغه نتلی سترگی ، غیر عادی پزه، اولوړه ټنډه جوړه کړی او له هغه تخته ډیره شکلی او زړه وړونکی څیره منځته راولی ؟ دکومی معجزی په مرسته کیدای شی چی دوی ښځی داسی کټ مټ یوه څیره وی . یوه ښځه‌په پنځلسمه پیری کی او بله زموږ په وخت ؟ او بی له شکه ویلی شم چی هغه ښځه‌چی مجسمه جوړونکی ته دمودل (نمونی) په خاطر ورته کتل ، نه یوازی داچی دڅیری په پلوه (نینا) ته ورته وه ، روح او روان یی هم کټ مټ لکه لینا غوندی ؤ .

هغی ورځی زما ټول ژوند ته بدلون ورکړ. دلیر وخت دپیښو په څرنگوالی او څپلی ماتی وپوهیدم : چی نینا څه ښول موجود وه ، څو ما هغه وخت نه وه پیژندلی . دلیر وخت را گرزول دامگان تخته وتلی خبره وه ، خوهمه-

غمی چی‌سری‌دیوه بالارښته مات شوی‌گلدان ټوټی را ټولوی ، هڅه می درلوده چی هغـه ټولی خاطری چی دنینا څخه می درلودی نـه یوه بل پسی وتړم . آه ، دغه خاطری څومره ویړی او کوچنی وی ! هر څو مره می چی فکر وکړ ، دیام وړ خاطره می په یادنشوه . هغه ټولی خاطری ویړی او کوچنی وی . خوپوهیږی چی څومره خو شاله شوم چی په څپل روح‌کی می نوی شیان ومومل شبیبی شبیبی می د دی نو یو څیزونو په هکله سوچ وکړ او پر لـه پسی می په یادوږل . او همدا ووچی خلکو په ما ملنډی وهلی او خندل یی خوزه خوشاله وم ... زوړ شوی وم او هغه وخت ډیره نـا وخته وه چی ژوند می له سره پیل کړی وای . خو تر اوسه می کولای شوای چی خان له ناوړو او ناولیو فکرونو څخه وساتم .خپلو دوستانوته بدنه وایم اوځپل خدای ته هم‌دکفر خبری نه کرم . دا پاکی له هغه وخته پیل‌شوه چی کوبښی می کاوه هغه خاطری چی په‌نینا پوری یی اړه درلوده ، ژوندی کړم .

په مات زړه می غوښتل چی یو ځل بیاهغه مجسمی ته وگورم .. ټوله شپه دهغه کور چار چا پیر وگرزیدم او هڅه می کوله چی یو ځل بیا هغه مرمرینه مجسمه ووینم ، خوله کړکی څخه ډیره لیری وه . ټوله شپه می دهغه کور شا او خوا کی تیر کره . ما ټول هغه کسان چی په هغه کور کی یی ژوندکاوه پیژندل . پوهیدم چی کوټی څه ټول سمبالی شوی دی او په پای کی دهغه کور له یوه

چوپړ سره آشناشوم .په ژمی‌کی دکور ښځه یوه کلی ته‌ولاړه او ما فکر وکړ چی که یو ځل بیا مرمرینه نینا ووینم ، یو ځل هغه‌ټولی خاطری چی خپلی نیناڅخه می لرم له‌پیل څخه تر پایه پوری په یادر اولم . او داراته لویه نیکمرغی او بر یا لیتوب ؤ .

په دی سوچ سره می تصمیم ونیو چی په یوه کار لاس پوری کړم ، چی پای یی زما محکومیت ؤ . هغه کار چی بریالیتوب ته‌ونه رسید ... زه‌یی دکور په دهلیز کی ونیولم او په محکمه کی هم څرنگه چی تاسو ولیدل زه تورن شوم. ویی ویل‌چی دیوه‌قفل جوړونکی په څیره کی می ټولی کوټی لیدلی دی‌او دکور په شا او خوا کی یی هم لیدلی یـم .. او دروازی می دڅلا په تمه خلاصی کړی دی .

او گرانه ښاغلیه ! کیسه داسی پای ته ورسیده . ومی ویل .(څو موږ تاته استیناف در کوو . دوی به تاخوشی کړی .) زاړه‌سړی اعتراض وکړ . د څه لپاره ؟ هیڅوك زمـا د محکومیت په خاطر نه څپه کیږی او هیڅوك زما ضمانت نکوی چی خوشی شم . ما باید په جیل هم (دنینا) په هکله فکر وکړم .څه فرق کوی ، که دلته او سم او که په مرستو- نولوکی ؟

نه پوهیدم څه خواب ورکړم . خو نا څاپه زاړه سړی سر پورته کړ ، په عجیبو سترگو یی چی رڼایی یی نه درلوده ، ما ته وکتل او خبروته یی داسی دوام ورکړ .

(یوازی یوشی ما څوروی .. فکر کوم چی ښایی (نینا) به هیڅوخت شته‌والی نه‌درلود.. ښایی هغه وخت مړچی مجسمه لیدله، یوازی زما کمزوره مغز چی الکول فاسد کړی دی، دغه دمینی داستان جوړ کړی وی !.

بقیه صفحه ۴۲

طفولیت نیکیتا

گردید و آواز قدم های سنگین گاراج دار که جامه دان ها را انتقال می داد بلند شد.

لیلیا با قهر وسرعت به نجوا گفت: «آنها ما را می بینند ... با تو مشکل است ... خود را خشنود جلوه ده ... این بار ترا می بخشم ...»

او بدهلیز دوید - از آنجا آواز نازکش در اطاق های خالی بلند شد.

«سلام، خاله زات! به سما را خوش آمدید!» با ین شکل او لین روز زندگی شروع گردید، در ده آرام و گوارا، آسوده و آزاد - هفت اطاق کوچك دلتنگ و خارج از کلکین ها، گادی های ثقیل بر سنگپاره ها غژ غژ میکردند و مردم مانند ویری نوسوف، دکتور ز مستو و در پسته افکار ملبس بودند و با قیافه های مشوش که ذهن های شان را از سبب باد (که کاغذ ها وگرد و خاك را بلند می نمود) با عجله می دویدند • این سو و آنسو میرفتندو غالمغال و محاوره های عجیب وغریب حتی وقت هم بصورت دیگر میگذشت ... نیکیتا وارگادی ایوانوویچ - اطاق نیکیتا رامرتب نمودند - مبل وکتاب هارا تنظیم وپرده ها را نصب کردند ..

وکتور در تار یکی از ورزشگاه آمد وگفت که بچه های صنف پنجم درتشناب ها سگرت می کشیدند و معلم ریاضی شان را بچوکی تو سط صمغ عربی سریش نموده بودند - و کتور - آزاد و منحرف شده بود، او نیکیتا را پیدا کرد تا چاقوی قلمی اش را با دوازده تیغ آن برایش بدهد وبعد پیش یکی از همصنفانش رفت. «تو او را نمی شناسی - که بازی کنیم،» نیکتا بعد از غروب بر کلکین نشست غروب بالای شهر همان غروبی بود که آن رادر قریه دیده بود اما نیکتا مانند زیلتوکین در پشت پرده خود را محبوس تصور کرد- کسی که باینجا متعلق نبود - فقط مانند زیلتوکین - ارگادی ایوانوویچ با کلاه وکرتی اش و دستمال پاکی که در دست داشت باطاق داخل شد و عطر آب تشناب را بهر سو منتشر نمود.

«من بیرون می روم، ساعت ۹ مراجعت خواهم کرد ..»

«کجا می روی؟»

«بجائیکه فعلا در آنجا نیستم.» او قاه‌قاه خندید. «خوب، برادر! لیلیا را چطور یافتی؟ کمی تیز، چطور؟ .. اهمیت ندارد، بر او مسلط خواهی شد - گاه گاه خوب است که قسمتی از چربوی رومستانی اترا از دست دهی.» او بر کری هایش دور خورد و خارج شد - دریك روز او یك شخصی کاملا متفاوت بود- در همان شب نیکیتا در خواب خود را دریك یونیفورم آبی بادکمه های نقره گی مشاهده کرد که در مقابل لیلیا ایستاده و با تشدد میگوید؟

«این است نامه ات، بگیر.» -مژه‌های دراز لیلیا بالا و پائین شد و بینی کوچك ومغرورش شگفت سپس به خنده شروع کرد.

او بیدار شد و دور خانه را دید - نور عجیب چراغ جاده بر دیوار افتاده بود ...

دوباره نیکیتا همان خواب را دید - در ساعت بیداری اش او هیچگاه این دختر مشکل پسند را آنقدر دوست نداشت.

صبح روز دیگر - ماما - نیکیتا وارگادی ایوانویچ بورزشگاه رفته با سر معلم که یك مرد لاغر، موسفید ودارای یك نگاه گیرا بود صحبت نمودند - یك هفته بعد نیکیتا امتحان را موفقانه گذشتاند و به صنف دوم ترفیع کرد ..

(پایان)

بقیه صفحه ۱۹

از کجا باید شروع کرد

۱- از روی ضرورت حیاتی در مرحلهٔ کنونی ومراحل ما بعد وحدت و یکپارچگی عام وتام وآهنین حزب را در عمل ونظر تامین بایدکرد این یکی از وظایف مبرم و مهم همه وطن پرستان و بخصوص جوانان ما (سازمان دموکراتیك جوانان افغانستان) می‌باشد که بشرف وایمان خود این وحدت را هرچه بیشتر مستحکم و آهنین سازند. آری باید همهٔ حزب از بالا تا پائین واز پائین تا بالا بایدچون مشت پولادین که با وحدت این مشت پولادین گره خورده میتواند ضربهٔ بدهان‌دشمنان وطن، مردم وانقلاب باشد در غیر آن شکستن دهان دشمن ممکن نیست

۲- پس از تامین وحدت وبا استفاده از یکپارچگی اصولی وعام وتام حزب با سر سپردگی عام وتام وهمه جانبهٔ طرد همه‌دشمنان تاریخی و سوگند خورده‌ی انقلاب ظفر مند ثور، باز هم تاکید می گردد که بهترین سلاح برای قلع و قمع دشمنان انقلاب ووطن همانا وحدت ویکپارچگی می باشد.

۳- فرا گرفتن تئوری پیشرو عصرما وهضم وجلایی آن در مغز و ذهن و آنرا در شرایط خاص جامعهٔ افغانستان تطبیق کردن زیرا فرا گرفتن طوطی وار وبدون پراتیك انقلابی موثر در راه پیشرفت انقلاب و جامعه نه تنها مثمر ثمری واقع نمی شود بلکه تفاهم دارد.

٤- پیوند وسیع با مردم تحت رهبری حزب را باید جوانان ما و سازمان رزمندهٔ شان (سازمان دموکراتیك جوانان افغانستان) جداً در نظر داشته باشند زیرا بدون رهبری حزب وبدون تماس با مردم، آموزش از مردم، آموختن بمردم وظایف عمده‌ی تاریخی‌جوانان ما ایفا نخواهد شد.

جوانان افغانستان بنا بر وظیفهٔ تاریخی‌ایکه دارند، امروز در چندین محاذ می جنگند، اولا در محاذ و آموزش و پرورش و فراگرفتن تعلیم و تحصیل دو دیگر اینکه جوانان ما در سنگر گرم با دشمنان انقلاب تفنگ بدوش در پیکار اند • سوم در جبههٔ اعمار وطن ورشد دست آورد های انقلاب شکوهمند ثور.

جوانان رزمجوی وطن! همانطوریکه درزمان سلطهٔ امین، تاریخ وطبقهٔ سنگین بر انداختن سلطهٔ او وباند خون آشامش را بدوش شما قرار داه بود و مردانه این ماءمول عظیم رابدست آوردید امروز دفاع از انقلاب ودست آوردهای انقلاب و پیوند نزدیك میان حزب و دولتو مردم از وظایف عمده‌ی تاریخی شماست. علاوتا جوانان ما رهبران آیندهٔ حزبی هستند که افتخار براه انداختن انقلاب ثور یعنی‌انقلاب ضد فیودالی ضد امپریالیستی و ضدکمپرادوری را در کوتاهترین مدت (١٤ سال) داردلذا باید با پیوند انترناسیونالستی وسیع یکجا باکشورهاومحافل ونیروهای مترقی‌جهانی‌در همه جبهات مردانه رزمیدو این افتخار را دو چندان ساخت یعنی به پیروزی رسانیدن انقلاب شکوهمند ثور وخیزش ٦ جدی ۱۳۵۸ افتخار اول‌وبه پیروزی رسانیدن اهداف که‌مردم‌اهداف وحزب، مرحلهٔ دوم وافتخار دوم ما خواهد بود.

ما ایمان کامل داریم که سازمان دموکراتیك جوانان ما و صایای عالمانه وهمه جانبه ببرك کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیك خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیك افغانستان را جداً در نظر داشته و بامردم، دوش بدوش مردم تحت رهبری حزب د، خ، ا• در راه اعمار جامعهٔ نوین، جامعه فراوانی‌و بهروزی و بهزیتنی سر بازانه کار و پیکار می کنند.

زنده باد جوانان رزمجو و صلح خواه افغانستان

زنده باد حزب دموکراتیك خلق افغانستان این گردان پیش آهنگ زحمتکشان افغانستان

بقیه صفحه ٤

آیا رفتن بمدرسه

چنانچه درین مورد ببرك کارمل منشی عمومی کمیته مرکزی حزب دموکراتیك خلق افغانستان رئیس شورای انقلابی و صدر اعظم جمهوری دموکراتیك افغانستان ضمن ملاقات شان با هیات جمعیت العلمای افغانستان و نمایندگان روحانیون و علمای شهر کابل در مقر شورای انقلابی (ارگ) به ارتباط وقایع اخیر شهر کابل که مسمومیت شاگردان ومعلمان، کارگران و غیره را سبب شدچنین فرمودند:

«آیا شخصی یاعالمی می تواند در قرآن‌عظیم‌الشان یا احادیث نبوی یا ارشادات علمای کرام دلیلی را برای مجاز بودن ومشروعیت چینی اعمال ضد اسلامی ارائه نمایند • آیا اسلام به پخش و فرا گرفتن علم امر ننموده است .... من تصور نمی کردم هیچ مسلمانی به چنین اعمال وحشیانه که مخالف تمام‌پرنسیپ های بشری واسلامی است دست بزند ....»

لذا بصراحت‌گفته می‌توانیم که دین مقدس اسلام هرگز مانع طلب علم و معرفت نیست بلکه فرا گرفتن آنرا بر همه مسلمانان حکم می کند ولی این گماشتگان امپریالیزم، اجیران ارتجاع سیاه ودشمنان صلح و آرامش خانواده های مسلمان ووطن پرست افغانستان اند که با قلب جلوه دادن دین مبین اسلام وبشکل بیشرمانه زیر این پرده برای برآورده شدن اهداف شوم خویش در تکاپو هستند وبا این اعمال خود روی خود را سیاه وسیاهتر می کنند.

مرگ به‌ارتجاع، ارتجاع سیاه وامپریالیزم

د ه مخ پاتی

یادونه‌اودرمندونه

یوباسن دزمان‌په‌توفانوکی دژوند لا ره
بل‌سپوردده‌په خټ‌په‌پتوستر گوپی‌تیر یږی).
همداشان یی په بل ځای کی لیکلی‌دی:
(نغبنتی حر کت کی فطرت لوی لـوی
تو تو نه دی
ځکه هم مکا ن او هم زما ن په‌خوځیدو
دی
خو مره افسو س راشی چی تا و ینمه
ویده یی
بلی‌خوا‌ته‌گورم در ست جهان پـــــه
خو ځید و دی
وبا سه بیری خپله سا حل ته چی ز ه
وینم
بحر غضبنا ك دی او تو پا ن پـــــه
خو ځیدو دی
دانړی به مسته دشرابو په نغمو کړمه
دو مره که تسل شم چی افغا ن پـــــه
خو ځیدو دی) .

اوسنی لایق

په دغه پړ او کی له نا هیلیو اوشکایتونو
راوتی او هغه لار یی چی تماکـلی ده د
پری او هدف ته درسیدو ضمانت کـوی .
په دی پړاو کی دعلمی نړی لید پـــــه
رڼا کی په ځر گند ه تو گه دپا نگوا لو او
فیوډالانوپه وړاندی دکارگرو، بزگرواونورو
زیار ایستو نکو دفا ع کوی لکه :
(داز خمی وطن چی دمز دور په و ینورنگ
دی
نور په دغه لار له ستمگر و سره نه‌ځی
ختڅ دسرمایی ته دپولادو ځنك بویه
دالیوه‌په روغه له‌کارگره سره نه ځی
دادځمکو غل ، دا خیتور ، دغه د کلـــی
خا ن
لاره د ورورى با ند ی بز گره سره نه
ځی
داوطن نور پل له استثماره سر ه نړ دی
دا هیواد یو گا م له دی بربره سر ه
نږ دی) .
له دی سره سره چی دزیار ایستونکـو
او مفت خورو تر مینځ د بیلتانه کـربـــه
کا ږی او یو له بله یی بیلوی او دا پـــــه
ډاگه کوی چی دهغوی تر مینځ دبیلتانـــه
همیشنی پو له شته چی دز یار ایستو نکو به
بریالیتوب له مینځه تـلای شی ، نو زیار ـ
ایستو نکی رابولی‌چی‌دخپلوطبقاتی دښمنا نـو
پر ضد پاځیږ ی او دهغوی په له مینځه‌وړلو
سره ځا ن آزادی کړی ، لکه په دغـــه
شعر کی چی لیکلی یی دی :
(مز دوره ما توه یی ، سو ځو ه یی ،
ورك کوه یی
دتا په مړو ندو کی ځنځیرو نه نه‌ځائیږی
ور دانگی په زړه دنیا بی مزده مز دورانو
دی‌کـارکـی توربی ځایه تـــدبیرونه نه‌ـ
ځا ئیږی
گر یوا ن ته یی لا س وړه چی دا ځښتن
دا سیرا نو
وسله په ځمکه ږدی نور تینگـــارونه نه
ځا ئیږی) .
د لایق شعر د محتو له کبلـــه بډای ،
نوی او پر مختلو نکی دی دپت ، غیـرت ،
سپیځلتوب ، میړانی او دهیـواد دکـــلتور
او لر غو نتو ب ، ما تو او بر یو او دخلکو
د غور ځنگو نو او دهغوی دهرو مرو بریا ـ
لیتوب ځرك په کی له ورایه ښکـــا ر ی .
هغه د شعر پر مختلو نکی محتوی چی
نو ی هم دی د کلا سیك شعر په چو کا ت
کی‌په‌کار پوهی سره ځای کړ ید ه .
دشعر بڼه یی دزاړه شعر په منگـولو کی
لاس او پښی و هی خو کله کله ور ځخه
بهر وځی او له ټولو هڅو سر بیره بیـــا
دزا ړه شعر په چو کا ټ کی ځا ی کیږی
مگر د شعر زړه بڼه یی له نوی محتوی سره
مخالفت نه لری او آن داچی ورته چو پـړ
هم کوی .
داهم باید هیر نه کړو چی د هغه شعر له
له دی سره سره چی په کلا سیکه لاررروان
دی کله کله د قا فیو تکرا ر هم مینځ تـــه
را ځی چی دشعر خوند له مینځه و ړ ی او
ټپی کوی یی ، لکه په دغه شعر کی :
نه به شی له تگ د استبداده سر ه سم
نه غیر ت دخلکو نه زما لیو نی غم
سره خوهغه سردی چی‌بی واردتیرونه وی
زړه خو هغه زړه وی چی و ریت شو ی
په غم .
پو رتنی شعر چی د محتو ی له پلو ه‌بډای
او پر مختلو نکی دی مگر دقا فیی تکرا ر
ټپی کړی او دا تکرا ر دخو شحا ل ختټــك
دشعر د قا فیو له تکرا ر سره ور ته وا لی
او نیږ دی والی‌لری.
دشا عر په شعرو نو کی دخلکو دبدمرغیو
علتو نه ښود ل شوی او د له مینځه و ړلو
لاره چا ره هم ښود ل شوی ده .
ددی لپاره دخلکو دپر اخو پر گنومبارزه
بر یا لی شی ، دتللو د لاری د بندیزونواو
ستو نزو په بر بنډ و لو عقیده لری چی
دژوندانه د تنگ سوړ وا ټ له خپلو تو او
لو پو ، ژورو سر بیره د یو وا لی او سر
ښیند نو پوا سطه هوا ریدا ی شی ، لکه په
دی شعر کی :
لار د یار دو صل په گلو نو پټه نه ده
اخلی په اغزو کی از مو ینه زما نه
جار شمه ، قر با ن شم، سره یو شئی
خورو خلکو
نه دی په و جود کی هیڅ یو غړی‌بیگانه
نشته ځانځانی کی مصلحت دلا مبو ز نو
سیل دحواد ثو هسی غوا ړی ښها نه
دشا عر د شعر یوه بر خه له ناز کخیالی
دی
او ښکلا ځخه ډکه ده چی د حمید ما شو
خیل دشعر په کچه رندا نه او مسته بر خه
لری ، خو د ښکلا لما نځنی په بر خه کی
افراط کوی او دانهول له پولو تیر یـږ ی
لکه :
په چمن کی چی دی پرق دخندا خپورشی
ژما دزړه په کور کی گلو دهیلو شور
شی
چی دی‌مخ ته ځومره گو ر م هو مــــره
سوزم
ما بد مرغ ته دی دوصل او به اورشی
په یو ه مسکا دی عقل را نه یوو ړ
خدای زده څه به لاپه ما بیچاره نور شی
لیونی په زنځیرو نو کی فر یاد کړی
چی په‌مخ باندی دی جال دځپوخور شی .
شاعر په میړانه د ښځو د فا ع کـــو ی
او دښځی دژړا په انځورو لو سره دنا رینه
د نا رواو او تیر یو پر ضد د ښځی دتاریخی
اغتراض غږپورته کوی .
همدا شان د اعتراض په جگولـو سر بیره
باوری دی چی با ید ښځه دنا رینه‌دوینځیتوب
له وراسته زنـدان ځخـه دتـــل لپاره آزاده
شی .
لاندینی‌شعرډپورتنی‌ادعا دثبوت ښه سنـــد
دی :
مه می خندو ه نا رینه ،نه یم دخندا
زه یوه ناره یم دغمونو ددنیا
ستا په زندا نو کی می پیری پیری‌تیږلی
نشته را کی توا ن نورد غمونو د ژړا
نه دژوند جوهر ، د عشق ډیوه ، دانسان
مورومه
تا کړ مه نا نز که دشیطا ن دمشغو لا
داڼ ما پلاس کی کړی نه دی اتکړ ی
زما دغو ن لښتی دو ینځیتو ب دی برالا
زه په ټول تا ریخ کی ملعبه ستا دشهرت
شو مه
یا یو ه تحفه دستمگرو د رضا
زه‌دانسان‌مور یمه،درنه یمه ، آزا ده یـــم
داد بند گی زو لنی لری کړه له ما .
دنړی دامن لپاره سو له غوا ړ ی او د
جگړه ما ری پر وړاند ی دسو له خوبنوو ـ
نکو ننگه او ملا تړ کوی او خپله انسا نی
لو یه دند ه سر ته رسوی لکه چی وایی:
موږ له نړ یوا لو نه دو ستی غوا ړو ،
ور وری غوا ړو
ځکه مو پر ا نیستی هر ملت ته دزړه
ورونه دی
شرم دی انسا ن ته چی جنگیږی له خپل
ورور سره
هر ځا شکی دو ینو کی فتنی دی افنو نه
واړه سره یو شی ، سره ورونه دی‌ملگر ی
خلك
ټول بشر یوه ونه ملتو نه یی ښا خو نه
په پا ی کی یا دو نه کوو چی لایـــق
خپله نړیواله دنده ډیره ښه سرته رسوی
او د شعر په ژبه دنړ یوا لو کار گرو سره
اوږ ه په او ږه دپا نگی دد پوا نو پر ضد
جنگیږی او دشعر په ژبه وا یی :
په سرو لمبو کی لامبی دو یتنا م غښتلی
دوینو په تا لاب کی خو خوبونه نـــــه
ځائیږی .
یا داچی وا یی :
ای دجا پا ن خلکو ما را و ړی‌پیغامونه
دی
ستا جزیرو ته زما دغر و نو سلا مو نـــه
دی
ماله هسی خاوری د جا پا ن غیر تـــــی
ولس لره
ځان سره راوړی د وروری تا ز ه گلونه
دی
دا گلو نه څه دی ، د وروری ، برادری
بوټی
داد افغا نانو ددی عصر شعا رو نه دی
دشا عر د(سپیدو) او (زیری) پـــــه
شعرونو کی دهیلو کا روا ن په ځر گنـــد
ډول لید ل کیږی .

ـپا ی ـ

خنده - خنده - خنده

برای شما انتخاب نموده‌ایم

زن سی ساله است

جوانی بیك «واسطه» که زنی را برای ازدواج به او معرفی کرده بود گفت ؟
ـ آدم حسابی ، چرا بمن دروغ گفتی ؟
تو گفته بودی که زن بیوه سی ساله اس. اما معلوم شد پنجاه و پنج ساله اس.
آن آدم حسابی جواب داد:
ـ من دروغ نگفته بودم اوسی سال است که بیوه است.

یك شب کارنیوال ویك مرد خسته

عزیزم مهربانی کنید

زود بیدارشو

بیدار شوعزیزم

باش که ترا بیدارکنم

چراخسته هستی

بیدار میشوی یانی ؟

امشب شب آزار دادن تواست

مصروفیت زیاد

معلم از شاگرد کوچکش پرسید :
ـ تو چند دندان داری ؟
ـ درست نمی دانم معلم صاحب‌ا للـــه معلم صاحب به اندازه کار دارم که تاحال نتوانسته ام دندانهایم را حساب کنم .

راه نشا ندادن

پسر کوچك در بین سرك موترروگفت :
ـ آقای ترافیك من چه طور می توانم که از این راه به شفاخانه بروم .
پولیس ترافیك گفت :
ـ اگر همینجا باشی موتر می زند وهمان موتر ترا به شفاخانه میبرد .

مریض شوخ‌چشم

در مکتب

مردی پسرش را به مکتب برد و بـــه معلم سفارش کرد که به پسرم درســـی انگلیسی بدهید .

معلم گفت : بسیار خوب .
مرد خدا حافظی کرد و رفت .
معلم به پسر گفت : بگو وان.

پسر جواب نداد، معلم هر چـــه به پسر گفت بگو وان بازهم جواب نشنید عاقبت معلم به پدرش تلیفون کرد که بـــــه مکتب بیایید و وقتی که پدر پسر به مکتب رسید معلم گفت :

ـ پسر شما هیچ حرفی نمیزند ، مـــن نمیتوانم باو درسی بدهم .
پدر از پسر پرسید :

ـ پسر جان چرا نمیخواهی بگو یـــی وان ؟

پسری گـــفت: پدرجـــان اگر بگویـــم وان بعد خواهد گفت بگو تو ، وا گربگویم تو خواهد گفت که بگـــو تری ، پس چه بهتر از اول وان را نگویم وخودم را راحت کنم !

نکته‌ها

داکتر گـــوش دردی شما چیزی مهمـــی نیست میتوانید لباسهایتان را بپوشید.

• • •

پرویز دوان دوان بـــخانه آمدوبه‌مادرش گفت :

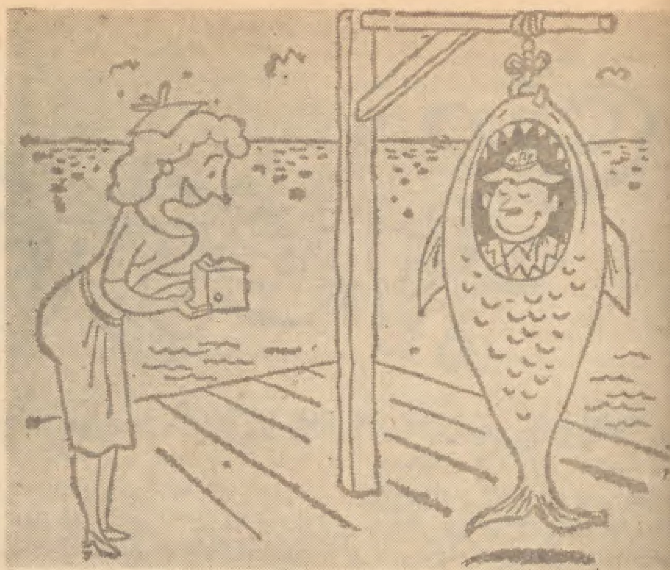
ما در جان من امروز از درسی خود ۲۰ گرفتم .

ـ آفرین پسر جان از چه درسی ۲۰ گرفتی ؟

ـ از درسی امـــلا از انشای واز درس حساب ۸.

• • •

پسر ـ پدر جان چرا بعضی ها خـــود ـ کشی میکنند ؟
پدر : چون از چیزی نا راحتند .
پسر : چرا شما درآخر سال خود کشی نمیکنید :

آخرین عکس یادگاری

راه‌رفتن درخواب

دریکی ازمجـالس صحبت از اشخا صی‌شد که شبها در خوا ب را ه میرو ند ...
یکی از حاضران روبه‌یکی ازدوستان‌کرد پرسید:
-برا ی شما اتفا ق افتاد ه که در خواب‌را ه بروید!
یعنی چطور ؟
یعنی با پای بر هنه از رختخواب خــودخارج شوید و بعد بهمان حــال مثلا ر و ی بام منزل خود راه بروید ؟
مرد ابرو ها را در هم کشید و گفت :
-اوه ... هرگز ... و قتی هم که مــن بخوا هم در خوا ب را ه بروم آنقدر ثروت **دارم که فورا زنگ بزنـم دربودم حـا ضرمیشود** ومرا باموتر کادیـلا کم بگـر د ش میبرد ! :

دردنیای دیوانه‌ها

دو دیوا نه در روز عید در گو شه ا ی‌از شفا خا نه‌نشسته و حسا ب روز ها ی گذ شته را می کردند ...
یکی از آنها پس از شما ر زیاد ر و بــه‌دوستش کرد و گفت :
-تو می توا نی تاده حسا ب کنی .بلی.
-خوب تابیست چطور ؟
-در اینصورت با ید بوت ها یم را هــم‌بکشم .
دیوانه او لی با تعجب پر سید :
-چرا ... برا ی چه بو ت ها یت را بکشید ؟
چون که من فقـط حساب انگشت هایــم را بلد هستم و بس .

سارق- ببخشید ،ممکن است بفرما ئیــد بانك بزرگ شهر کدام طرف است ؟!!

بچه‌هوشیار

بعد از ناله ی پیش هر یك از مهما نا ن یك تکه شیرینی گذا شتند و احمد ٦ساله زودتر ازهمه سهم خودرا خورد .

خانم صاحبخانه روبه او کرد وگفت :
باز هم می خوا هی شیر ینی بتو بد هم:
بچه‌گك آهی‌کشید وگفت:

-نی، مادرجانم بمن گفته کەدراینطـور موافع همیشه جـواب بد هم « نی خا نـم تشکر . »

وچو ن صا حبخانه از این حر ف خنده‌اش گرفت احمد گفت :

-ولی مادر جانم هیچو قت فکر نکرد ه بود کــه ممکن است شما شرینی بــا یـن کو چکی بمن داده با شید !!

یك‌داستان کوتاه‌طنز

در جنگ دوم جهانی پس از شکست‌آلمان عده ای از سر بازان در کو شه و کنار در حـــال جنگ بودند ... ولـــی گلو له ها تمام شد و اسلحه که از کار افتاده بود ... واز نا نکها بجز آهن پاره چیز دیگری با قی نمانده بود ... ولی آنها می خواستند بهر **ترتیبی شده جلو دشمن را بگیرند ...**

بد ین جهت یکشب فر ما ند ه آنها یکی ا ز سر بازان را احضار کرد وجاروئـــی باو داد و گفت :

- تو امشب باید در کنـــار جاده پهره‌کی ... این جارو هم تفنگ تواست ... اگر در تاریکی صدای شنیدی فریاد کنـی: ایستاد والا تیر اندازی میکنم ... و گر سه بارا ین حرف را تکرار کردی و جــو ا ب نشنید ی بطرف دشمن حملـــه کنی و او را با جــارو بکش !

سر با ز جارو بد ست به کنار جاده رفت و هنوز سر پست خود ایستاده بود کــه صدای پــا ئی شنیده شدکه بطـرف او می آمد .. فو رافریاد زد :

استاده شو الا فیر می کنم ...!
اما طرف جــواب نشنید و دید کــه مرد مستقیم به طرف او دوید تا او را از پادر آورد ...

اما نا گهان خود را با یکـــی از دوستان خود رو برو دید ... عصبانی شد و فر یاد کشید :

-احمق ... پس چرا هرچه فریاد کـردم جو ابی‌ندادی ... چیزی نما ند ه بود کــه ترا بکشم .

سر با ز دیگر با خو نسرد ی سر ی‌تکان داد و گفت .
-چطور میتوا نستم جوا ب بد هم ...
فر مانده گفته است که من یك تا نك‌هستم وبا ید بی اعتنا پیشرو ی کنم .

ازبالابه‌پائین بدون‌شرح

از شگفتی های رنگارنگ جهان

نوآوری‌های شگفتی انگیز در ساحهٔ علوم

برای اولین بار در تاریخ ستاره شناسی و نجوم شناسی محققین کشور های مختلف‌جهان توانستند فعالیت های شمسی را که در حد اوسطی هریازده سال بوقوع می پیوندد کشف نمایند در حدود یك هزارو پنجصد دانشمنداز چهل کشور مختلف در پرو گرام های تحقیقی بین المللی درمورد آفتاب مصروف تحقیق و مطالعه اند . پرو گرام تحقیقی این دانشمندان برای اولین بار درسال ۱۹۷۹ آغاز وتا فبروری سال ۱۹۸۱ ادامه خواهدیافت . قسمت تاج یا کرو نای آفتاب که در حدود چندین ملیون درجه سانتی گرید حرارت‌داشته پیوسته ذرات الکترونی ، پروتینی وذرات‌الفایی را در مدار خویش انتشار میدهد که در حالت عدم تحرك و جنبش این ذرات دارای انرژی کمی بوده اما در حالات تحرك ، فعالیت وحرکت منجر به پیدایش تحرکات انیوسفریك و طوفان های جیو گنیتك میگردد.روی این لحاظ مفاهمه ومخابره رادیویی به یك فاصله دراز و طولانی دچار اختلال ورکود میگردد .

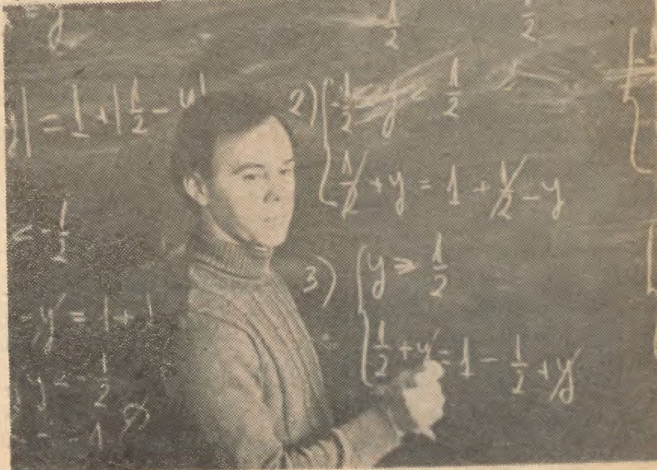
وظیفه دانشمندان رشته استروفزیك این است که چگونه میتوانند تغیرات و تحولات‌را که در نظام شمس و فعل والفعالات درونی خود آفتاب بصورت آنی ویا تاخیری بوقوع می پیوندد پیش بینی نماید

دانشمندان که‌در مرکز تحقیقاتی‌علوم‌جهانی کار وفعالیت می نمایند عقیده دارند که مفاهمه تیلفونی میان نصف از جمعیت انسانها میتواند توسط اشعه لیزر صورت گیرد . در انتقال‌پیام هااز امواج نوری لیزر که از یك‌فیبر شیشه عبور میکند استفاده بعمل‌میاورند آنهامیگویند که ایراد بیانیه ها ، خطابه ها تصاویرهمچنان از طریق همین فیبرشیشه صورت گرفته‌میتواند عمده‌ترین مورد استفاده‌ازین‌وسیله مفاهموی بصری همانا قدرت وسیع اطلاعاتی آن است که از طریق امواج نهایت کوتاه بعمل‌میاید. چنانچه محققین به‌اثر تحقیق‌که نموده‌میگویند یك سیم تیلفونی فقط میتواند چند مفاهمه محدود را انجام دهد اما بر عکس کندکتر های لیزری که‌به اندازه یك‌سر قلم در امتداد تو لین به ضخامت یك موی انسان در مجموع میتواند سی‌هزار مکالمهٔ‌تیلفو نی‌را انجام دهد.

یکی از دانشمندان علوم اتحاد شوروی به کشف ماشین اگری نایل گردیده که این ماشین خودکار میتواند سوراخ‌های را به‌عمق چار هزار ودو صد متر برمه کاری نموده که این ماشین کار در حدود پنجا فیصد پرسونل را خود انجام داده میتواند و هم چنان با وصف آن توانسته است که سرعت کار را نیز در حدود پنجاه فیصد افزایش دهد .

وزن این ماشین در حدود یك هزار تن‌بوده دارای یك کمپیوتر که میتواند از فعالیت های ماشین بررسی کند می‌باشد این ماشین بعد ازین که از کوره آزمایشات متعدد به‌موفقیت بدر آید در آواخر سالهای ۱۹۸۰ ویا ۱۹۸۱ به معرض استفاده قرار خواهد گرفت .

نوع جدیدازپروژه برقی که‌انرژی‌حرارتی‌رابه‌انرژی برقی تبدیل میکند اکنون در اتحاد شور[...] سوسیالیستی طرح ریزی گردیده که [...] مگنیتو هایدرو دالمنیك یاد میشود جریان‌بر[...] بواسطه عبورگاز ماهااز وسط‌ساحه مقناطی[...] تولید میگردد این دستگاه ظرفیت شش [...] هزار کیلو وات داشته ویگانه مفیدیت‌آن [...] است که نسبت به دیگر دستگاه های بر[...] قدرت فوق العاده زیادی را دارا است در[...] دستگاه گاز به مثابهٔ نفت استفاده میشود

این دانشمند جوان رشته‌فز یك‌واستروتومی‌مصروف تحقیق وحل‌فورمول های‌فزیك دیده می‌شود.

از سپوتینك

ترجمه بریالی علی‌زاد

تاثیرات قهوه وچای بالای صحت

روز گاری این ماده آشامیدنی معطر فقط در قهوه خانه‌های شرقی‌رواج داشت ولی‌اکنون در تمامی نقاط جهان مصرف آن سیر صعودی اش را در پیش گرفته است .

با جهان شمول گردیدن صرف قهوه تاثیرات عصبی وروحی این ماده نیز روز بروز آشکار تر گردیده و میگردد . جهانیان را عقیده بر اینست که‌قهوه یك‌منبع موثرسیستم‌عصبی‌مرکزیست واز باعث موجودیت مقدار زیاد کافین در ترکیب خویش قهوه باعث صعود یك مرکب اساسی کیمیاوی که سیرو تونین نام داشته ومرکز تحرکیت وازوموتور دماغ‌راتنبه‌می کند، میگردد.وهم‌ازدیاداین‌ماده‌اخیرالذکردرخون بالای فریکونس وشدت‌تقلصات عضلهٔ‌قلبی ازتاثیرات بینظیر بر خوردار است در نتیجه مطالعات سریری معلوم گردیده که این تاثیرات‌قهوه درموارد تفریط فشار خون شریانی خیلی مفید وبا ارزش است . همچنان در نتیجه تجربیات پیهم اطباء ثابت گردیده که روزانه صرف یك تا دو پیاله قهوه باعث تسریع عملیه تجزیه مواد شحمی به اجزای اصلی شا ن میگردد و به اینترتیب از باعث ازدیاد اسید های شحمی آزاد در خون افرازاسیدهای‌شحمی از عضویت بیشتر از دو چند میگردد .

همچنان به اساس اطلاعات بدست آمده معلو م گردیده **که صرف فقط یك پیالـه قهوه (روزانه) باعث سقوط اشتها میگردد . همچنان قهوه باعث کاهش مقدار شکر درخون وازدیاد تحمل عضویت مقابل شکر میگردد .** [...]د که آیا کسانیکه مصاب چاقی و یامرض دیـا بت (مرض‌شکر) اند میتوانند با استفاده ازقهوه خود را از ین تکالیف نجات دهند ؟ هر گز نی . زیرا چاقی ومرض شکر هر دو باآفات الا ستیکیت قابلیت نفوذیه جدار های اوعیه ووظایف قلب[...] یکجا سیر نموده وبلا شك در چنین و [...] کافین و اجزای دیگر قهوه خلاف تو [...] تاثیرات سو را سبب میشوند .

قهوه از باعث موثریت آن بالای مرک[...] وازو موتر و عضلهٔ قلبی‌باعث فرط فشارموق[...] ودر صورت استفاده مداوم از آن باعث [...] فشار مز من خون میگردد .

اگر شخصی که مصاب فرط فشار خون‌اس[...] دو پیاله قهوه (که ۲ر۰ گرام کافین دار[...] صرف نماید تشنج او عیوی نزدش دوامد[...] گردیده وهم فشار خونش بلند تر میگرد[...] پس درینصورت میتوان قهوه را یکماده‌تقبض دهنده دانست .

در نتیجه تحقیقات اخیر رابطهٔ مستقیم بی[...] قهوه صرف شده وواقعات احتشاء عضله قلب[...] (یك افت مهیب قلبی که با اسکیمی قلبی‌دنبا[...] میگردد) دریافت گردیده بنا برین قربانیا[...] این مرض مانندمصابین امراض اتروسکلیرو[...] وستنو کارد یا باید از صرف قهوه جدا خو[...] داری نمایند .

گرچه از نظر پراکتیك مقدار کافین درچای وقهوه با هم مساوی بوده مگر تا حال رابطه مستقیم میان مقدار چای صرف شده و کثرت وقوع حوادث احتشاء عضله قلبی به اثبات نرسیده و میتوان گفت که‌تاثیرات قهوه فقط وفقط مربوط به جز کافین آن نبوده واحتمال دارد که سبب اصلی آن یکی از اجزای‌دیگر آن باشد . از همین باعث بمریضانیکه مصاب امراض قلبی وعائی اند توصیه میگردد تاعوض قهوه از چای که بهترین منبه دماغی وروحی

است استفاده نمایند واین مریضان در عرف چای هم نباید احتیاط را از دست دهند .

بالاخره اینراهم باید خاطر نشان ساخت که اشخاصیکه مصاب امراض الرجیك(حساسیت) اند هم باید از صرف قهوه جداً خودداری نمایند زیرا بارها بمشاهده رسیده که قهوه باعث بروز دانه های جلدی و دیگر اشکال واضح حساسیت میگردد . که این افات با تداوی وتجویز ویتامین (ب-۱) (تیامین) جواب میدهند زیرا بعضی از اجزای قهوه تخریب نا سالم منابع این ویتامین را سبب میشوند اینراهم باید دانست که بعد از مطالعات پیهم وخستگی ناپذیر دانشمندان طب در اواخر نزدیك یك سلسله تاثیرات قهوه بالای عضویت انسان کشف گردیده و بسیاری از تاثیرات آن تاهنوز غیر مکشوف و مبهم باقیمانده است و حقیقت اینست که باید جهت دریافت تاثیرات مثبت و منفی این ماده مطالعات دقیق و گسترده صورت گرفته تا بعد از آن باالنظر داشت سود و زیان هر فرد برایش تو صیه لازم صو ر ت گیرد .

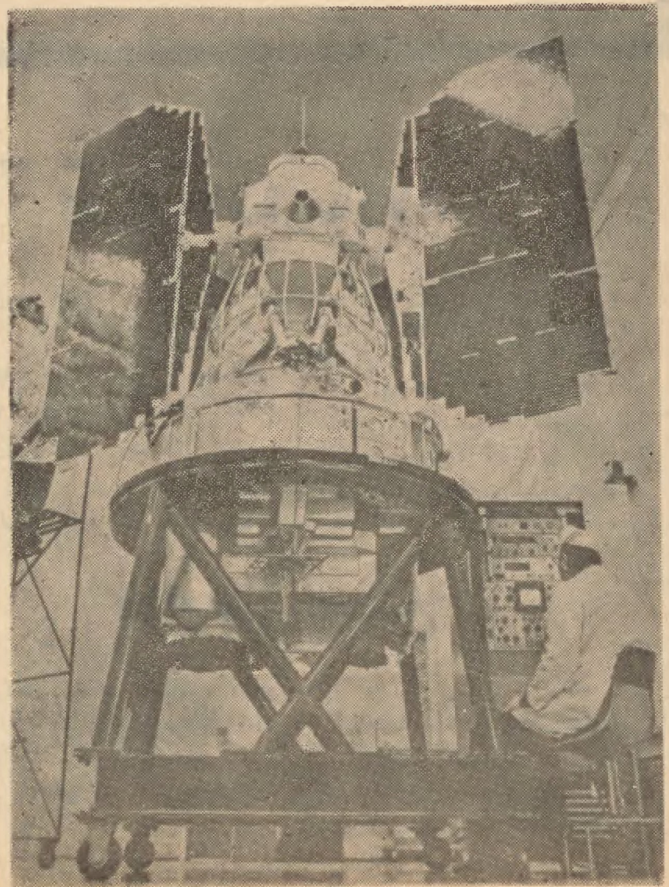
حقایقی درباره رموز حرارت آفتاب

مدت ها قبل دانشمندان تصور میکردند وبه این عقیده بودند که روشنی آفتاب نسبت حرارت و عکس العمل های حرارت هستوی آن است مگر تحقیقات جدید در مورد آفتاب و انرژی شمسی نظریات دگری دارند که به نظر قبلی تردید قابل ملاحظه را وانمود میسازد .

در حدود سالهای ۱۹۳۱ فزیك دان مشهور سویسی ولف گنگك پولی چین ابراز نظر نمود که چیزی عجیب را کشف نموده است او مبالغه نمیکرد ،عنا صری را که او موجود یتش را پیشبینی کرده بود یك عنصر عجیب مینو ترونی بود که هم از نقطه نظر کمیت و هم از نقطه نظر چارج برقی مساوی به صفر بود ، این کتله عجیب به سرعت نور در حرکت بوده و قادر بود که جهان را شکافته واز آن عبور کند . فزیکدان ها هر چند که از این گفته خو شحال بودند اما مطالعه انقسام هسته آن ها را به موجودیت عدم توازن انرژی متقاعد نمود . این امر موجب گردید که قانون تحفظ انرژی را دگر گون سازد .

پالی متیقین بود که هیچ کسی قادر نخواهد بود که آنچه را که او کشف کرده بود ملاحظه کنند او خودش به تنهایی تجربه اش را ادامه میداد اما او اشتباه میکرد زیرا بیست و پنج سال بعد فزیك دان دگری موفق گردید که عنصرینو تر ینو را که در زمان عکس العمل هستوی عملیات راکتور های اتمی ظاهر میگردد ملاحظه و کشف نماید .

دریك زمان دانشمندان علوم قیاس میکردند که آفتاب وستار گان حرارت شان را ازتعامل

هستوی ثابت بدست میاورند اما نقطه نظر- مطلوب ترین جا است که این اجسام عظیم- الجثه دارای مواد هلیوم و هایدروجن فراوان اند . این حقیقت به اثر مشاهدات تلسکوب وتحقیقات استرانو میکی یا تحقیقات استر- لابیك کشف گردیده است .

به این اساس استرونو مر ها استدلال میکنند که هسته هایدروجن به هسته های هلیومی سنگینتر انقسام نموده پروسه حرارت هستوی میتواند منبع انرژی آفتاب وستارگان قرار گیرد . مگر ترکیب هسته ها بایست به اثر رها شدن نیو ترون ها صورت گیرد مگـــر در غیر آن صورت عدم موازنه انرژی مشهود خواهد گردید .

روی همرفته حرارت های هستوی مثل حرارت هستوی آفتاب میتواند توته های بزرگ نیوترون ها را تولید کند بنا برین تحقیقات استرونومر ها حاکی برآن است که این نیوترون هـــا در روی زمین نشان میدهد که آفتاب منبع تعامل حرارت های هستوی می باشد . اما این سوال خلق میشود که چگونه ؟

نیوترون های شمسی را میتوان جذب کرد . اولین کسی که نظر یه اش را درین مورد اظهار نمود داکتر پونتو پولی کورف دانشمند فزیك اکادمی اتحاد شوروی بوداو اظهارمیدارد که جذب آنها توسط کلورین که کمی مایع در آن باشد صورت گرفته میتواند . محاسبه او ساده وسهل بوداگر میتوری بمقابل حرارت هستوی آفتاب صحیح باشد عنصر نیوترونی توسط اتم های کلورین جذب شده میتواند که بعداً طی مـــرا حـــل به ارگون -۳۷ مبدل میشود تجزیه وشهد عنصر ارگون ۳۷ آنقدر کار مشکل بوده نمیتواند . این طرز- العمل توسط داکتر داویش فزیکدان امریکایی درسال ۱۹۶۰ مورد آزمایش قرار گرفت . تجارب آنها در یك قسمت معدن زیر در یایی صورت گرفت ومدت چند سال ادامه یافت که درین مدت یك ذره خورد نیوتری نواز آفتاب بدست آمد . که از آن چنین نتیجه حاصل میشد که آفتاب نور را پخش نه کرده وحرارت هم نمیتواند داشته باشد .

بعد از اظهار این نظر بحران در علم فزیك رونما گردید و دانشمندان به این نظر بودند که یا این گفته کاملا دروغ و جعلیات است یااین که تحلیل و تفسیر خوبتر در موردحرارت آفتاب وستار گان بایست صورت گیرد .در هر یك ازین حالت ها منبع حرارت شمسی نمیتواند تعامل حرارت هستوی آفتاب قبول گردد. دانشمندان مجبور شدند که تحقیقات شان را همچنان ادامه دهند در جمله این ها ایـن گفته وجود داشت که انرژی نیو ترون هاپائین تر از درك و شناخت کشف داویش بوده و با اینکه در طریقه کشف واسلوب حل داویش اشتباهات وجود داشته است . بنا برایـن به این نتیجه رسیدند که یك تجربه ساده نمیتواند حقیقت را کاملا آشکارا سازد

دانشمندان از کشور های مختلف منتظر تحقیقات دانشمندان اتحاد شوروی بودند تجربه درلابراتوار تحقیقات نیوترونی که در حدود پانزده هزار کیوبیك متر وسعت داشته ودر یك تونل کوهستانی حفر شده در دره بزرگ بکسان منطقه قزقاس مو قعیت دارد صورت می گیرد چند ماه قبل محققین دریافتند که عنصر نیوترونو از شکاف و سوراخ های زمین نفوذ نموده و میتواند قابل اندازه نیز باشند. مگر تا کنون ده عنصر نیوترونی را کشف نموده اند این کشفیات هنوز هم نتوا نسته است که ابهامات و معجزه بودن حرارت آفتاب را کاملا عریان سازد .

امروز دانشمندان اظهار میدارند که تحقیقات بیشتری در مورد ضرور بوده امروز دانشمندان اتحاد شوروی سوسیا لیستی با کمك واستفاده از ماده گالیوم اسلوب و طریقه های دگری مبنی بر ثبوت این امر طرح نموده اند که اجرای این کار ضرورت به پنجا تن ماده گالیوم میداشته باشد که تا الحال در حدود ده تن ماده گالیومی در جهان کشف و تولید گردیده است . امروز موسسه علوم دراتحاد شوروی اسلوب تحقیق نیوترونی های شمسی راانکشاف و بهبود بخشیده اند .

لابراتوار دگری به وسعت چهل هزار کیو- بیك متر دراتحاد شوروی در حال ساختمان است این لابراتوار که برین منظور اعمار میگردد در حدود انتهای تونل چار کیلومتری که در عمق زمین فرو رفته است قرار خواهد داشت هم چنان لابراتوار دگری بدین منظور در معدن نمکی دونباس قرار دارد لابراتوار دگری با اشتراك محققین ایتالوی و شوروی در عمق کوه های آلپ برای تحقیقات مشترك جریان دارد .

امروز تعداد زیاد دانشمندان علوم جهـان به این عقیده اند که آفتاب راکتور بزرگ حرارت هستوی شمرده میشود عده دگر از دانشمندان به این نظریه مهمل تیوریك می میگویند که آفتاب این منبع بزرگ روز و حرارت تحت قوه ثقل وفشار آن منقبض شده وبه تدریج حرارت خود را از دست میدهد و منبع حرارت آن نیزهمانا مغایرت و تضاد مرکزیت ثقل آن به شمار میرود . عده از دانشمندان به این نظریه مهمل تیوریـك مـی باشند که چنین تضاد منبع حرارتی کمکی را ایجاد نموده وثانیاً در آن نیوترون های شمسی نمیتواند وجود داشته باشد ولی این کار خیلی زود است که چنین قضاوت را عاجلانه انجام داد در صورتی که واقعاً آفتاب منقبض گردد باید قطر آن پنجاه فیصد در صدو چهل هزار سال انقباض را نشان دهد اما درحالیکه آفتاب حرارت وشکل خود را با عین قطر طی بلیون بلیون سال حفظ خواهد کرد .

بقیه صفحه ۲۵

بادوشیزه مبارز...

وجوانان وابسته‌قومی او را در شهر متوجهش می سازد .

دوستان شهری و قتی درایت و قدرت فکری او را در چنین سنین کوچکی درك میکنند او را درین راه تشویق میکنند و زمینه رشد فکری او را با کمك های مادی ومعنوی تقویه میبخشند .

رفته رفته شیوه برخورد و عکس العمل «شوکت » در برابر ظالمان و عدم‌اطاعت او از رسم و رواج ها و مقررات پوسیده ناشی از تسلط سوداخواران و پولداران رفته رفته متوجه میشوند که در بطن خود شان دشمن منافع از منداانه شان رشد میکند ووجود یك دختر ك روز بروز به اطاعت کورکورانه اهل قریه خاتمه داده میرود .

«شوکت» از نظر سودخوران و ظالمین بنام دختری ناب کار و نامطلوب تبلیغ وسرزنش میشود . ولی هر روز دخترکان وپسران قریه که حقایق تلخ زندگی شانرا از او استماع مینمایند . بدور او جمع میشوند و جهت دفاع از او حصاری میسازند واز او حمایه میکنند این مبارزه تنها در قریه کوچك آنها محدود نمیماند آهسته . آهسته اینجا وآنجا را فرامیگیرد تبصره ها آغاز میشود. و علاقه بدیدار «شوکت » از همه جا بیشتر میشود . این حالت دشمنان او اهل قریه ها را به‌خشم می آورد . تا آنکه در پی دسیسه میشوند وبا حامی و هم منفعت خویش حاکم‌منطقه در تماس میشوند .

یکشب که تمام اهل قریه در خواب رفته بودند و فقط صدای غوغوی سگان سکوت آنجا را می شکست .

امواج نیلابی و خروشان‌دریای کنارقریه گاهی آرام و گاهی در اثر تماس باسنگهای خورد و بزرگ صدای و حشتناکی به پامی کند . درختان سر سبز مزارع همه در زیر شعاع مهتاب جلوه دیگری داشت .

صدای غالمغال پدر «شوکت» با چند نفر او را از خواب بیدار کرد . با نوك پا به طرف صدا رفت دید که پدرش را محکم گرفته اند وطرف یکدیگر میاندازند

پدرش فریاد میزند · برو یدخاینان وطنفروشان دست ازسردخترم بر دارید برو ید گم شوید . شوکت فریاد زد.پدرم را رها کنید بی شرف ها « آیا انسان را کسی اینطور میزند »

اما آنها پدرش را به زیر شلاق گرفتند و چند نفر دیگر شوکت را بسته بر بالای اسپها نشاندند و راه شهر را در پیش گرفتند .

مهدی حاکم در حالیکه بروی تخت که از گلهای قشنگ زینت داده شده بود افتاده و نقشه های شیطانی اش را درفکر کثیفش ترتیب میداد او در عالم رویا میدید که طفل های پا برهنه زنها بخن باز مرد های ضعیف و ناتوان بر پیش پایش افتاده وناله می‌کنند و میگویند مهدی شر ظالمان را از سر ما کم کنید . و مهدی قهقه میزند و میگوید برو ید احمق ها گم شوید شما را مانده و عدالت خواستن و باز هم قهقه میخندد.

در همین افکار بود که دروازه باز شد و شوکت را که دو نفر گرفته بودند به طرف مهدی انداختند و خود شان بر آمدند مهدی آهسته آهسته باقدم های شمرده به طرف (شوکت) براه افتاد و در حالیکه نگاهش برق‌شیطنت داشت گفت به به چه زیبا . شوکت در حالیکه پس میرفت گفت شما خاینان ووطنفروشان میخواهید با این اعمال تان روح ما را ضعیف کنید اما ما هیچ وقت از این جنایت های شما هراس نداریم · ومهدی خان با خشم در حالیکه درچهره اش آثارجنایت موج میزد بالای شوکت حمله نمود پیراهن کهنه‌و مندرس شوکت در اثر حمله او پاره شد در همین اثنا باران‌شروع به باریدن نمود و قطرات شفاف آن پنجره را میشست .

صدای قدم های مردم در روی بیابان های بگوشش رسید . باوار خطایی به طرف پنجره رفت به بیرون نگاه نمود از وحشت کم مانده بود نقش زمین شود زیرا در اطراف ساختمان هزاران طفل پا برهنه هزاران جوان اواره و بالاخره زن و مرد روان بودند و فریاد های آنان که میگفتند زنده باد قیام خلق باریزش باران درهم می آمیخت · مهدی که جرات حرف زدن نداشت و صدای (شوکت) در گوشش طنین انداز شد که میگفت .

ببین باران چسان کثافت ها را شستشو میدهد نگاه کن قیام خلق نیز مانند این دانه های شفاف باران پاکی ها دردها رنج ها را میزداید ببین خورشید چطور از بین صخره ها بلند برآمده و براعمال تو میخندد به حال تو میخندد نگاه کن نگاه کن خوب نگاه کن مهدی با صدای لرزان گفت روزی حق ترا خواهم داد و شوکت با صدای بلند قاه‌قاه خندید آنقدر خندید که صدای ظریفش درد هلیز های پر پیچ و خم پیچید و دوباره انعکاس نموده گفت .

دیگر انتظار زندگی را نداشته باش تو خیلی زندگی کرده یی و حال باید مردم مردم ستمدیده مردم رنجکشیده مردم فقیر زندگی کنند اری تو باید بمیری مانند آن جوانانیکه توبادست های کثیف آنهارا خفه نمودی توباید بمیری و باز هم قاه‌قاه میخندید چهره اش در اثر هیجان آن مرد گلگون گشته بود و موها دراز و سیاهش در چهره اش خط های در هم و بر هم کشیده بود و در حالیکه نگاه نفرت باری بطرف مهدی می انداخت با اسلحه کوچکش که توسط دوستان برایش رسیده بود سینه مهدی را هدف گرفت و چند لحظه بعد صدای خفه تفنگچه در فضای اطاق پیچید و دود باریکی از میله آن بر آمد جسد گندۀ و چاق مهدی بروی تخت زیبایش لغزیدو گلهای سفید و زیبای تختش در اثر خون او سرخ شدند آواز پیروزی درکوچه و پس کوچه ها شنیده میشد و صدای‌مردم که‌تاآسمانها میرفت و میگفت.

پیروزباد خلق زنده باد مردم وطن این آوازها چون بحر خروشان به پیش میرفت .

ترجمه : عبد الله بشیر شور

گلهای عاشق موزیك

تجارب علمای بلغاریا یی نشان داده‌است که گلهای موزا (یك نوع گل مناطق گرم) وبتونی تحت تاثیر موزیك وآواز آن زودتر سریع ترنمو مینمایند . وهمچنانی گلها بمغایر کمی از جذب اشعه نیز عسکس‌العمل دارند .در نتیجه شعاع دادن تخمهای گل های کاریشن ، مینا وکریزان توم انوعی گل‌عباسی) رشدگل بسیار سرعت میگیرد .

بوسیله مقدار کمی‌از رشته(گایا) وشعاع اکس برغنچه گل خوش‌خنده (گلاریولی) میتوان بلندی بتۀ آنرا انتظام کرد، سایر برگها رامتواز ن ورنگ وفواره گل‌را دلخواه ساخت.

گلهاو عمل تشعشع

کارکنان دستگاه های قوای ذروی برای سنجش سطح تشعشعات از گیج (آلۀ سنجش) کار میگیرند ، طبیعت خودش گیج های مشابه دارد .

طور مثال ماهی جبلی به جزیی ترین تغییر در آب بحر رادیواکیفیتی آنرا احساس مینماید .

دانشمند جاپانی ساداوربشی‌کاوا راپور میدهد گلهای‌تر یدنس‌کاتیبا (گل منطقه) در جنینیا رنگ آبی خودرا دروقت عمل تشعشع به‌گلابی حین زیادی عمل مذکور تبدیل مینماید .

جواب به نامه های شما

سلام به خوانند گان و همکاران عزیز !

به امید سلامتی و جا نجوری شما میپردازیم به جواب نامه ها :

دوست عزیز احمدالله داغ متعلم لیسه حضرت امام صاحب !

از لطف پر محبت تان شاکریم ، و دوستان مطلع باشند که شما علاقمند مکاتبه درزمینه های ادبیات ، موسیقی ، سینما و نمایش هستید از جانب شما به خواستاران علاقمند همین رامی گوییم کەسر مکتبه ومفاهمه را با شما بگشایند والقصه چیزی بفرستند .. اما شعر «ترسم آخر بشکند» شما واقعاً شکست امانه به پای سیمین تن طنازبلکه درپای میز تحریر جواب نویس . افسوس میخورم که پیوند گونه یی «سا» او را به پری مانند کرده وگرنه دیو سیرتی است که هر بنده یی خدا از او بترسد واز دیدارش بپرهیزد . خدا آن بخت را یارت نکند که از لبان خونین او کام گیرید ومدام عمر تلخکام گردید اینکه «دل خرابی میکند ، دل دار را آگه کنید» ، ولی دلدار را نه فاسد الاخلاق را ....

دوست عزیز مخلص احمد وزور ازشهر جلال آباد

سلام دوست گرامی ! دل قوی دارید وبه مشکلی دل به دلدار بسپارید که پشیمان‌نشوید وهم او نشود ... اقوال زرین ر خواندیم و بعضی از این کلمات قصار معنای ضدونقیضی دارد که توجه شما را میخواهیم ، وافزون بر همه .کلمات قصار واقوال‌زرین‌نقل‌وقول‌هایست که از ابر مردان اندیشه به گذشت زمان به ما مانده است نه اینکه خود شما به فکر جستجو گرتان فشار بیاورید و تولید قول زرین بنمایید . به این قول زرین فرستادۀشما ،خود دقت کنید : «بهترین جهاد زن قناعت کردن به عایدات روز مره شوهر است» یا «اظهار کردن پریشانی و مصیبت راضی شدن به ذلت است.» چطور میتواند که از پریشانی ومصیبت حرف زد وخویشتن را به اوج ذلت یافت .. این چه قول زرینیست که سفالین مینماید و ننگین است ....

دوست عزیز م. روحانی

جواب شما به نامۀ همکار عزیز ما محمدحسین در رابطه با مصاحبه ظاهر هویدا ، به اداره رسید ، بخوانید :«ما قبول میکنیم که آواز ظاهر هویدا کمکی نا خوشایند است ، البته به‌نظر شما. قبول میکنیم که ظاهرهویدا هرگز رقیب احمد ظاهر شده‌نمی‌تواند! و لی چرا ؟ قبول میکنیم که ...

واما جای تعجب اینجاست که شما چطور کشف کردید که‌فلان آهنگ کاپی‌احمد ظاهر و بگفته شما «... وچند مثال زندۀ دیگر» او صد در صد از اصل آهنگ بهتر و خوبتر است ؟ آیا آهنگ هم تول و ترازو دارد ؟ من فکر میکنم که تا به حال «آهنگ سنجی» نظیر «زلزله سنج» اختراع نشده است واگر شما سراغ دارید و توسط آن آهنگ های کاپی احمد ظاهر را با آهنگ های صیل (هندی ، ایرانی...) قضاوت کردید، ما اطلاعی نداشتیم . در غیر آن قضاوت شخصی هرگز مدار اعتبار محسوب نمی شود . واینکه کاپی احمد ظاهر را مثلا «شما» صد در صد بهتر وخوبتر از اصل آن قلمداد میکنید . امکان دارد که چگونگی شرایط اجتماعی مثلا «محیط» یا «لهجه» تاثیر داشته است که شما آهنگ کاپی هموطن خود را نسبت به اصل آن بهتر و خوبتر توصیف کرده اید . ودیگر اینکه ، نا گفته نباید گذاشت که «وضع ظاهری» برای ربودن قلوب بی تاثیر نیست، به گذشته بر میگردیم : بتهوون یکی از نابغه های جهان موسیقی بود . روز گاری تقدیر عام وخاص بود ، ولی هنگامیکه وضع ظاهری او تغیر کرد همه از وی رو گردان شدند ، به سببی که او ریشش را نمی‌تراشید وحتی لباس چرکینی به تن میکرد واین وضع ظاهری او بود که رفته رفته از سر زبانها افتاد .»

دوست عزیز عبدالرشید متعلم لیسه‌حبیبیه

ما هم سلام میگوییم واز نظر نیك شما ممنونیم واینهم نامۀشما «... دریکی ازشماره های اخیر مجله ژوندون مصاحبۀ با ظاهرهویدا یکی از هنر مندان رادیو تلویزیون داشتید و صفحۀ چند را به عقده گشایی آقای هویدا گذشتید تا باشد که آقای ظاهر هویدا تمام درد دل و شکست ونا امیدی های را که در زندگی از رقابت منفی خود با احمد ظاهرمتحمل شده بیان دارد و هرچه بیشتر آشکارا خود را هویدا سازد . غافل از اینکه هر چه درباب احمد ظاهر خواننده محبوب کشور سردهد بازهم نمی تواند که خودرا حق به جانب جلوه دهد و هر چه مثالهای دور از معنی را مبنی‌برشگوفایی حنجرۀ احمد ظاهر و کوری حنجرۀ خود بیان دارد ، جای رانمی گیرد . برای آقای هویدا باید روشن باشد که اگر صدای هنر مندی دلنشین و گیرا باشد علتش این نیست و نمیتواند باشد که رئیس رادیو۔ آله موسیقی او را حمل میکرد وبا اینکه موترش او را به محبوبیت وسانده است .

بیش ازاین خاطر آقای ظاهر هویدا را نمی آزارم واز آقای ظاهر هویدا خواهش می‌کنم که بار دگر چنین مقایسه های بی جهت ،چون مقایسه شیر با قیر رانکنند ، که مزیت شیر وزحمت قیر برهمه ظاهر وهویدا است . روح احمد ظاهر شادباد.»

* * *

جواب نویس : چه عرض کنم که همه حرف بر سر ظاهر است و گویی همین مساله مشکلترین مشکل‌فرو بستۀ‌ماست. یکی میگوید برادر ، بتهوون به‌فراموشی رفت که ریشش رانمی تراشید ودیگری میگوید ... خوب بنگرید خلق زمانه را ، که به ریش کس هم نظر دارند ، آخر کسی نیست که آنان را بگوید ریشش دلش ،واین ره که شما میروید به ترکستان است .. وبه این دوست عزیز دیگر ما هم بگوید که دردپنهان وآشکار این ملك را به علاج رساندی که به شگوفایی و کوری حنجره پرداختی . یاللعجب از مردم این زمانه و عصر که اصل را گذاشته اند به فرع چسپیده اند . عرض همین چند نکته ، من پاسخگو را بس، که من هم به «ظاهریان» نپیوندم ....

روندگان طریقت به نیم جو نخرند
قبای اطلس آنکس که از هنر عاریست.

* * *

دوست عزیز الله بیرشی «طاهری» محصل پوهنځی طب

سلام‌دوست‌عزیز! پارچه‌شعر «زفاف»شما ر خواندیم و مشوره میدهیم که بیشتر شعر بخوانید به اشعار شا عران نو پراز ومتقدمان نظر افکنید وظرافت کاریهای شعری آنر دریابید وبه کار گیرید و بعد ها خود طرح نو در اندازید ... نمونۀ از شعر شما

ز لعل مه رخان بو سیدن امشب
بساز زندگی رقصیدن ا مشب
شراب ار غوا نی را سر ا سر
ز پیك گلر خان نو شید ن امشب

* * *

دوست عزیز لیلا وفا

بپذیرید سلام ما را نیز . دعا میکنیم که خود وطفل تان در حراست قادر متعال باشید، اینك شعر شما :

امشب در تب عشق تو میسوزم
امشب زخویشتن بیگانه ام
امشب من تر دارم
وقلب من فریاد میکشد
گمشده ام را یافته ام
گمشده ام را یافته ام
اما تو ....
توای محبوب من
توای سرا پا خوب من
بمن گو
بمن گو که این همه خواب می بینم ؟

دوست عزیز عبدالاحمد روکی ازکارته‌پروان

پارچه شعر «ز ... دل یك ... » شما را مطالعه کردیم واینك نمونۀ از آن :

زآه های سرد زدود های گرم
زآه ودود دل یك بیوه زن
زآه ودود دل یك
گراج نشین
من شعله میشوم
می دود میشوم
زآه های گرم
ز دود ا تشین
زموج های بی کران و
زقطره های اشك
زمویه ای یتیم
من ریزه میشوم
من بیزه میشوم ...

احساس شما را پاس میگذاریم و علاوه میکنیم تنها در غم غرق نشوید ودر نگ‌نکنید بلکه علت ها ر جستجو کنید و انگاه به افق های نا شناخته نظر داشته باشید ...

واما در مورد گلایه و شکایت شما با ید نخست از شوخیها شروع کرد که این‌بلاکها آنطور که شما فکر میکنید فشنک نیست ودیگر اینکه ژوندون جریده نیست بلکه‌مجله است وهر مجله و جریده را میتوان نشریه خواند .

هر مطلبی که از شما دوست عزیز به دارۀ مجله رسیده است بی درنگ بعد از بر رسی وتدقیق به‌دست چاپ سپرده میشود مشروط بر اینکه نظر موافق گردانند گان مجله به پیشانی آن خورده باشد . تنها «داستانچه» های شما به پیش ماست که تا هنوز اقبال خواندنش نرسیده است .. صفحه جوب به نامه ها را مرور کنید حتما در مورد مطالب‌شما چیز های گفته ایم ...

اینرا ما هم نمیدانیم که چرا نویسند گان ما کم می نویسند و چرا تعداد شان کمتر ز انگشتان یکدست است . لازم به تذکر می افتد که‌درهمه جانویسندگان خوب از شمار انگشتان یکدست افزون نمی شود ودیگران فقط دنباله روان اندکه گاهی به‌ناحق و به ضرب هیا هوی بسیار بجای ایشان تکیه‌میزنند وچندی بعد اجباراً از سکوی شهرت می‌غلتند. .. هروقت که خواستید و علاقمند بودید میتوانید به‌مجله بیایید، مقدم تان‌را گرامی می‌داریم ... نه بابا نه بازار گرم است ونه خریدار بسیار . مجله ژوندون همیشه درتلاش وکوشش بوده است که مبتدیان و نو قلمان را تشویق و تر غیب نماید و گاهی بخا طر ارج گذاری به ذوق و قریحۀ شان ، اشعار سست و ضعیف شانرا نیز به حلیه طبع‌آراسته گرداند ، مگر صفحۀ دوستان ما همین زمینه را برای تازه کاران باز نگذاشته است که‌اگر باشد گلی بشگفت وپرورش یابد و بزرگ گردد .... واینك نمونۀ از شعر پشتوی شما :

خه‌شوی ای‌غداره ستادظلم خونه ودانه ده
هری خواځلیږی دافغان لمررونښانه ده
هری خواکښی‌جوړه‌خوشحالی واتنونه‌دی
بیرغ دانقلاب مولوړ شوی تر آسمانه‌ده

والسلام

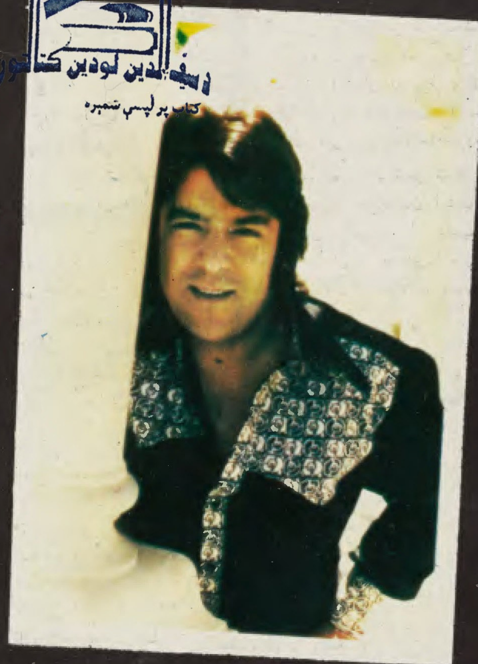
مدیر مسوول : راحله راسخ‌خرمی
معاون : محمد زمان نیکرای
آمر چاپ : علی محمد عثمان‌زاده
آدرس : انصاری واټ ـ جوار ریاست مطابع دولتی
تیلفون مدیر مسوول : ۲۶۸۴۹
تیلفون توزیع وشکایات :۲۶۸۵۹

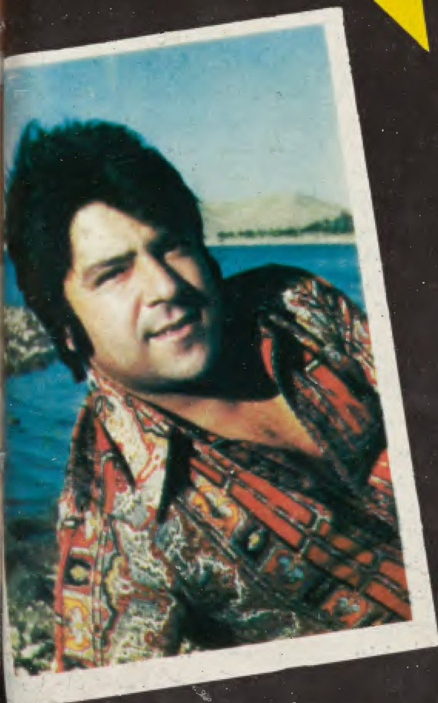
دولتی مطبعه

خدا بو دیارت ، قرآن نگهدارت
سخی مددگارت

EXIT

امشب بقصه دل من گوش می کنی
فردا مرا ......

